MDA GORIČKO 87

Vreme kroji potek

Brigadirji druge izmene zvezne MDA Goričko 87 nimajo sreče z vremenom. V prvih petnajstih dneh izmene jih je bilo kar pet deževnih, tako da so delali le del dneva, dvakrat pa sploh niso odrinili na delovišče. Rezultati prvih desetih dni so kljub temu ugodni, saj je povprečje vseh brigad 144 odstotkov začrtanega. Kot najboljši delavci so se za zdaj izkazali brigadirji v MDB Djuro Kiš iz Šida. V nedeljo so prišli na obisk v Mursko Soboto brigadirji zvezne akcije Kozjansko. Z »Goričanci« so se pomerili v nogometu, košarki, rokometu, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško. Športna srečanja so bila na soboškem SCTPU, razen streljanja, ki so ga izvedli v TVD Partizan. »Kozjanci« so bili boljši košarkarji, rokometaši in strelci, domačini pa so zmagali v nogometu in namiznem tenisu. Po kosilu so mladinci, ki delajo na Kozjanskem — prišlo jih je okrog 90 — sodelovali še v različnih šaljivih igrah. bop

Po toči, ki je 25. julija opustošila Goričko, prizadeti niso ostali sami. Da bi ohranili stalež živine, je potrebno v prvi vrsti zagotoviti predvsem dovolj krme in prav temu so namenili največjo skrb v prvi etapi odprave posledic po toči. Prizadeti kmetje že dobivajo krmila za živino in dušična gnojila za dognojevanje travnikov, s katerih naj bi spravili še en odkos trave. Več o odpravi posledic neurja na Goričkem na 4. in 5. strani. L. K.

Leto XXXVII
Št. 31
Murska Sobota
13. avgust
1987
Cena 350 din

VESTNIK

ZDRAVSTVO

Izguba ob polletju

Ob pregledu polletnih kazalcev finančnega poslovanja in trendov v zdravstvenem varstvu lahko rečemo za soboško zdravstveno skupnost , da je že čutiti pričakovane posledice omejevanja porabe z zakonom ter v aprilu sprejete strožje varčevalne ukrepe, s katerimi naj bi dosledneje upoštevali določila samoupravnih sporazumov in dogovorov.

Tako kot v drugih samoupravnih interesnih skupnostih — isto velja bolj ali manj za vse pomurske občine — se zaradi zakona, ki omejuje porabo, na eni strani na tako imenovanih zaprtih računih zbirajo ogromni presežki, na drugi strani pa so izgube. Soboška zdravstvena skupnost ima prav tako več kot 161 milijonov dinarjev izgube. Po pregledu denarnega poslovanja se vidi, da so cene v zdravstvenih ustanovah zunaj regije višje kot doma ter da so tudi do štirikrat višje kot ob lanskem polletju. Cene v domači zdravstveni organizaciji ne povečujejo vsak mesec, kot to delajo drugod po Sloveniji — jih torej mesečno valorizirajo. Tako so že sedaj morali dati za zdravstvene storitve zunaj Pomurja skoraj toliko denarja, kot so s finančnim načrtom predvideli za celo leto.

Tudi sprejeta enotna prispevna stopnja v Sloveniji za kmečke zavarovance pomeni, da so se prispevki kmetov za zdravstveno varstvo zmanjšali, saj sedaj pokrivajo le 18 odstotkov potrebnega zdravstvenega varstva, prej pa od 20 do 24 odstotkov.

Tukaj pa so že tudi posledice sprejetih ukrepov za varčevanje in spoštovanje dogovorov. O še pred časom tolikokrat omenjenem neupravičenem odlivu sedaj ni mogoče več govoriti, čeprav prav zdravstvene storitve drugod močno povečujejo rdeče številke zdravstvene skupnosti. Tudi prevozov z reševalnimi vozili je manj, skrajšala se je ležalna doba v bolnišnici, več pa je bilo zdravljenja in nege na domu. Tudi pri predpisovanju zdravil ni več tolikšnega razsipništva.

Kljub varčnejšemu delu v zdravstvenih organizacijah ter pri ravnanju uporabnikov zdravstvenih storitev je izguba velika in bo zahtevala (po določilih zakona) krčenje zdravstvenih programov in pravic. In ker so programi že sedaj res nujni, osnovni, bodo verjetno morali odžagati preventivo. To pa bo — če ne takoj, pa čez čas — dvojno udarilo nazaj. Sicer pa so to sedaj le še predvidevanja, verjetno pa precej realna, če se ne bodo spremenile zakonske pregrade. Majda Horvat

NEURJE S TOČO PONOVNO NAD POMURJEM

NAJVEČ ŠKODE V TRAJNIH NASADIH

Nedelja zvečer je bila tokrat črna v radgonski in ljutomerski občini. Okoli 22.30 je neurje s točo začelo klestiti najprej v občini Gornja Radgona, na najbolj občutljivem mestu — v vinogradih. Okoli 3.000 hektarjev vinogradov je bilo poškodovanih, najbolj v okolici Janževega in Kapelskega Vrha, kjer je trta ponekod uničena tudi do 80-odstotno. Klestila je tudi v intenzivnih nasadih jabolk — škoda je 100-odstotna, uničena pa so tudi polja s koruzo — do 50-odstotno, peso — do 60-odstotno in drugimi vrtninami. Poškodovane so bile tudi ceste in električna napeljava in po prvih ocenah radgonskega izvršnega sveta je škode za okoli milijardo dinarjev. Na izredni seji so sprejeli tudi prve ukrepe za odpravo posledic neurja, čimprej pa bodo skušali ugotoviti obseg nedeljskega uničenja. Iz radgonske občine se je toča preselila v ljutomersko. Do ceste Križevci—Veržej je na 4 kilometre širokem in približno 15 kilometrov dolgem pasu poškodovala okoli 3.200 hektarjev njiv na najbolj rodovitnem delu Murskega polja. V tem pasu je uničenih do 50 odstotkov koruze, več kot 50 odstotkov sladkorne pese, poškodovan je bil daljnovod (škode je bilo za 10 milijonov). Po toči se je nad Banovci, Krapjem in Cvenom zdivjal močan orkan in rušil drevje, prevračal prikolice v avtokampu, odkrival strehe in lomil koruzna stebla na njivah. V vasi Cven je na stanovanjskih in gospodarskih zgradbah po prvih ocenah za okoli 50 milijonov dinarjev škode. Tudi v Ljutomeru se je sestal izvršni svet in sprejel prve ukrepe za odpravo posledic neurja, v prihodnjih dneh pa bodo skušali oceniti vso škodo, ki je nastala.

Dušan Loparnik

Pravi orkan je največ škode povzročil na domačiji in gospodarskem poslopju Puconjevih na Cvenu. Na dvorišču so ostanki strehe, ki jo je vrglo dobrih 100 metrov daleč, nekaj plošč kritine pa so morali iskati tudi 300 metrov daleč.

SPOROČILO OB 12. AVGUSTU

Pravijo, kdor preveč dokazuje, ničesar ne dokaže in v primeru prevratnih (revolucionarnih) dogodkov v Prekmurju oziroma nekdanji Slovenski krajini od začetka novembra 1918, ko je razpadla Avstro-ogrska monarhija, do 12. avgusta 1919, ko je bilo Prekmurje priključeno k Jugoslaviji, v bistvu res ni več kaj dokazovati. Znane so tudi okoliščine, v kakršnih je bila 29. maja 1919 razglašena Murska republika, ki so jo že 3. junija proletarski oddelki Madžarske republike svetov zbrisali, njen ustanovitelj Vilmoš Tkalec pa je poražen zbežal v Avstrijo. Skratka zdi se, da je dovolj zbranih dejstev, da pa je nujna sinteza, ki bi v smislu sporočila za kasnejšo in predvsem današnjo rabo dala dovolj otipljive iztočnice za premislek o vlogi in pomenu Prekmurja (Pomurja) v okviru slovenskega nacionalnega prostora in še posebej v okviru koncepta o skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Če je nekdaj šlo za teritorialne pretenzije in pogajanja (značilna izjava iz 20. let: »Ob Rabi bomo zabijali kole za jugoslovanske meje!«), gre zdaj za duhovno, kulturno avtonomijo in avtentičnost, pri čemer naj bi bilo dovolj prostora za funkcionalno sožitje in tvorno bivanje vseh v pokrajini ob levem in desnem bregu Mure. Najbrž niti ni toliko pomembno, če so še tu in tam v rabi termini Toth, Vend ali Slav, karkoli že se za njimi skriva, je pa nedvomno usodno, če ne prepoznamo čvrste zasidranosti Prekmurja (Pomurja) v slovenski, jugoslovanski ali kar srednjeevropski prostor. To namreč že samo po sebi predpostavlja odprtost, povezovanje, sodelovanje, ki ne »priznava« klasičnih državnih meja, marveč mu je do takorekoč brezmejnega pretoka informacij, blaga, ljudi. Vsega tega je očitno še premalo in če se za to vnovič potegujemo ob 12. avgustu, dnevu priključitve Prekmurja k Jugoslaviji, verjetno nismo na krivi poti.

Branko Žunec

Voda predrla nasip

Po katastrofalni toči, je naše kraje prejšnji teden ogrozila še voda. Čeprav ledavski (razbremenilni) kanal še ni bil do vrha napolnjen, ga je voda prejšnji torek okrog 4. ure zjutraj v Murski Soboti nenadoma predrla in se začela valiti v gramoznico med Bakovci in Mursko Soboto, potem pa od tam dalje proti Rakičanu, Bratoncem . . .

V noči od torka na sredo je do vrha napolnila strugo potoka Črnec in v Odrancih so imeli zato eno najhujših poplav. Pretrgani del nasipa so uspeli zajeziti v sredo okrog 15.30. Pripravljenost ljudi, da bi pomagali, je bila hvale vredna. Zelo dobro je potekalo tudi obveščanje preko centra pri občinskem štabu za civilno zaščito. Zatikalo pa se je predvsem pri pomanjkanju primernega materiala za zagrajevanje.

Ledavski razbremenilni kanal je nedaleč od Agroservisa predrla voda. S pomočjo civilne zaščite, vojakov in drugih občanov so vodo ukrotili.

PRIHODNJI ČETRTEK SEJEMSKI VESTNIK

JUBILEJNI, 60. JUGOSLOVANSKI KASAŠKI DERBI

Zmagal Marko Slavič mlajši

Na prenovljenem hipodromu v Subotici je bil 60. jubilejni jugoslovanski kasaški derbi na 2.800 metrov dolgi progi z avtoštartom. Izjemen uspeh sta pred okrog 20.000 gledalci dosegla konja iz hleva našega najuspešnejšega rejca Marka Slaviča iz Ključarovec. Derbi je dobila Duena MS z Markom Slavičem mlajšim hkrati pa dosegla nov rekord za derbije (1:21,5). Tretji pa je bil Adonis MS z Markom Slavičem starejšim s kilometrskim časom 1:24,5. Duena MS, ki je v odlični formi, je tako družini Marka Slaviča prinesla šesto zmago na jugoslovanskih kasaških derbijih. Pet jih je namreč osvojil Marko Slavič starejši, in sicer dve v Zagrebu, dve v Osijeku in eno v Ljutomeru. Natanko po dvajsetih letih, ko je prva največja lovorika v kašaškem športu prišla v vitrino Marka Slaviča, pa je zmagal sin Marko z Dueno MS. To je pa že 17. zmaga ljutomerskih tekmovalcev na derbijih. Če k temu še dodamo, da je Marko Slavič mlajši v Subotici zmagal tudi med dvoletniki z Duvanom MS in s kilometrskim časom 1:24,1 potem je jasno, da je bilo slavje Markov Slavičev, očeta in sina, veliko — kot tudi številnih ljubiteljev kasaškega športa iz Prekije, ki so v Subotico pripotovali kar s štirimi avtobusi. Tako je Marko Slavič iz Ključarovec, ki ima tačas v hlevu skupaj z žrebeti kar 17 konj, ponovno potrdil, da je najuspešnejši zasebni rejec kasačev, njegovi kasači pa se vse bolj uveljavljajo tudi v Avstriji. Čestitamo!

Feri Maučec

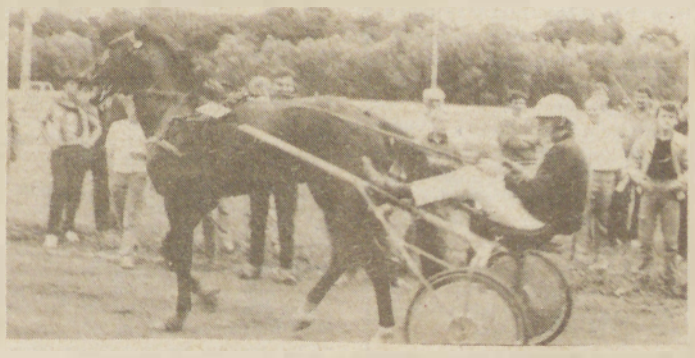

Marko Slavič mlajši iz Ključarovec je na derbiju Adonisa MS (na posnetku) zamenjal za Dueno MS, in to zelo uspešno. Foto: F. Maučec

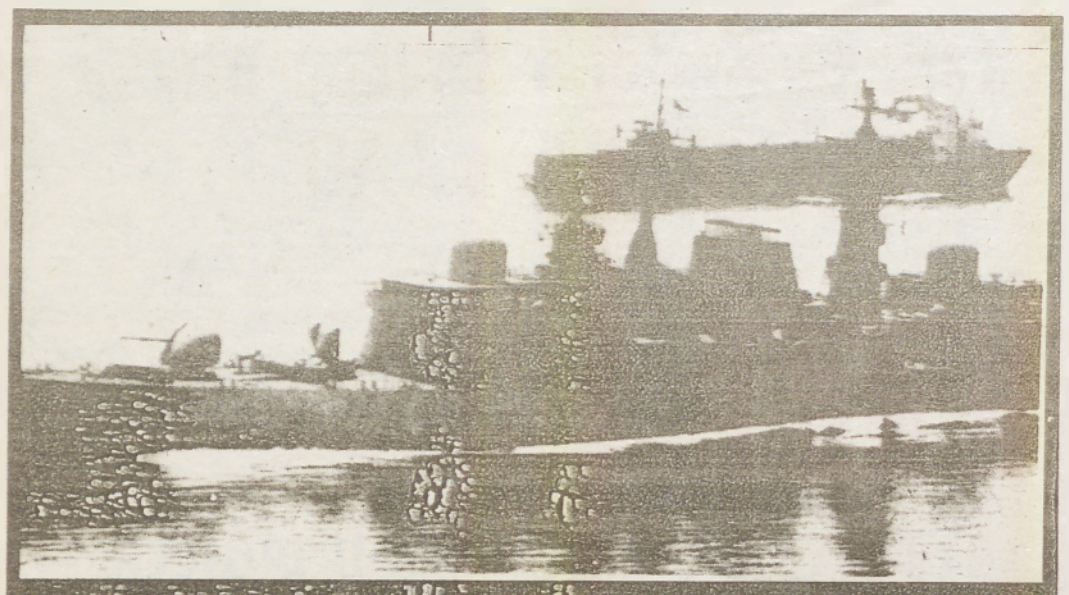

Trije kuvajtski tankerji so v spremstvu ameriških bojnih ladij brez incidentov prepluli nevarno Hormuško ožino. S tem je konvoj zapustil območje, ki je v dosegu iranskih priobalnih raket. Iranski predsednik Ali Hamnei je v nedeljo izjavil, da bo v Zalivu v kratkem prišlo do hudega spopada, če bodo tuje vojne ladje na tem območju še naprej uveljavljale svojo voljo.

Bomo odklonili moratorij?

Ko bi pred kratkim morali poravnati prispele obveznosti za dolgove v tujini, in tega nismo zmogli, se po svetu v prašujejo, kako dolgo bo Jugoslavija še lahko odlagala reprogramiranje dolgov oziroma uvedbo moratorija, to je odložitev plačila dolgov za nekaj let. Na zahodu so nekateri prepričani, o tem pa tudi pišejo v časnikih, da nam grozi moratorij najkasneje spomladi prihodnjega leta. Skratka, Jugoslavija naj bi šla po poti Poljske in Romunije.

Odložitev odplačevanja dolgov bi bila kar prikupna finančna operacija, če ne bi bilo vmes tudi več zelo pomembnih čejev. Odložitev odplačevanja glavnice dolga ne pomeni tudi usahnitve obresti, ki tečejo naprej. Recimo, da odložimo odplačevanja dolga za šest let, pomeni, da narastejo dolgovi vsaj za dve tretjini, torej namesto 20 milijard dolarjev bi čez šest let morali odplačati samo okoli 35 milijard glavnice. Zato je moratorij silno veliko tveganje. Posledica ni le povečevanje dolga, temveč težave na svetovnem trgu, popolno nezaupanje upnikov, možnosti zaplembe premoženja v tujini, kot so ladje in letala.

Romunske izkušnje so pokazale, da se bo v primeru moratorija potrebno odločiti za skrajno varčevanje, še več, za veliko odrekanje. Ali smo na kaj takega pripravljeni? Ni odveč ponoviti ugotovitev predsednika zvezne vlade Branka Mikulića, da so v državi težave, ker se nihče noče ničemur odpovedati in ker vsakdo po svoje izvaja zakone. Skratka, v tej hudi gospodarski krizi se vedemo, kot da bi bili v največji blaginji.

Rešitve? Hm, blagodejnih receptov nam ne manjka. Mnogi v Jugoslaviji vidijo osnovni greh v razbitju enotnega jugoslovanskega tržišča in v uveljavljanju zaprtih republiških ekonomij. Neenakomerna zadolžitev je povzročila, da so najmanj razviti deli Jugoslavije tako rekoč nelikvidni in da zaradi njih sprejemamo zakone, s katerimi zmanjšujemo gospodarske možnosti razvitejših.

Tudi pretirano tiskanje denarja je namenjeno predvsem nelikvidnim gospodarskim področjem.

Za več kot stoodstotno inflacijo niso krivi samo cene in mesečni prejemki. Ker so v Jugoslaviji območja, kjer bi z zajezitvijo in dokončno opravo inflacije spraznili vse banke, bi ostali ljudje brez plač, podjetja pa brez denarja za obratovanje. Kako naj v Jugoslaviji vztrajamo na porabi, ki je pokrita s prihodkom, ko pa se stroji vrtijo na leto tri tisoč, namesto osem tisoč ur.

Upajmo, da bomo vztrajali vsaj pri enem, namreč da se ne bomo odločili za moratorij.

Mirko Čepič

O srednjeameriškem mirovnem načrtu

Ameriški predsednik Ronald Reagan je izjavil, da bo Washington pomagal uresničevati srednjeameriški mirovni načrt, ki so ga pred kratkim sprejeli predsedniki petih držav tega območja, dodal pa je, da bo to počel v skladu z interesi ZDA in nikaragovskih protirevolucionarjev, ki jih njegova administracija podpira.

Predsednik Reagan je pozdravil odločitev predsednikov Gvatemale, Salvadorja, Hondurasa, Kostarike in Nikaragve, opozoril pa je, da bo treba še marsikaj storiti, če bodo hoteli sklenjeni sporazum uresničiti. Dodal je, da bo njegova administracija sporazum, ki poziva k »spravi, demokraciji in popolnem upoštevanju človekovih pravic«, skrbno proučila.

Načrt srednjeameriških voditeljev je v nasprotju s prejšnjim Reaganovim predlogom, ki se nanaša izključno na Nikaragvo in zahteva prekinitev ognja in demokratične reforme do 30. septembra, ko poteče rok za nakazilo 100 milijonov dolarjev pomoči protirevolucionarjem, ki jo je ameriški kongres odobril lani. Predsednik predstavniškega doma v kongresu, demokrat Jim Wright, je pozval demokrate, naj pomagajo Reaganu po diplomatski poti rešiti nikaragovski spopad, »dokler so njegovi nameni še iskreni«, veliko demokratov pa ima pomisleke glede Reaganovih namenov.

Generalni sekretar OZN Perez de Cuellar je ocenil, da je sporazum pomemben dogodek, ki daje največje možnosti za dosego miru v Srednji Ameriki. Rekel je, da je pripravljen sodelovati pri njegovem uresničevanju. Francija je pozdravila srednjeameriško pogodbo s pripombo, da je vedno podpirala mirovna prizadevanja v tem delu sveta, še posebej pa prizadevanja skupine Contadora. Vodja zahodnonemške diplomacije Hans Dietrich Genscher je ocenil, da je sporazum pomemben korak na poti k miru. Tudi v Rimu so podpis mirovne pogodbe, ki predvideva ustavitev sovražnosti, državno spravo in demokratizacijo, sprejeli z zadovoljstvom. Britanski Foreign Office je sporazum ocenil ugodno, vendar ostaja zadržan. Predstavnik zunanjega ministrstva je opozoril na londonsko stališče, da mora biti sporazum sprejemljiv predvsem za srednjeameriške države.

Neresnost pri preskrbi z zdravili

Kljub mnogim opozorilom je preskrba z zdravili, tudi najnujnejšimi, pri nas čedalje slabša. Tovarnam primanjkujejo surovine, vendar nihče resno ne ukrepa. Zvezna tržna inšpekcija je ugotovila, da so bila skladišča farmacevtskih tovarn in veledrogerij pred podražitvijo prazna.

Očitki, da je farmacevtska industrija računarska, so bili tokrat povsem neutemeljeni. Ne le, da v tovarnah ni niti sledu o kakih zalogah zdravil, pač pa tudi surovin za proizvodnjo ni dovolj.

Beograjska Galenika, ena največjih farmacevtskih tovarn pri nas, še ni poravnala vseh računov za surovine, ki jih je kupila v tujini v prvi polovici minulega leta.

Očitke, da so pri vsem pomanjkanju na trgu skladišča polna, opravičujejo z netočnimi informacijami. Pomanjkljiva obveščenost tistih, ki morajo biti seznanjeni z vsemi, vznemirja prebivalstvo še bolj, saj brez zdravil ne gre. Toda položaj je že brez tega dovolj težak.

Vse kaže, da v verigi, od katere je odvisna preskrba države z zdravili, nekateri člani — od Narodne banke Jugoslavije ter republiških in pokrajinskih poslovnih bank do zveznega zavoda za cene, farmacevtskih tovarn ter zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno varstvo — med seboj niso dobro povezani.

Kako je z razmerjem med medsebojnimi obveznostmi in odgovornostjo, nam pove tudi izjava predsednika grupacije proizvajalcev zdravil Miodraga Babića, ki pravi, da mu ni jasna »skrivnost odnosov« med Narodno banko Jugoslavije, poslovnimi bankami, združenjem bank in zveznim izvršnim svetom. Povemo lahko, da je narodna banka doslej dajala proizvajalcem priporočila o izplačilu deviznih nakazil, poslovne banke, ki bi jih morale uveljaviti, pa so namesto priporočil zahtevale denar.

Pričakovati je, da se bo po nedavni podražitvi in ponovnih zagotovilih, da se bo do konca leta našlo 120 milijonov dolarjev za nakup surovin, že v naslednjih mesecih založenost lekarn popravila. Toda proizvajalci trdijo, da ti ukrepi ne bodo zalegli za dolgo, zato opozarjajo, da tržišča trajno ni mogoče stabilizirati, če tudi položaj te industrije ne bo rešen dolgoročno.

Odgovor Dizdareviću

Sovjetska zveza je ugodno odgovorila na poslanico, ki ji jo je v imenu sredozemskih neuvrščenih držav poslal zvezni sekretar za zunanje zadeve Raif Dizdarević po letošnjem sestanku na Brionih.

Sovjetski zunanji minister Ševardnadze je v odgovoru Raifu Dizdareviću navedel, da je ta težnja tudi v skladu s sovjetsko zunanjo politiko. Konkretni predlogi neuvrščenih držav, ki se nanašajo na vojaško popuščanje, »se v marsičem prepletajo s sovjetskimi pobudami«, je zapisano v sovjetskem odgovoru. Sovjetski minister dodaja, da je Sovjetska zveza pripravljena podpreti pogovore, s katerimi naj bi dosegli, da bi Sredozemlje postalo »območje miru, dobrih sosedskih odnosov in sodelovanja«.

PISMO IZ BEOGRADA

PREUSTROJEVANJE

Te dni smo slišali na enem beograjskih radiov posmehljiv klic: »Dajte nam kruha in iger« s komentarjem: »Igre imamo, kruh pa se nenehno draži. Kaj bi z igrami, če ni kruha?« Vmes so se oglašali Beograjčani, ki so ugotavljali, da s petmilijonsko pokojnino, v starih dinarjih seveda, nimajo niti za kruh, kaj šele za drugo hrano, med tem ko je neki možakar ugotovil, da ima sicer samo dve zgrešeni naložbi, mislil je na svoja dva otroka, za katera bi bil odgovoren, če jima ne bi preskrbel zaposlitve, med tem ko »obrovčani« vseh vrst sploh niso odgovorni za mnogo, mnogo večje zgrešene naložbe.

Tisto: dajte nam kruha in iger, je najbrž najbolj sporno v samoupravnem socializmu, kajti pomeni odvisnost, ki bi se je s samoupravljanjem želeli znebiti, zato je veliko vprašanje, ki si ga postavlja tudi vsakdanji Jugoslovan: kako se je sploh mogoče znebiti preteklosti. Ko smo namreč prešli v samoupravljanje, smo to potezo podkrepili s preustrojem, spreminjanjem vseh starih navad in oblik življenja za potrebe boljšega gospodarjenja, kar je navsezadnje povsem enako sedanji »perestrojki« v Sovjetski zvezi. Komentatorji sedanjega dogajanja v Sovjetski zvezi zatorej z razlogom opozarjajo na možne enake posledice v tamkajšnjem uveljavljanju samoupravljanja, med tem ko sovjetski komentatorji zatrjujejo, da bodo izdatno izkoristili naše izkušnje s samoupravljanjem, vendar bodo preskočili vse napake, ki smo jih doslej delali pri nas. Žal pa jim je, da mi doslej nismo uspeli dokazati izrecne prednosti samoupravljanja v primerjavi s kapitalističnim načinom upravljanja, kajti tedaj bi se oni lahko izognili mnogim polemikam o tem, kaj je kaj, ki se še tudi pri nas niso končale, na primer o tržišču.

Tisti nesporazumi o vprašanju, ali je dosedanji socializem dober, samo izpopolnjevati ga je treba, ali pa je treba ob vgraditvi močnejšega motorja v avtomobil spremeniti tudi vso konstrukcijo vozila, je dobila torej svetovne razsežnosti s projekcijo »perestrojke« v sovjetsko družbo. Na ta način smo torej prišli v položaj umikanja tabu tem s tega zelo pomembnega področja, ki smo jih kopičili med splošnimi napadi na samoupravljanje, seveda v razmerah, ko so bile kritike zlonamerne, tendenčne, obrnjene proti vstavljanju novega motorja v star avtomobil in proti spreminjanju celotne konstrukcije vozila, ki naj prehiti vse dosedanje konstrukcije gospodarjenja in življenja nasploh.

Ni torej čudno, da je namenjeno splošno zanimanje javnosti v tem času poletneg zatišja prav osrednjim vprašanjem človekove vsakdanjosti, kajti res je, da smo pri nas najdlje z izkušnjami s samoupravljanjem in lahko najhitreje postorimo to, kar v Sovjetski zvezi še zdaleč ne bodo mogli zaradi zakoreninjenosti starega centralističnega gospodarjenja na vseh ravneh. V sedanjih razmerah odpiranja vsega socializma svobodnejšemu organiziranju življenja in delovanja slehernega posameznika je namreč mnogo laže tudi pri nas izboriti odnose, ki bodo zavirali birokracijo in njeno tutorstvo, ki vodi prav v igro z ljudmi: »dajte nam kruha in iger«.

Lepo rečeno: »iger imamo preveč«, s čimer se misli nazadnje na univerziado, pred tem na zimsko olimpiado in še na marsikaj, »kruha pa premalo«, kar asocira na premajhno svobodo organizacij združenega dela v ustvarjanju vseh dobrin — zaradi zapletenih administrativnih pravil igre ne samo na deviznem področju, temveč na vseh področjih tako imenovanih intervencij od zgoraj, a pod nalepko pomanjkanja samoupravne aktivnosti delovnih ljudi samih.

Če to prevedemo v samoupravni jezik, bi lahko rekli: kruha bi lahko imeli veliko več, če bi lahko neovirano obdelovali denimo milijon hektarjev zemlje na samoupravno najdoslednejši način, da o drugih možnostih tako imenovanega drobnega gospodarstva in podobnih gospodarjenj ne govorimo. Če si po nepotrebnem ne razbijamo glav s tem, čigavo je kaj, in pristanemo na formulo, da je vse naše kot osnova delu, potem je povsem realno, da so nezaposlenost, neproduktivnost in drugo, kar nas obremenjuje, odveč. Zakaj bi samo v tujini sloveli kot najbolj iznajdljivi ljudje?

Viktor Širec

globus

BONN — Vlada v Bonnu namerava Sovjetski zvezi predlagati, da bi začeli pogajanja o odstranitvi 72 zahodnonemških raketonosilcev tipa pershing 1 A, katerih jedrske konice so pod ameriško kontrolo, če bi Sovjetska zveza v zameno iz Nemške demokratične republike in Češkoslovaške umaknila ustrezno število sovjetskih raket tipa sklad B. Vprašanje zahodnonemških pershingov pa je pravzaprav ena od glavnih ovir za ameriško-sovjetski sporazum o odstranitvi raket.

RIM — Neznanci so 3. avgusta zažgali poseben konvoj, v katerem so prevažali motor za jedrsko elektrarno Montalto di Castro v bližini mesta Gubbio. Gasilci so ogenj omejili, vendar je uničen večji del motorja za hlajenje nuklearke. Preiskava je v teku. Italijanske organizacije za varstvo okolja so zavrnile obtožbo, da so vpletene v sabotažo. Omenjeni motor so prevažali v posebnem konvoju, težkem 140 ton.

LONDON — Direktor britanskega vesoljskega centra Roy Gibson je odstopil že nekaj dni po tem, ko je ministrska predsednica Margaret Thatcher izjavila, da vlada ne bo odobrila dodatnih sredstev za vesoljske raziskave. Njegov odstop je za vlado zelo neprijeten, hkrati pa je zbudil nemir med znanstvenimi krogi.

BAHREIN — Trije saudski diplomati, ki so jih ugrabili v Teheranu, so že na prostosti, usoda četrtega pa je še naprej neznana. Kot poroča saudska časopisna agencija SAP, je to izjavil predstavnik notranjega ministrstva v Riadu, drugih podrobnosti pa ni povedal. Štiri uslužbence saudskega veleposlaništva so ugrabili, ko so demonstranti po krvavih neredih v Meki zavzeli saudsko veleposlaništvo v Teheranu.

MANAGUA — Nikaragva je sporočila, da bo umaknila tožbo proti sosednji Kostariki, ki jo je vložila pri mednarodnem sodišču v Haagu. »To je izraz srednjeameriškega bratstva,« je izjavil nikaragovski predsednik Daniel Ortega in dodal, da njegova država razmišlja tudi o umiku obtožbe proti Hondurasu. Nikaragva je vložila tožbo na mednarodnem sodišču v Haagu avgusta lani. Svoji sosedi je otožila, da sprejemata protirevolucionarje, ki se ob ameriški pomoči borijo proti nikaragovskim oblastem.

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Največje odlagališče vzbuja strah

Svetovna javnost je čedalje manj navdušena za gradnjo jedrskih elektrarn, čeprav strokovnjaki zatrjujejo, da so to viri energije prihodnosti. Viri energije so, vendar se že ob misli na katastrofo v Černobilu človeku ježijo lasje in z dvomom gleda naprej, ne samo zase, tudi za generacije, ki bodo prišle za njim. Ob gradnji jedrskih elektrarn se po vsem svetu pojavlja še in strah vzbujajoč problem — kam z jedrskimi odpadki, bodo odlagališča varna in kako dolgo? O tem je zdaj največ razprav in razburjanj v Franciji, saj bodo tam, očitno že letos, začeli graditi največje odlagališče na svetu.

Francoski premier Jacques Chirac je po večmesečnih pogajanjih in žolčnih polemikah končno podpisal odlok, s katerim je ukazal, naj v občinah Soulanies, La Ville—aux-Bois in Epothemon do konca desetletja zgradijo velikansko skladišče za jedrske odpadke s srednjim in majhnim sevanjem. Predvidevajo, da se bo gradnja največjega jedrskega odlagališča začela že letos. Do konca desetletja bo 110 hektarjev zemlje pripravljenih za prve tone radioaktivnih odpadkov. To odlagališče bo vkopano 10 metrov pod površino in zalito s tonami betona in peska. Predvidevajo, da ga bodo napolnili do leta 2025, ko bo v njem 1,5000.000 ton jedrskih odpadkov.

Vsako leto bodo v odlagališče pripeljali 30.000 ton radioaktivnih odpadkov, ki bodo včasih z železnico ali po cestah prišli tudi iz drugih držav. Francija je v sporazumu o dostavi jedrskega goriva z nekaterimi državami podpisala tudi obveznosti o skladiščenju jedrskih odpadkov. Seveda pa bo večina teh prišla iz 50 francoskih jedrskih elektrarn. Kot so izračunali atomski strokovnjaki, bo največje jedrsko odlagališče nenevarno šele čez 300 let.

Za varnost odlagališča bo skrbelo nekaj deset visoko usposobljenih strokovnjakov, ki bodo delali z najsodobnejšo elektroniko in informatiko. Z vsakodnevnimi merjenji naj bi zaznali že najmanjšo radioaktivnost, teoretično pa do tega nikakor ne bi smelo priti. Kljub temu pa pomanjkanje izkušenj zahteva največjo previdnost.

Nihče namreč ne more natančno napovedati, kako bobetonski pokrov, pod katerim bo na tisoče kovinskih sodov z raadioaktivnimi odpadki, deloval čez nekaj let. Prve izkušnje iz skladišča Lhague, ki bo napolnjeno leta 1990, kažejo, da sodi, zaliti z betonom, začnejo po določenem času razpadati. Strokovnjaki tega pojava še niso popolnoma pojasnili. Francoski izvedenci so za zdaj prepričani samo o tem, da beton ni večen.

Seveda si lahko mislimo, da 500 prebivalcev teh treh občin ni ravno navdušenih, da so se pristojni državni organi odločili, da prav njim podarijo največje jedrsko odlagališče na svetu. Sicer pa jih za mnenje sploh niso spraševali. Predsednik občine Soulaines je povedal, da na odločitev niimel nobenega vpliva, saj je o tem odločala država.

V sosednjem Epothemonu, ki šteje nekaj več kot 100 ljudi, so v zadnjih mesecih zaman organizirali številne demonstracije, s katerimi so zahtevali, da bod njihovimi njivami ne bi gradili tega skladišča. »Nihče nas ne more prepričati, da je to pošastno jedrsko odlagališče popolnoma nevarno in da smo varni pred radioaktivnim sevanjem,« pravijo vznemirjeni prebivalci.

Zvezna vlada brez počitnic

Dela, ki ga ni mogoče odložiti, je veliko, časa pa malo, zato bi zis delal tudi avgusta, ki je bil po navadi rezerviran za letni oddih. Redno bo zasedal ob četrtkih, verjetno pa še pogosteje, saj bo vedno dovolj članov za sprejemanje sklepov. Če bo potrebno, se bo zis sestal tudi v popolni sestavi. Delali bodo tudi vsi zvezni sekretariati in komiteji.

Avgustovski delovni načrt zisa zajema številne naloge, med katerimi bodo prevladovale gospodarske. Vsakodnevna skrb bo uresničevanje ciljev letošnje gospodarske resolucije in sklepov zvezne skupščine, ki so bili sprejeti med nedavno razpravo o gospodarskih gibanjih. V središču pozornosti bodo ukrepi za hitrejšo rast proizvodnje in izvoza in za obrzdanje inflacije. Da bi spodbudili izvoz, je zis sprejel sklep o povezovanju uvoznih pravic z doseženim izvozom in deviznim prilivom. V avgustu bo zvezna vlada pospešila delo pri spremembah na področju gospodarskih odnosov s tujino in priprav programa za konsolidacijo zunanje likvidnosti in za odpravo notranjih dolgov. Do sredine septembra naj bi dokončali program liberalizacije cen v skladu z zakonom o cenah in dolgoročnim stabilizacijskim programom.

Veliko dela bodo imeli pristojni zvezni organi, ki bodo do sredine avgusta pripravili osnutke nekaterih zakonov, predvidenih v tezah zisa za nadaljnje spremembe gospodarskega sistema na štirinajstih področjih.

Višje cene mlečnih izdelkov — v kmetovo dobro

Mogoče je bilo zvišanje cen mlečnih izdelkov minuli teden precej nepričakovano, saj še nista minila dva meseca od zadnjega zvišanja, pa vendar — mlečni izdelki so za povprečno 20 odstotkov dražji. Kje je razlog? O tem smo povprašali Mira Steržaja, direktorja DO Mlekopromet Ljutomer:

»Čeprav smo zvišali cene mlečnih izdelkov, še vedno ni pokrita ekonomska cena neposrednemu proizvajalcu. Moram poudariti, da gre tokratno zvišanje cene izključno v korist kmeta. Zvezni izvršni svet je pristojen zviševati cene konzumnemu mleku, in pri nas se je pojavila razlika v višini 900 milijonov dinarjev, ki jo pokrivamo iz treh virov: eno tretjino zberejo trgovske organizacije, eno tretjino kmetijske in eno tretjino mlekarne iz svojega dohodka. Tako bomo lahko kmetom povečali ceno za odkup mleka za 40 din. Poudariti moram, da gre za posebno kakovostno mleko. S takšno diferenciacijo bomo istočasno spodbujali pridobivanje kakovostnega mleka. Ta cena, ki jo trenutno pokrivamo neposrednemu proizvajalcu, je že sprejeta v Uradnem listu SFRJ, vendar šele z mesecem septembrom. V Sloveniji želimo zadržati stalež živine in z zvišanjem smo le približali ceno ekonomski, še vedno pa ni skladna v primerjavi s ceno pšenice. Če bi uporabili to primerjavo, bi morala biti cena mleka 210 dinarjev.«

V zadnjem času je dosti govora o zbiranju denarja za premije kmetom, ki pridobivajo mleko. Gre za precej visoke zneske?

»Republiški izvršni svet je sprejel sklep, da izpad dohodka kmetom za neposredno proizvodnjo od prvega januarja letos do 30. junija pokrije tako, da 2 milijardi združi republika, po eno milijardo pa skladi občin in predelovalci mleka. Ugotovili pa smo, da je zamrznitev cen v drugem četrtletju vzrok za izpad dohodka, tako da se denar združuje le na ravni občinskih skladov in republike. Kmetje bodo za prvo polletje prejeli razliko v višini 17 dinarjev za liter oddanega mleka.

To razliko bodo kmetje v avgustu tudi prejeli. Tudi naša občina si prizadeva, da bi pomagali našim kmetom, in če bomo uspeli razliko pokriti, bomo prejeli tudi republiška sredstva. Okoli 15. avgusta bomo poravnali obveznosti, ki jih ima občina, tako da bodo kmetje dobili nakazan denar preko hranilno-kreditnih služb.«

In če združimo oba ukrepa — namenjena sta kmetom, da bi izboljšali njihov položaj, jih izenačili z drugimi kmetijskimi proizvajalci?

»Lahko rečemo takole: inflacija, ki je bila in je še prisotna v minulem obdobju, je ustvarila razlike v cenah in med proizvajalci in bi jo morali pokriti tudi neposrednemu proizvajalcu in ga izenačiti. Kmetje pa so dobili le 37 odstotkov, zaradi tega sta sledila oba ukrepa, da ublažita udarec in da obdržimo stalež živine. S tem bomo dosegli, da bodo kmetje dobili pokritje za neposredne stroške, ni pa še zajeta tako imenovana akumulacija ali stimulacija za razvoj.«

Dušan Loparnik

V Pomurju brez lokalnih potniških vlakov?

Da nesreča nikoli ne počiva, zgovorno dokazuje najnovejši primer železniškega gospodarstva. Potem ko so se nad našo pokrajino zgrnili črni oblaki naravnih ujm, ki so povzročile velikansko škodo, je kot strela z jasnega udarila še vsebina dopisa železniške transportne organizacije iz Maribora. V njem namreč pišejo, da nameravajo ukiniti tri pare lokalnih potniških vlakov na progi Murska Sobota—Ormož. S tem dopisom so nedavno seznanili predstavnike skupščin občin v Murski Soboti, Ljutomeru in Ormožu, medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje in temeljne samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet. Od njih terjajo, da najkasneje do 15. avgusta zagotovijo denar za pokrivanje nepokritih obratovalnih stroškov, sicer se lahko v tednu dni sprijaznijo z ukinitvijo omenjenih vlakov.

V železniški transportni organizaciji iz Maribora namreč pravijo, da so s preštevanjem potnikov v juniju in juliju ugotovili, da je teh premalo, saj z voznimi kartami ne morejo pokriti gibljivih stroškov. Edino t. i. šolske vlake bodo še pustili septembra in oktobra in se potem odločili o njihovi nadaljnji usodi. Mar bo naša pokrajina ostala brez lokalnih potniških vlakov, ki lahko razbremenijo cestni promet? V tem trenutku je težko dati zadovoljiv odgovor.

M. Jerše

BOGATEJŠA GOSTINSKA PONUDBA V MURSKI SOBOTI

PREKMURSKI HRAM

Na Lendavski cesti v Murski Soboti so v petek, 7. avgusta, odprli sodoben gostinski lokal s pestro ponudbo. Že ime Prekmurski hram pove, da je urejem v prekmurskem stilu ter da bo v njem mogoče dobiti tudi prekmurske specialitete. Do sedaj sta imela tovrstno ponudbo le Čarda v Martjancih in Narodna restavracija v Radencih.

Z odprtjem novega lokala z okrog 200 sedeži v taverni v spodnjih prostorih, na terasi v gostinskem delu in slaščičarni so počastili 35-letnico poslovanja tozda Zvezda v Murski Soboti. Nad gostinskim delom bo v stavbi 12 stanovanj, šest jih je za svoje potrebe kupila tudi DO Radenska. Ena največjih naložb letos z delovnim naslovom Nadomestni lokal na Lendavski cesti (namesto stare Benkičeve gostilne) je Zvezdo in Radensko stala 445 milijonov dinarjev. Generalni direktor Radenske Herbert Šefer je ob otvoritvi dejal: »Z današnjim skromnim srečanjem želimo poudariti dvoje. Prvič: nov prispevek Radenske k izboljšanju gostinske ponudbe v mestu Murska Sobota in s tem razširitev turistično-gostinske ponudbe tudi za širšo okolico, in drugič: skromno se spomniti 35 let delovanja kolektiva Zvezda, ki je v svojem delovanju mnogo prispeval k razvoju gostinstva in turizma v občini Murska Sobota. Posebej pa je treba poudariti, da sta prav ta kolektiv in njegovo vodstvo bistveno prispevala k osnovanju Moravskih Toplic, ki se razvijajo v sodobni zdraviliški center.«

Čez štirideset zaposlenih in vodja enote Prekmurskega hrama Anica Huber obljubljajo, da se bo prvi ugodni vtis ohranil tudi v prihodnje. Izbrane jedi na jedilnem listu bo mogoče dobiti ob vsakem času, še posebej pa bodo veseli, če bodo gostje naročili prekmurske jedi, ki so zares prave dobrote, na primer »prekmurski kisilak, kruj z zasiko, mlečne ugrke, župe (krumšova, grbanjova, ajdinska), cvrtine, ocverkove pogače, koline z repo, prekmurske palačinke . . .«

Tudi v slaščičarni bodo imeli vsak dan sveže pecivo, razne sadne in mlečne napitke ter nove pijače po domačem receptu.

Bernarda Peček

Delegacija narodnosti v Budimpešto

Petčlanska delegacija samoupravne interesne skupnosti za kulturo in izobraževanje narodnosti lendavske in soboške občine je pred dnevi obiskala ministrstvo za izobraževanje LR Madžarske v Budimpešti. S predstavniki ministrstva so se pogovarjali o sodelovanju med narodnostno skupnostjo v lendavski in soboški občini in izobraževalnimi inštitucijami in kulturnimi ustanovami v županijah Zala in Vas. To sodelovanje je bilo doslej dokaj razvejeno, vendar neorganizirano. Dogovorili so se o sklenitvi dogovora, ki naj bi podrobno opredelil to sodelovanje in v njega vključil vse zainteresirane na obeh straneh meje. Takšen dogovor naj bi sklenili že v septembru. Našo delegacijo narodnosti je sprejel namestnik ministra za izobraževanje Madžarske.

Jani D.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Državna odlikovanja kmetijcem

Na seji sveta delegatov KZ Ljutomer—Križevci so člani skupaj z izvršilnim odborom OO ZS na kratko ocenili prve rezultate polletnega gospodarjenja. V večini panog so plane dosegli, finančno pa svojega dela zaradi novega obračunskega sistema niso mogli primerjati z enakim obdobjem v lanskem letu, saj se številke preveč razlikujejo. Seznanili so se tudi z obsežnim načrtom melioracij — v prihodnjem obdobju naj bi meliorirali 950 hektarov zemlje in obenem regulirali precejšnje število kilometrov potokov. To sejo pa so izkoristili tudi za predajo visokih državnih odlikovanj nekaterim posameznikom: Anton Slavič, direktor te kmetijske zadruge, je prejel red dela z zlatim vencem, Majda Kristl, računovodkinja, na medaljo zasluge za narod. Medalje dela so prejeli: Alojz Marinič, Majda Kovačič, Marjan Zver, Majda Vugler, Frančka Rakuša, Marica Babič in Jelica Jelen. V imenu predsedstva SFRJ je dobitnikom odlikovanja izročil Ozvald Tučič, predsednik IS SO Ljutomer. Anton Slavič pa je v imenu sozda ABC Pomurka podelil priznanja za 30-letno sodelovanje trem dolgoletnim kooperantom: Marici Babič, Slavku Novaku in Tereziji Slokan.

D. L.

Krvi je premalo

Tudi to poletje so se na transfuzijskih oddelkih znašli pred problemom, kako dobiti dovolj življenjske tekočine. Precej delovnih organizacij ima kolektivne dopuste, tako da organizirane akcije ni mogoče pripraviti. Na soboškem transfuzijskem oddelku že nekaj časa kličejo posameznike in jih prosijo, da darujejo kri. Zato so vsakega prostovoljca toliko bolj veseli, kri pa odvzemajo ob torkih.

Tudi v radgonski občini pripravljajo krvodajalsko akcijo, tokrat naj bi dali kri za potrebe transfuzijske postaje v Ljubljani. V sredo, 19. avgusta, bodo obiskali Videm ob Sčavnici, v četrtek Apače in v petek Gornjo Radgono. Kri bodo jemali po osnovnih šolah od sedme do trinajste ure.

M. H.

Veliko denarja za športne aktivnosti

Občinska telesnokulturna skupnost v Lendavi ugotavlja, da je potrebno za športno aktivnost zagotavljati vedno več denarja, saj postajajo tekmovanja predraga, oprema pa je nekaterim že nedostopna. V lanskem letu so za dejavnost društev porabili 20 milijonov dinarjev, letos pa naj bi jih 37 milijonov. V Lendavi se vprašujejo, ali bo združeno delo zmoglo takšne stroške? Sedaj je prispevna stopnja, ki jo plačujejo občani, 0,02 odstotka od osebnih dohodkov. Večino zbranega denarja porabijo društva za opremo in vzdrževanje objektov, slednje zahteva največ sredstev, ter za tekmovanja. Nekateri objekti pa so začeli razpadati in bo zanje potrebno pripraviti program obnovitve. Gre v prvi vrsti za dom TVD Partizan, ki že leta samuje, ne uporablja ga nihče. Temeljito se bo potrebno o njem pogovoriti, in če ga športniki ne potrebujejo, naj bi ga prevzel tisti, ki bo v njem uredil kakšno koristno dejavnost.

Jani D.

OB LETOŠNJEM 15. AVGUSTU — DNEVU GRANIČARJEV

Karavla Štefana Kovača-Marka najboljša v LAO

— KARAVLA PREJME TUDI VELIKO PLAKETO POLITIKE, KOMANDIR RADOSLAV ILIĆ IN VOJAK MILAN PAJOVIČ PA MALO

Letošnji dan graničarjev bodo čuvarji naših meja vsekakor najslovesneje proslavili na karavli Štefana Kovača-Marka v Lendavskih goricah. Ta karavla že nekaj let sodi med najboljše obmejne enote, za kar je že tudi prejela številna priznanja in pohvale. Med drugim je prejela odlikovanje tovariša Tita — orden zaslug za narod s srebrnim vencem —, pohvalo Ljubljanskega armadnega območja ter številne druge pohvale. Zadnji dve leti nosi prehodno zastavico kot najboljša karavla na območju soboškega garnizona, letos pa bo prejela prehodno zastavico kot najboljša obmejna enota Ljubljanskega armadnega območja. Karavla bo tudi prejela veliko plaketo Politike, komandir Radoslav Ilić in vojak Milan Pajević pa malo plaketo.

Ob tem visokem priznanju smo obiskali karavlo Štefana Kovača-Marka v Lendavskih goricah ter se s starešinami in vojaki pogovarjali o njihovem delu in življenju na meji. Že prvi vtis, ko se po vijugasti asfaltni cesti, z obeh strani obdani z vinogradi, na opozorilni znak ustaviš, dobiš občutek, da gre za vzoren vojaški kolektiv. Tak vtis sem dobil tudi sam, čeprav me je deževno vreme nekoliko motilo. Toda prijazen sprejem in takojšnja pripravljenost za pomenek mladega komandirja Ilića, ki je na karavli komaj dve leti in je več kot uspešno zamenjal ambicioznega prejšnjega komandirja Danila Dukića, ki je bil na karavli polnih štirindvajset let, je samo potrdil pričakovanja in potrditev, da je letošnji naziv najboljše obmejne enote Ljubljanskega armadnega območja prišel v prave roke. Pa še nekaj, kar me je predvsem razveselilo, je bilo to, da sem na karavli srečal tudi prejšnjega komandirja, ki je že dve leti upokojen in še vedno živi s karavlo in se veseli, da imajo sedanje generacije graničarjev veliko boljše možnosti za delo in življenje, kot so jih imeli pred več kot dvajsetimi leti, ko je bila karavla brez vode in telefona, poti pa zlasti v slabem vremenu težko prevozne. Prejšnji komandir karavle tudi ni skrival zadovoljstva, da je samo dve leti potem, ko je odšel, karavla prejela prehodno zastavico Ljubljanskega armadnega območja.

RADOSLAV ILIĆ — komandir karavle: »Čeprav so vojaki iz raznih krajev Jugoslavije, se med seboj dobro razumejo in starejši uspešno prenašajo izkušnje na mlajše. Sodelovanje s tukajšnjim prebivalstvom je izredno, tako lahko rečem, da vsi varujemo našo mejo.«

MILAN PAJEVIĆ — predsednik mladinske organizacije ter dobitnik male plakete Politike Beograd: »Domov se bom vrnil žalosten in ponosen. Žalosten zato, ker bom zapustil tako lep kraj in karavlo, ponosen pa, ker sem imel take prijatelje in starešino, ki nas je marsikaj naučil.«

Graničarji v učilnici karavle Štefana Kovača-Marka v Lendavskih goricah.

DANILO DUKIĆ — prejšnji komandir karavle: »Zelo sem vesel, da se je novi komandir od prvega dne tako uspešno vključil v delo na karavli. Srečen sem, da je bila naša karavla, ki je bila vrsto let med najboljšimi, letos razglašena za najboljšo obmejno enoto Ljubljanskega armadnega območja.

ZORAN VIDENOVIĆ — harmonikar na karavli: »Pred prihodom v vojsko sem igral v ansamblu. Izhajam iz glasbene družine, saj sta muzikanta tudi oče in brat. Igram predvsem tiste melodije, ki najbolj privlačijo vojake.«

Življenje in delo na karavli Štefana Kovača-Marka v Lendavskih goricah pa je kljub odgovornim nalogam čuvarjev naših meja zelo pestro in zanimivo. Primerna disciplina, zavzetost pri opravljanju nalog, sodelovanje s prebivalstvom, zadovoljstvo ob kulturnih in športnih aktivnostih, prijateljstvo med vojaki, ki so iz vse Jugoslavije, so vrednote, ki odlikujejo graničarje na karavli Štefana Kovača-Marka. Zato tudi komandir Radoslav Ilić, ki kot zelo sposoben starešina vodi enoto, ni skrival zadovoljstva, da se vse te vrline prenašajo iz generacije v generacijo, gojijo bratstvo in enotnost ter navezujejo trajna prijateljstva.

MEJO BRANI LJUDSTVO

To je misel, ki jo je izrekel tovariš Tito in ki pri delu spremlja tudi obmejno enoto Štefana Kovača-Marka v Lendavskih goricah. Razvili so namreč takšno sodelovanje med vojaki in prebivalstvom, da si boljšega skoraj ne moremo zamisliti. To sodelovanje se kaže na vsakem koraku in je obojestransko. Tako ne mine tudi nobena akcija ali manifestacija, pri kateri ne bi sodelovali vojaki s prebivalstvom. V preteklosti so skupno gradili vodovod, ceste, električno napeljavo, v zadnjem času pa skupno urejali vaški dom in sodelovali na nekaterih drugih področjih. Zelo pristno sodelujejo na kulturnem in športnem področju. Skupno pripravljajo programe za razne proslave in prireditve ter se srečujejo v raznih športnih panogah, kot so namizni tenis, mali nogomet, košarka, odbojka in šah. Zato imajo tudi vse možnosti, saj so si ob karavli uredili lepo športno igrišče. Predsednik mladinske organizacije in nosilec značke primeren vojak Milan Pajević pa uspešno ocenjuje tudi sodelovanje med mladimi iz lendavske občine in graničarji, ki je tudi prava vez med enimi in drugimi. Skratka, prebivalstvo sprejema vojake kot svoje in jim tudi pomaga pri varovanju meje. Tako torej živijo ob meji v slogi in spoštovanju, kar je prav gotovo največja vrednota za obrambo domovine.

Vojaki na karavli Štefana Kovača-Marka v Lendavskih goricah pa tudi sami obdelujejo vrt, na katerem pridelujejo paradižnik, papriko, kumarice, čebulo in krompir. V svojih vrstah imajo ljudi, ki so se s tem ukvarjali že pred prihodom v JLA, mnogi pa se tega dela navadijo. Na ta način tudi prihranijo precej denarja. Poleg vsakodnevnih obveznosti pri varovanju meje pa prosti čas koristno izrabijo eni za kulturne in športne aktivnosti, druge pa tudi zabava harmonikar-vojak Zoran Videnović iz Niša. Izhaja iz glasbene družine, saj je bil oče muzikant, brat pa tudi igra v ansamblu. Tudi nam je zaigral nekaj prijetnih melodij. Sicer pa se prilagaja željam vojakov in igra pač tiste melodije, ki jih najbolj zanimajo. Pravi, da so to pesmi, ki jih izvajajo naši znani pevci, kot so Sakič, Ilič in Lepa Brena. Vojaki so ponosni, da opravljajo svojo vojaško obveznost na meji. K njihovemu prazniku, zlasti pa velikemu priznanju za opravljeno delo in naloge, tudi naše čestitke!

Feri Maučec

DA SOLIDARNOST LE NE BI ZATAJILA!

Novi hlev ne sme ostati prazen

Dober teden po katastrofalnem neurju smo pri Perševih v Gerlincih 28 še lahko videli posledice ujme, kot jih v tem kraju ne pomnijo veliko. Razbite okenske rolete so ostale kot nema priča toče, ki je zadnje sobotno popoldne v juliju potolkla vse, kar se je potolči dalo. Vse, kar je do takrat še bilo na poljih, je tam tudi ostalo, žetev in trgatev pa je namesto ljudi na najbolj prizadetih območjih Goričkega opravila toča. Pšenico z dveh hektarjev in toliko koruze bi morali letos pospraviti pri Perševih, vendar je letošnja žetev za njih opravljena. Nekaj pšenice so sicer poželi pred točo in 3 tone pridelka tudi oddali, vse drugo je ostalo na polju. Nekaj pšenice so še nameravali oddati, ostalo pa pustiti za domače potrebe, zdaj pa so ostali praktično brez zrna pšenice. Sicer pa je škoda, ki so jo občutili, velika, saj imajo 12 hektarjev zemlje, kjer pridelujejo najpotrebnejše za živino. 31 glav govedi muka v starem hlevu, pravkar pa dograjujejo novega za 24 krav molznic. Že zdaj imajo 10 krav in dve telici, sčasoma pa nameravajo pitance povsem opustiti in se preusmeriti v pridobivanje mleka. Sprva so nameravali stari hlev le nekoliko preurediti, vendar so jim v zadrugi svetovali, da zgradijo novega in gospodar Anton je nasvet tudi sprejel.

»Novi hlev smo ravno pokrivali«, pripoveduje gospodinja, »ko se je naenkrat stemnilo in kmalu za tem je že začela klestiti toča. Ta nam je pobrala domala vse in najhuje bo za živino. S krmo zdaj sicer še nimamo težav, saj imamo še staro zalogo, problemi pa bodo pozimi in spomladi. Tudi pašnik je uničen in niti ne moremo pasti živine. Težko je danes gospodariti na kmetih. Ko pričakuješ, da bo nekoliko boljše, ti v nekaj minutah vse pobere toča, ko je slabo, pa tako ali tako ne gre.«

Kljub temu na Perševi niso obupali. Če so že začeli, morajo tudi nadaljevati, pravijo. Šest ton koruze so že dobili, zasejali pa bi tudi krmne dosevke, vendar je težava v tem, da zaradi deževja in moče ne morejo na njive. Vseeno pa upajo, da solidarnost tudi v prihodnje ne bo odpovedala in novi hlev ne bo ostal prazen.

L. Kovač

Pri Perševih v Garlincih gospodarja nismo našli doma, je pa pri hiši tudi veliko pridnih ženskih delavnih rok, zato kljub nesreči niso obupali.

POVSOD NAENKRAT NE GRE

Kar lepo število traktorjev, še več pa čakajočih kmetov, se je zbralo pri Gradu, da bi na domačije odpeljali obljubljeno koruzo, na katero so nekateri čakali tudi več kot tri ure. Anton Gjergjek in Alojz Ficko sta prav tako od Grada.

Gjergjek: »Ukvarjamo se predvsem s svinjerejo, skupaj imamo trenutno 170 svinj, od tega jih jej šest plemenskih, večina pa je bekonov. Zavedam se, da pomoč ne more prispeti vsem naenkrat in tako danes že čakam približno tri ure. Ta trenutek še ne vemo, če bodo sploh kaj pripeljali. Sicer sem z dodeljevanjem pomoči zadovoljen — dobil sem že 1.800 kg koruze in pričakujem je še 2.000 kg. Nekaj škode imam tudi v gozdu, kjer pa smo se s temeljno organizacijo kooperantov že zmenili kako in kaj — poškodovani les bom pospravil sam.«

Fickovi imajo sicer manjšo kmetijo od Gjergjekovih (2 kravi, 7 svinj in skupaj 5 hektarjev zemlje), pa vendar je gospodar Alojz prav tako stal v gruči čakajočih: »Čakam že več ur in gotovo bi se dalo to reč organizirati bolje. Skladiščnik na primer ve, koliko materiala bo dobil in zdaj bi nam po telefonu že lahko sporočil, ali naj še čakamo, ali pa danes ne bo koruze. Enako drži za pospeševalce, ki se vozijo tu mimo, pa nobeden ne pove, kako naprej. Podobno je bilo včeraj popodan, ko so obljubili krmilno moko, pa iz vsega ni bilo nič. Sicer sem imel srečo, da s em pred točo že požel, čeprav je ostalo nekaj pridelka zunaj. Koruza prav tako ni čisto uničena. Z dodeljevanjem pomoči sem, razen današnjega čakanja, zadovoljen, doslej sem dobil 400 kg umetnega gnojila in 100 kg krmilne moke.«

bop

Alojz Ficko in Anton Gjergjek med čakanjem — pa ne na maj, ampak na obljubljeno pomoč. Čeprav je vas Grad v tako imenovanem črnem pasu, so tudi znotraj teh meja razlike — nekateri so imeli v nesreči tudi kanček sreče, saj jim je pridelek ostal ali pa so ga pred točo poželi, drugi pa ostajajo po usodni soboti praktično brez vsega.

Nezadovoljni poljedelci

Med odpravljanjem posledic neurja, ko gre za dodeljevanje pomoči kmetom, je najpomembneje, da pri delitvi ne prihaja do raznih špekulacij in da resnično vsak kmet dobi toliko reprodukcijskega materiala, kolikor ga potrebuje. Pri tem so seveda v boljšem položaju živinorejci, saj delijo pomoč na glavo živine, oziroma po plemenskih svinjah. Anton Lang iz Kuplivnika in Jože Šparaš iz Vidonec sta med tistimi, ki veliko živine nimata. Prvi pravi: »Seveda nisem zadovoljen z ukrepi, saj dobi več tisti, ki ima več živine, čeprav imamo tudi drugi enako škodo. Toča mi je požela približno hektar pšenice in iz tega ne bo nič. Zemljišča ne morem preorati, ker je zaradi dežja premehko. Bomo videli, morda pa se bo vreme le ustalilo. Poleg škode na polju imam še za 80 do 100 kubikov uničenega gozda, večinoma so to iglavci.«

Še bolj je negodoval Jože Šparaš, ki mu nikakor ni šlo v glavo, da mu je toča pospravila ves pridelek, kruh pa se kar naprej draži: »Ves moj letošnji pridelek je ostal na polju. Moti me, da dobijo tisti, ki imajo zrnje že spravljeno v kaščah, enako ali več kot jaz, saj mi je približno 50 arov pšenice ostalo na njivi. Zdaj moram kupovati ta dragi kruh. Morali bi uvesti neki postopek, s katerim bi pomagali tudi nam — lahko bi nam na primer dali vsaj za sto kilogramov kruha bonov ali pa določeno denarno pomoč. Narobe je tudi, da so pri dodeljevanju pomoči najbolj glasni tisti, ki so že poželi. To ni prav in po moje bi morali napraviti seznam in reči: »Tisti, ki imate žetev na njivi, boste na vrsti prvi, nato pa pridejo ostali.«

bop

Anton Lang in Jože Šparaš. V pogovoru delujeta sicer dokaj sproščeno, a to je le videz. Na račun načina dodeljevanja pomoči imata veliko pripomb, ki pa jih je bilo glede na obseg nesreče realno pričakovati: vsi kmetje ne bodo dobili enake odškodnine, vsi ne bodo enako zadovoljni; kaj takega iz različnih vzrokov ni mogoče doseči.

AKCIJA RDEČEGA KRIŽA

Pomagali s prostovoljnim delom

Prizadeti kmetje na Goričkem že prejemajo pomoč v obliki regresa za nakup krme ter umetnih gnojil. S tako obliko pomoči želijo spodbuditi in ohraniti kmetijsko proizvodnjo za trg. Pri ukrepih za odpravo posledic neurja pa je bil tudi dogovor, da socialno ogroženim družinam, takim, ki živijo le od malega, kar pridelajo na zemlji, ter ostarelim, ki so sami, pomaga socialna služba v sodelovanju z Rdečim križem.

Za konkretno akcijo pomoči so se, v sodelovanju in s pomočjo republiškega Rdečega križa, odločili pri občinskem odboru Rdečega križa v Murski Soboti. Pomagali so materi samohranilki z osmimi otroki v Dolnjih Slavečih. Prizadeti materi so krajani pomagali že takoj po neurju, vabilu k sodelovanju pa so se odzvali tudi v petek.

Sicer pa se v socialnih službah oziroma na Centru za socialno delo pripravlja seznam družin in posameznikov, ki so potrebni socialne pomoči ali v denarju ali v drugih oblikah. V okolišu krajevnega urada Grad je 82 družin in posameznikov, ki potrebujejo socialno pomoč, v Bodoncih 4, v Cankovi 10, Mačkovcih 5, v Puconcih ter Rogašovcih pa še pripravljajo sezname. V krajevnih skupnostih so že pripravili tudi predloge, kakšna oblika pomoči bi bila najprimernejša. Denar bo zaenkrat šel iz občinskih prihodkov skupnosti socialnega skrbstva in otroškega varstva, prosili pa bodo tudi za republiško pomoč. Jeseni pa naj bi pripravili tudi posebno pomoč otrokom v obliki plačila malice in šolskih potrebščin, sezname pa bodo pripravili po osnovnih šolah.

M. H.

Starejši otroci so delali skupaj s prostovoljci Rdečega križa, trije najmlajši pa so radovedno ogledovali prišleke in delo.

BREZ POMOČI NE BI ŠLO

Ob vsaki nesreči je najpomembnejše, če na pomoč ni treba predolgo čakati. Po julijskem neurju na Goričkem je prišla hitro, solidarnostna pomoč družbe do prizadetih ni odpovedala, v prvi etapi pa prizadetim kmetom zagotavljajo predvsem krmo in dušična gnojila.

Gabriel Grah iz Vidonec: »Če ne bi bilo solidarnostne pomoči, bi težko nadaljeval z vzrejo plemenskih svinj«.

Gabriela Graha iz Vidonec smo srečali v Radovcih, kjer so prav takrat razdeljevali dušična gnojila. Gabriel se je preusmeril v vzrejo plemenskih svinj in pujskov za nadaljnjo rejo, če ne bi bilo solidarnostne pomoči, pa bi s tem težko nadaljeval. 30 plemenskih svinj ima v hlevu in 80 tekačev, koruzo, ki jo ima zasejano na 3 hektarjih, pa je toča povsem uničila. K sreči je imel še dva hektarja ječmena, ki ga je pravočasno pospravil, tako da zdaj težav s krmo še nima. Svoje koruze letos ne bo imel, zato pa bo dobil 4 tone koruze v obliki solidarnostne pomoči ter blizu 2 toni otrobov in ravno toliko beljakovinskih koncentratov. Za dva do tri mesece bo to dovolj, po tem pa upa, da bo še kakšna pomoč. Tudi 3 tone kana je že dobil in Gabriel pohvalno ocenjuje solidarnostno pomoč družbe prizadetim kmetom.

V nekoliko slabšem položaju so zdaj prašičerejci, tisti, ki redijo prašiče za zakol, saj ti niso dobili nobene pomoči. Tudi tem bi morali oceniti, kakšne površine in koliko posevkov je uničenih in temu primerna bi morala biti pomoč.

L. K.

Sotina: cesta in mlin pod vodo

Vsi, ki potujejo v sosednjo Avstrijo čez maloobmejni prehod v Sotini, so večkrat nezadovoljni.

Ob vsakem obilnejšem deževju namreč Ledava in Mlinščica, ki tečeta na tem območju, prestopita bregove in tako zapreta cesto.

Podobno se je zgodilo po zadnjem neurju, ko je deževje dodobra namočilo pokrajino ob Muri.

V neposredni bližini ogroženega območja je vaški mlin. Mladi gospodar, Ludvik Dajč o težavah z obema potokoma pripoveduje:

»Česa takega smo že vajeni, vsaj dvakrat do trikrat letno je cesta neprevozna. Letos se je to primerilo že četrtič. Sam se spomnim, da je voda pritekla celo v mlin, nazadnje je bilo tako v letih 1972 in 1975. Oče pa se hudih poplav spomni izpred 30 let.«

Seveda bi bilo povsem naravno, da bi strugi potokov poglobili in s tem bi bila cesta ves čas suha in prevozna, Dajčev mlin bi bil enkrat za vselej obvarovan odvečne vlage, travniki ne bi bili poplavljeni. Toda ne gre vse tako gladko, kot bi pričakovali: »Vodna skupnost bo začela z regulacijo Ledave po letu 1990, tako vsaj pravijo. Podobno je v krajevni skupnosti, kjer enostavno ni denarja, pa tudi ne pravega zanimanja za ureditev razmer med kmeti. Pod vodo je namreč samo nekaj travnikov, in to nobenega preveč ne moti. Potem z regulacijo ne soglaša niti zelena bratovščina, češ da bi s tem divjad izgubila dragocen življenjski prostor. Tako smo se odločili, da strugo Mlinščice poglobimo sami — z očetom računava, da naju bo to stalo okrog 100 starih milijonov. Toda drugače enostavno ne gre — z izkopom bi že začeli, pa zaradi dežja to ni mogoče. Takoj ko se bo vreme ustalilo, bomo začeli kopati.«

Dajčevi so torej boj naravi napovedali sami. Čeprav bi bilo pametno, da bi to bila skupinska akcija. Posebno še, ker gre za zadevo, ki je — lep zbirokratiziran jezik! — v širšem družbenem interesu.

bop

Mlinar Ludvik Dajč: »Cesta k maloobmejnemu prehodu Sotina je poplavljena večkrat letno, včasih pa voda vdre tudi v mlin. Ker se ne da urediti drugače, bomo sami poglobili strugo Mlinščice in se tako skušali obvarovati nadaljnjih podobnih težav.«

Vsi nimajo enake škode

Med množico prizadetih, ki so tisti dan pri Gradu na Goričkem čakali na koruzo, smo srečali tudi Cilko Huber. Kmetija Hubrovih se je preusmerila v rejo plemenskih svinj, saj je v hlevu 22 plemenskih svinj in dva merjasca, ob teh pa redijo še nekaj bekonov. Dohodek je boljši, če čim več krme pridelaš doma, pravi Cilka, zato na njivskih površinah sejejo tudi največ koruze. Letos so je zasejali na nekaj več kot dveh in pol hektarjih, vendar je obirali ne bodo. Tam pri Belem križu, kjer je njihova koruza, je toča pobrala tako rekoč vse, pa tudi pšenice pred točo še niso poželi.

»Imamo svoj kombajn«, pripoveduje Cilka, »vendar smo prej želi drugim, naš pridelek pa je ostal zdaj na polju. Težko bo, saj smo ostali brez krme, še posebno težko pa bo pozimi in spomladi.« Hubrovi so precej krme pridelali doma, nekaj pa so je mogli še dokupovati. Kot solidarnostno pomoč so doslej že dobili blizu tisoč kilogramov koruze in nekaj koruzne moke, vendar je slednja zelo slabe kakovosti.

Cilka Huber: »Ob zadnjem neurju niso utrpeli vsi enake škode, vendar pri razdeljevanju solidarnostne pomoči ni nobene razlike.«

»Tokrat je pomoč sicer prišla hitro«, pravi Cilka, »vprašanje pa je, če bo tudi pošteno in realno razdeljena vsem prizadetim. Toča ni naredila vsem enake škode, nekateri so pridelke že pospravili, vendar pri razdeljevanju pomoči ni nobene razlike.«

Tudi s samo organizacijo razdeljevanja ponekod niso zadovoljni, saj so bili o vsem premalo obveščeni, pa tudi razdeljevanje bi lahko teklo bolje. Ob našem obisku so pri Gradu že od jutra čakali na obljubljeno koruzo, opoldne pa h Gradu ni bilo še nobenega tovornjaka.

L. K.

GORIČKI GOZDOVI PO NEURJU

Škoda bistveno večja od prvotno ocenjene

Gozdno in lesno gospodarstvo je tri dni po toči — toliko je bilo časa za prvo oceno škode, ki jo je zahteval izvršni svet — sporočilo, da je poškodovanih približno 7.500 hektarjev gozdov, uničenega pa 18 tisoč kubičnih metrov lesa. Številka v dinarjih, ki so jo omenjali, je bila 377 milijonov. Že takrat je bilo slišati mnenje, da je realnost drugačna, da je škoda mnogo večja. Strokovnjaki za gozdarstvo so to tudi potrdili, saj pričakujejo, da bo dokončna številka enkrat do dvakrat večja. V prvi oceni so namreč upoštevali le tako imenovano neposredno škodo, torej polomljeno drevje. Dolgoročne ali posredne niso vključili v oceno, to počnejo tačas. Gozdove je potrebno obnoviti, približno na 100 hektarjih bo potrebno pogozdovati na novo. Gre za manjše površine, od 10 do 20 arov, nekaj pa jih je velikih tja do hektarja.

Največ uničenega lesa je v zasebni lasti, kar 15 tisoč kubičnih metrov, v tričetrt primerih so poškodovani iglavci. Delovna organizacija Gozdno in lesno gospodarstvo si zdaj prizadeva za kar najhitrejšo — kot temu pravijo — izdelavo lesa. Gre za čiščenje gozda in obdelavo lesa, ki ga zasebniki lahko ohranijo za lastno uporabo, ali ga prodajo temeljni organizaciji kooperantov. Večinoma bodo zasebniki izdelavo lesa opravili sami, okrog petine pa je takih, ki tega iz različnih vzrokov ne bodo mogli. Na pomoč jim bo priskočila že omenjena temeljna organizacija kooperantov. Da bi preprečili nadaljnje nastajanje škode, so se gozdarji odločili, da bodo pospravilo nagradili — za vsak kubični meter izdelanega lesa bodo zasebniki dobili po 6.000 dinarjev, dela pa morajo opraviti najkasneje v dveh mesecih. Izplačilo denarja bo takoj, ko bo posameznik sporočil, da je očistil gozd. Poleg teh nujnih ukrepov, ki jih mora izvajati vsak lastnik gozda, so se na Biotehniški fakulteti v Ljubljani odločili tudi za analizo, po kateri bo znano, kje in kakšne so nevarnosti, da bo v prihodnjih letih gozd še bolj poškodovan — gre predvsem za razvoj drevesnih škodljivcev, poleg tega pa bodo ugotovili, kako močno je poškodovan asimilacijski aparat drevja, ki sicer stoji. Znanstveniki naj bi svoje delo opravili v dveh do treh letih.

Povrnimo se spet k lastnikom gozdov — zanje bo verjetno zanimiva razlaga Štefana Lajnščaka, direktorja temeljne organizacije kooperantov: »Po zakonu o gozdovih je potrebno za ves posekan les, pa tudi za tistega, ki je na kakršenkoli način podrt, plačati prispevek za vlaganje v biološko amortizacijo. To je najmanj 13 odstotkov od vrednosti na primer lesa. Prispevek bo potrebno plačati tudi za les, poškodovan v neurju. Plačila pa bodo oproščeni vsi tisti, ki potrebujejo les za obnovo stanovanjskih ali gospodarskih poslopij, ki so bila prav tako poškodovana v neurju. Vsak, ki želi biti oproščen plačila za biološko amortizacijo, mora prinesti potrdilo od krajevne skupnosti, da ima poškodovano ostrešje in koliko lesa rabi za popravilo.«

Sicer je gozd v zasebni lasti poškodovan na okrog 5 tisoč hektarjih. Gre za posamezne, skupinske in delno sestojne poškodbe. Vsa poškodovana drevesa bi po zakonu sicer morali odkazati, vendar pa gre v tem primeru za izjemno situacijo, saj je čas za to prekratek. Zato so naredili izjemo in lahko vsi poškodovano drevje posekajo tudi brez odkazila.

Na prvi pogled škoda v gozdovih ni tako huda kot na poljih, saj lastniki les še vedno lahko prodajo (seveda po bistveno nižji ceni, kot bi ga lahko). Dolgoročno pa so posledice neurja, posebno skozi ekološko prizmo, več kot očitne. Bojan Peček

Prizor iz enega goričkih gozdov, ki večinoma še niso očiščeni, saj imajo kmetje tačas še veliko drugega, nujnejšega dela pri odpravi posledic neurja v poljedelstvu in živinoreji. V dveh mesecih pa naj bi bila podoba gozdov drugačna, vsakdanja. S to razliko, da bo v njih za okrog 18 tisoč kubičnih metrov lesa, predvsem iglavcev, manj.

POMOČ ŽE PRIHAJA

Da bi čim bolj omilili posledice po toči, ki je 25. julija prizadela in opustošila Goričko, je potrebna takojšnja pomoč prizadetim. Že zdaj lahko ugotovimo, da je po tej nesreči pomoč prišla hitro in prva etapa sanacije že teče. Prva naloga je zdaj, da na prizadetem območju ohranijo stalež živine, za to pa je potrebno zagotoviti predvsem dovolj krme. V tej prvi etapi zato prizadeti kmetovalci dobivajo pomoč v obliki krme in dušičnih gnojil za dognojevanje travnikov in krmnih dosevkov.

Na osnovi strokovne analize so se v Kmetijski zadrugi Panonka odločili, da dobijo prizadeti kmetje v coni A1 100 kilogramov kana na glavo goveje živine in plemenskih svinj, poleg tega pa še 300 kilogramov kana na hektar sladkorne pese, pogodbene zelenjadarske pridelave in za setev krmnih dosevkov. Maksimalna količina kana na osnovi goveda je lahko 3.000 kilogramov in na osnovi plemenski svinj 500 kilogramov. Poleg tega dobijo kmetje za potrebe krmljenja v prvih 60 dneh na glavo goveda 200 kilogramov koruze, 60 kilogramov otrobov ali krmilne moke, 120 kilogramov govejega supra ali sačme ter 120 kilogramov sena ali slame, na plemensko svinjo pa 120 kilogramov koruze, 60 kilogramov otrobov ali krmilne moke in 60 kilogramov beljakovinskega koncentrata. Po regresivni ceni dobijo tudi seme krmnih dosevkov. Regres za vse našteto znaša 90 odstotkov.

Podobni kriteriji veljajo za cono A2, le s to razliko, da znaša regres za krmo 80 odstotkov in plačajo kmetje 20 odstotkov, V Coni B se regresirata le gnojilo in seme, kmetje pa plačajo za to 50 odstotkov. Za listno dognojevanje sladkorne pese dobi vsak pridelovalec 10 litrov foliarja na hektar, s tem da na območju A znaša regres 90 odstotkov in na območju B 50 odstotkov. Regresira se tudi žetev pšenice in rži na površinah, ki niso bile požete pred točo, regres znaša 25 tisoč dinarjev na hektar, dobi pa ga korisnik usluge.

Po podatkih, ki so jih zbrali v Kmetijski zadrugi Panonka, za prvo etapo sanacije na prizadetem območju potrebujejo 5.100 ton krmil in 2.883 ton kana, do konca prejšnjega teda pa so kmetje že prevzeli več kot 60 odstotkov gnojil in skoraj polovico koruze. Vrednost vsega potrebnega materiala za prvo etapo sanacije je milijarda 190 milijonov dinarjev, regresi pa znašajo milijardo 33 milijonov dinarjev.

Prva etapa sanacije torej že teče, vendar se že pojavljajo nekatere težave. Zaradi slabega vremena je namreč setev krmnih dosevkov onemogočena, zato že razmišljajo o spremembi strokovnega programa. Veliko negodovanj pa je tudi na terenu, saj pomoč delijo na osnovi staleža govedi in plemenskih svinj in se mnogi kmetje, ki se ukvarjajo z rastlinsko pridelavo ali redijo prašiče, čutijo oškodovane. V Panonki pravijo, da bodo to rešili z drugo etapo sanacije, saj je zdaj osnovni cilj, da zagotovijo dovolj krme za ohranitev staleža živine.

L. Kovač

Ohranimo govejo živino

Minula ujma s točo, ki je pustošila na Goričkem, je bolj ali manj uničila vse poljedelske kulture, razen na tistih površinah, s katerih so uspeli pospraviti žita. Veliko površin pa je ostalo še nepožetih in je uničenih.

Po tej katastrofi je postalo ogroženo naše največje bogastvo — goveja živina. Po zadnjem popisu živine leta 1981 smo imeli na območju občine 44.822 goved, 54.777 prašičev, 145.000 perutnine in 280 konj. Od omenjenega števila goveda so redili 17.729 krav, od katerih so oddajali mleko. Na prizadeto območje odpade prek 10.000 krav. Na skupno število goveje živine pa odpade na Goričko sorazmerno manj mlade živine in goveda v pitanju. V letu 1986 so kmetovalci s tega območja oddali 18.000.000 litrov mleka, od tam so odkupili 3.500 mladih pitanih govedi, 1.252 izločenih krav ter 3.300 telet za nadaljnjo rejo.

Skrb vsega prebivalstva v pokrajini ob Muri mora biti, da ohranimo in preživimo naše največje narodno bogastvo — osnovno čredo goveje živine prek zime. Ožja in širša družbena skupnost nam je priskočila na pomoč in prizadeti bodo deležni denarne pomoči in posojil pod ugodnejšimi pogoji. Dodelili so tudi nekaj koruze za prvo silo. Moramo pa še vedeti, da je govedo prežvekovalec in da za svoje preživetje za osnovno krmo rabi voluminozno krmo, seno, koruzno silažo, v sili pa jo krmijo še s koruzinjem in slamo. Za preživetje prek zime osnovna čreda potrebuje koruzno silažo z 2.000 hektarjev površin (pri minimalnem dnevnem obroku 10 kg silaže). Kmetovalci imajo prvi odkos sena, otave pa še niso uspeli pospraviti. Zaradi dežja ne bodo uspeli posejati krmnih dosevkov. V predelih, kjer je koruza ostala brez listja, ta ne bo primerna za siliranje in jo je treba takoj pokrmiti. Koruzne površine, na katerih je listje še ostalo, pa bo za siliranje primerno. Vendar je s siliranjem treba počakati, da koruza stopi v voščeno zrelost, čeprav ne bo imela storžev ali pa bodo ti slabi.

Kmetovalci z neprizadetih območij kažejo, da so pripravljeni pomagati. Tako so ponekod pripravljeni dati brezplačno pomoč v obliki baliranega sena in slame. Predlagajo, da naj se organizira zbiralna akcija po vaseh in vsak kmetovalec bo dal po nekaj bal sena in slame. Prav tako ugotavljajo, da je precej površin s koruzo last takih, ki pridelek koruze prodajajo in bi ga lahko odkupili za siliranje.

Naši kmetovalci so bili ob nesrečah vedno pripravljeni, da so drug drugemu pomagali. Prepričan sem, da bomo z veliko pripravljenostjo naših ljudi s primerno organizacijo tudi sposobni zbrati krmo in jo dati tisti živini, ki hoče preživeti, da bi tako rešili naše največje narodno bogastvo.

Tibor Titan, dipl. inž.

Po toči še povodenj

Komaj poldrugi teden je minilo od hudega neurja s točo, že spet je bila pokrajina ob Muri izpostavljena novi naravni nesreči — povodnji.

Najhuje je bilo v noči od preteklega torka na sredo in potem še v noči od srede na četrtek. V torek popoldne je namreč začelo liti kot iz škafa in zato se je večina tekočih voda kmalu napolnila, potem pa se je voda začela razlivati po poljih, travnikih in kjer si je pač našla novo strugo. Najhuje je bilo predvsem v Poledavju na Goričkem, kjer sta poplavljala potoka Ledava in Lukaj; do vrha je narasło tudi zbiralno Ledavsko jezero med Krašči in Domajinci, tako da so morali najprej dvigniti zapornice, kasneje pa z dodatnimi deli nekoliko dvigniti zadrževalni nasip. Pri Murski Soboti pa so morali dvigniti zapornice na Ledavi in preusmeriti del toka v razbremenilni kanal. Ko je že kazalo, da bodo ukrepi, ki so jih izvajali pripadniki civilne zaščite — v občinskem štabu so uvedli stalno dežurstvo že v torek dopoldne — pripomogli k temu, da ne bo hujših posledic, se je v noči od torka na sredo okrog 4. ure zjutraj pretrgal nasip razbremenilnega ledavskega kanala, in sicer v bližini DO Agroservis Murska Sobota. Od tam je voda začela dreti proti gramoznici in Stranskim obratom DO SGP Pomurje. Čez čas je bilo tamkaj skoraj vse pod vodo, voda pa se je začela valiti dalje proti Rakičanu, Bratoncem in v korito potoka Črnec. Zaradi poplav so morali v sredo zapreti več cestnih odsekov in mejni prehod na Sotini. V občinskem štabu civilne zaščite Murska Sobota so kmalu potem, ko je voda pretrgala nasip ledavskega kanala, začeli s pripravami, kako zajeziti okrog 30 metrov široko odprtino. Aktivirali so ekipe civilne zaščite, na pomoč so priskočili tudi gasilci pa delavci Agroservisa, Slovenija cest Tehnike, Vodnogospodarskega podjetja Mura, SGP Pomurje idr. Pripravljenost ljudi za sodelovanje pri preprečevanju poplav in odpravljanju posledic je bila zares hvale vredna, zatikalo pa se je predvsem pri materialu za zagrajevanje. Okrog 15.30 pa so vseeno uspeli pretrgani del kanala zajeziti.

V noči od srede na četrtek pa so se morali spoprijeti z vodno ujmo v Odrancih. Voda iz potoka Črnca se je namreč najprej pred vasjo razlila po njivah, nato pa začela pritekati v samo naselje. Nekaterim je tekla kar skozi dnevno sobo. Iz najbolj ogroženih predelov so morali preseliti živino. Gasilci pa so poskušali prečrpavati vodo. V četrtek zjutraj so tja prispeli tudi predstavniki izvršnega sveta SO Lendava in ocenjevali škodo. Le-ta je vsekakor precejšnja — na hišah in poljih.

Nevarno je grozila tudi reka Mura in v Hrastje-Moti so morali izseliti dve domačiji. Na srečo pa so obrambni nasipi povsod vzdržali in preprečili morebitno katastrofo.

Solidarnost — pomagati ljudem ob naravnih nesrečah — tudi tokrat ni odpovedalo, povodenj pa je med drugim pokazala, da bo treba več skrbi nameniti urejanju jarkov po vaseh (kanalizacija) in regulirati Črnec tudi v lendavski občini.

Jože GRAJ

Fotografija najbrž dovolj zgovorno prikazuje, kako hudo je bilo v Stranskih obratih DO SGP Pomurje Murska Sobota.

TRI PRIZADETA OBMOČJA

Na osnovi škode, ki jo je povzročila toča, so prizadete vasi razdelili na tri območja. V območje A1 spadajo kraji, kjer je škoda največja in znaša od 80 do 100 odstotkov, kraji v območju A2 so prizadeti od 50 do 80 odstotkov, v območje B pa spadajo vasi, kjer škoda ne presega 50 odstotkov.

V območje A1 spadajo naslednje katastrske občine: Gerlinci, Fikšinci, Ropoča, Pertoča, Večeslavci, Jurij, Motovilci, Dolnji Slaveči, delno Gornji Slaveči, Krupživnik, Radovci, Kovačevci, Vidonci, Pečarovci, delno Grad, delno Vadarci, delno Bokrači, Koštarovci, Dankovci, Mačkovci, Moščanci, Kuštanovci, Prosečka Vas, Otovci, Poznanovci, Panovci, Kukeč, delno Križevci, delno Kančevci, delno Lončarovci, delno Središče, delno Ratkovci, delno Ivanovci, delno Fokovci in delno Selo.

V območje A2 spadajo: Kramarovci, delno Nuskova, Rogašovci, delno Dolina, Vaneča, delno Šalamenci, delno Bokrači, Krnci, Andrejci, delno Ivanovci, delno Križevci, delno Domanjševci, delno Kančevci, delno Lončarovci, delno Središče, delno Ratkovci, delno Fokovci, delno Selo, Suhi Vrh, delno Vučja Gomila, Dankovci, Ivanjševci, Čikečka vas, Središče, Prosenjakovci, Pordašinci, Motvarjevci, delno Grad, delno Gornji Slaveči, Krašči, delno Vadarci in Bodonci.

V območje B pa spadajo: delno Nuskova, delno Šalamenci, delno Vučja Gomila, Ocinje, Serdica, Sotina, Stanjevci, Petrovci, Korovci, Gornji Črnci, Cankova, Skakovci, Strukovci, Topolovci, Domajinci, Beznovci, Puževci, Zenkovci, Lemerje, Predanovci, Brezovci delno Šalamenci, Gorica, delno Polana, Puconci, Sebeborci, delno Bogojina

Zavarovalnica se je izkazala

O veliki prizadevnosti delavcev območne zavarovalne skupnosti Triglav iz Murske Sobote, ki so ocenjevali in obračunavali škodo na objektih, poškodovanih po nedavnem neurju s točo, ter izplačevanju zavarovalnin smo slišali na vseh koncih in krajih soboške občine, pa tudi drugje. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da so obsežno delo opravili v skoraj sto vaseh, pri čemer so z akcijo končali tudi v Apaški dolini, Gornji Radgoni in okolici Murske Sobote. Pri tem je seveda mišljen zasebni sektor, kajti akcija v družbenem sektorju poteka posebej. Denar pa izplačujejo oškodovancem tudi ta teden, ko naj bi zaključili obsežno akcijo odpravljanja posledic neurja s točo. Seveda bodo sprejemali tudi naknadne prijave občanov, prizadetih ob naravni nesreči, ki bodo denar dobili kasneje. Zato velja pohiteti!

Sicer pa je bilo po najnovejših podatkih prijavljenih 3 tisoč primerov škod na objektih in tisoč primerov na posevkih. Povsod tam, kjer je v posameznih vaseh poškodovanih le nekaj objektov, pa bodo zavarovalnine izplačane po pošti.

M. Jerše

Kakovost mlečnih izdelkov se izboljšuje

Ena izmed novosti letošnjega mednarodnega kmetijskoživilskega sejma v Gornji Radgoni, ki ga bodo odprli 21. tega meseca, bo tudi ocenitev mlečnih izdelkov proizvajalcev iz Slovenije. Medtem se je komisija za ocenjevanje že sestala (pretekli četrtek in petek v Tovarni mlečnega prahu v Murski Soboti) in proučila lastnosti 40 poslanih vzorcev mlečnih izdelkov, s katerimi bodo slovenski proizvajalci sodelovali na sejmu.

7 vzorcem je komisija, kateri je predsedoval prof. dr. Franc Forstnerič z Biotehične fakultete — Inštituta za mlekarstvo v Ljubljani — prisodila ekstra razred, 19 izdelkov je uvrstila v 1. razred in 14 izdelkov v 2. razred. Proizvajalci bodo zanje na sejmu prejeli zlate, srebrne in bronaste medalje.

Komisija je tudi ocenila, da se kakovost mlečnih izdelkov v Sloveniji izboljšuje, kar velja še zlasti za pol trde in trde sire (tudi ljutomerski so se zelo dobro odrezali) in tudi surovo maslo je bilo dokaj dobro ocenjeno.

Sprejeta je bila tudi pobuda, da bi v prihodnje pritegnili na radgonski sejem tudi proizvajalce mlečnih izdelkov iz skupnosti Alpe-Jadran.

J. G.

Radenci

dr. Lojze Števanec

Vremenski in podnebni pojavi v Radencih ter okolici

Padavine

Prekmurje je najmanj namočeno območje v Sloveniji. Povprečna letna višina padavin je 771,7 mm. Najbolj namočen mesec leta je junij, s 93,2 mm padavin povprečno. Ta mesec ima povprečno tudi največ padavinskih dni (12,3). Sploh so poletni meseci v Radencih povprečno najbolj namočeni in imajo povprečno največ padavinskih dni. Najbolj suh mesec je januar s povprečno 44,6 mm padavin. Drugi najbolj suh mesec je november s 56,6 mm padavin.

Najvišja povprečna dnevna vrednost padavin, 33,9 mm, se nanaša na 9. oktober. Druga povprečna ekstremna vrednost padavin na en dan je 24. februar, 30,6 mm. Za primerjavo naj navedem, da znaša povprečna dnevna višina padavin (ob nalivu) v gorskem svetu Slovenije prek 100 mm. Tako vidimo, da tudi ob nalivih padavine v Radencih ne dosežejo ekstremnih višin.

V desetletnem obdobju v Radencih niti enkrat nismo imeli padavin 4-krat v decembru, 3-krat v februarju in po 1-krat v marcu ter od avgusta do novembra.

Snežna odeja

Povprečno imamo v Radencih 36,1 dneva snežno odejo, ki je višja od enega centimetra, in 18,3 dneva, če je višja od 10 cm. Drugače rečeno, Radenci so povprečno 5 tednov pod snežno odejo, polovico od tega je ta snežna odeja višja od 10 cm.

Najbolj zgodnja verjetnost snežne odeje je v 2. dekadi novembra in zadnja verjetnost v 3. dekadi marca. Kasnejši ali zgodnejši pojav snežne odeje je neobičajen. Sedemkrat večja verjetnost snežne odeje je v februarju kot marcu. Iz podatkov dvajsetletnega niza je bil sneg v aprilu le 1970. in 1973. leta. Obakrat je ostal le dva dni.

OCENA BIOKLIMATSKEGA OBČUTJA

Rečeno je bilo, da določene vremenske in podnebne razmere neugodno vplivajo na človekovo počutje in odzivnost, medtem ko jih druge ugodno spodbujajo, pravimo, da so zdravilne. Te ugodne vplive vremena in klime v razvitem svetu uspešno vključujemo v preventivo in zdravljenje. Pri tem izkoriščajo medsebojno delovanje meteoroloških elementov: temperaturo in vlažnost zraka, veter, sončno obsevanje, parcialni pritisk kisika in zračne primesi ter njihove učinke na nevrovegetativni živčni sistem, dihala, cirkulacijo krvi, kožo, regulacijo toplote, ohladitve itd.

Kot vemo, so metabolični procesi v živih organizmih odvisni od razmer v okolju, med katerimi so bistvenega pomena vremenske oziroma toplotno-vlažnostne.

Človek se lahko izogne obtežilnim učinkom mraza s primerno obleko, ogretimi prostori, načinom življenja, primerno prehrano itd., medtem ko je veliko bolj problematičen obtežilni učinek sopare, ki je tudi v zaprtih prostorih in zahteva vrsto zahtevnih ukrepov, da se njen učinek ublaži.

Suho vročino organizem s pospešenim znojenjem in pitjem tekočine ublaži. Vlažna vročina ali sopara pa izparevanje ovira, s tem pa tudi odtok odvečne toplote. Pitje tekočine v vlažni vročini vročinsko obtežitev še poveča. Zato pri ukrepih za ublažitev vročinske obtežitve moramo ločiti suho od vlažne vročine ali sopare, kar različno vpliva na ohladitveni indeks.

Ohladitveni indeks na splošno izkazuje tisto količino toplote, ki jo telo odda v okolico s površino 1 m² v sekundi pri določeni temperaturi zraka in hitrosti vetra. Nas zanima ohladitveni indeks (H), ki je podan z empirično Hillovo enačbo in prikaže količino toplote, ki odteka iz ploskovne enote telesa (ki ima 36.5° C), v sekundi pri določeni hitrosti vetra. Meri se s katatermometrom. V novejšem času nekateri merijo bioklimo z eutopijo, ki se računa po Boerovi enačbi. Po teh izračunih imamo v Radencih v letnem povprečju blažilno klimo. Pozimi od novembra do marca se javlja v obliki dražilne klime brez obtežilnega občutja mraza. Poleti, zlasti v juliju, pa se približa neugodni toplotno obtežilni klimi.

Soparnost

Za določanje stopnje soparnosti, predvsem za oceno toplotne obremenitve organizma v vročinskem stanju, uporabljamo ekvivalentno temperaturo zraka. Ekvivalentna temperatura zraka (TE) je temperatura, ki bi jo imel zrak pri konstantnem pritisku, če bi se vsa vsebovana vlaga kondenzirala, sproščena latentna toplota pa izkoristila za segrevanje zraka. Po mednarodnih kriterijih prideta v Radencih v poštev I. stopnja soparnosti pri vrednosti TE > 49° C in II. stopnja soparnosti pri vrednosti TE > 56° C.

Za labilne in manj odporne posameznike ter bolnike se začne obtežilni učinek že v I. stopnji soparnosti, medtem ko II. stopnja soparnosti že pomeni obtežilni učinek za splošno uporabo. V Radencih je najbolj zgodnja verjetnost za nastop I. stopnje soparnosti v 1. majski dekadi, vendar s komaj 2,5% verjetnostjo. V 1. junijski dekadi je ta verjetnost 85 %. II. stopnja pa z verjetnostjo 55 %. V avgustu je 80%-verjetnost nastopa I. stopnje soparnosti v 2. dekadi. II. stopnja pa v isti dekadi s 40% verjetnostjo. Zadnja verjetnost nastopa I. stopnje soparnosti je v 2. dekadi septembra, vendar z verjetnostjo 5 %.

Jutranja soparnost

Obe stopnji soparnosti se lahko v Radencih pojavita že v majski vročini in tja do septembra, vendar se njen učinek zaradi lokalnega vetra ublaži.

Opoldanska soparnost

I. stopnja opoldanske soparnosti se lahko začne v Radencih z 82% verjetnostjo v 1. junijski dekadi, medtem ko se II. stopnja lahko pojavi s 45% verjetnostjo. Velika verjetnost II. stopnje soparnosti je v 1. julijski in 1. ter 2. avgustovski dekadi.

Večerna soparnost

V Radencih se večerna soparnost pojavlja precej manjkrat kot opoldanska. Njena verjetnost nastopa glede na opoldansko soparnost je precej manjša v julijski dekadi. Največja verjetnost nastopa večerne soparnosti je v 1. dekadi avgusta in drugih dekadah visokega poletja.

STEKLENICE IN JURKO

Po kavcijah sodeč imajo steklenice pri nakupu svojo ceno, povsem drugače pa je, ko gre za njihov odkup.

Takšna je vsaj izkušnja v soboškem Jurku, kamor je vodila pot po poletnem čiščenju shrambe in ugotovitvi, da se je v njej nabralo preveč odvečnih steklenic. Radenskine stanejo 100 dinarjev, za buteljčne (in še te le s »pravim« grlom) pa očitno ni velikega zanimanja. Drugače si ni mogoče razložiti nespodbudne odkupne cene 15 dinarjev, kolikor ti jih odštejejo za prodano buteljčno steklenico. In to ne ob sobotah? Takrat ti vročijo le listek, ki ga lahko vnovčiš v ponedeljek. Seveda, če prideš pravočasno, kajti prvi dan v tednu je prodajalna v Murski Soboti odprta le do 12.00, tako kot v soboto, ko obisk (menda zaradi gneče) ni zaželjen. Pravijo, da gre v tretje rado, in tako je tudi bilo, deljen pa občutek ob izkupičku za prodano steklovino, ko se izkaže, da je prevoz steklenic do specializirane prodajalne dražji kot njihov odkup.

Zdaj razumem stanovskega kolega, ki je ob preselitvi odvečno steklovino raje kos za kosom razbil in se naslajal ob žvenketu, kot se očitno pri nas nekateri ob neumnostih in neposlovnih potezah, ki povzročajo strahovit skok cen. Tudi buteljk, kjer ima poleg vsebine svojo ceno tudi steklovina, ki je pri odkupu razvrednotena, pri nakupu pa ne. Radenska, ki je imela svojčas težave zaradi steklene embalaže in se zato z nekaterimi novimi proizvodi poslužuje tudi plastične, pravilno kalkulira, saj so stroški odkupa, zamenjave in ponovnega polnjenja gotovo nižji kot naložba v nove steklenice. Pri buteljčnih pa je vprašanje, kako se bo izšel račun, če bomo porabniki odvečne raje metali v posebne zabojnike s steklovino, ki jih menda kanijo namestiti tudi v Murski Soboti.

V SEDMIH MESECIH PRODALI ČEZ 140 MILIJONOV LITROV MINERALNE VODE IN BREZALKOHOLNIH PIJAČ

Športnike najbolj odžejal miral

Dobre tri mesece je na prodajnih policah ob jadranski obali mogoče kupiti tudi mineralno vodo v plastični embalaži. Miral se je takoj priljubil turistom, domačim in tujim, ki so osvežujočo pijačo v nepovratni plastenki že dolgo pogrešali. Predvsem so si jo želeli na jahtah, otokih in letalih. Miral pa je najbolj odžejal tudi mlade športnike, ki so sodelovali na Univerziadi 87 v Zagrebu. Popili so čez 50 tisoč plastenk mirala (v plastenki je 1,25 litra »mirne« mineralne vode).

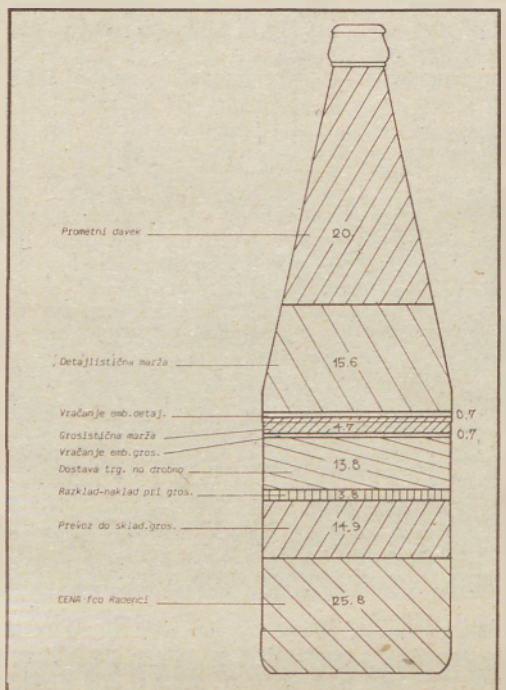

Koliko ostane Radenski od steklenice mineralne vode? Le četrtina cene.

Višek sezone (dela in prodaje) mineralne vode je bil julij, saj so delavci v Boračevi delali vse sobote in nedelje ter praznike. Dnevno so s tovornjaki odpeljali čez milijon šeststo izdelkov Radenske. V šestih mesecih so prodali 112 milijonov steklenic mineralne vode in brezalkoholnih pijač, v juliju pa kar 28 milijonov, kar je 13 odstotkov več kot julija lani.

Prevozniki so na slatino in druge pijače Radenske čakali kar v vrstah, za nekaj časa pa je Radenske zmanjkalo tudi v nekaterih pomurskih trgovinah. Krivi so predvsem grosisti, ki si niso pravočasno oskrbeli zadostnih količin. Take vročine (in toliko časa) ni nihče pričakoval. Spet se je potrdilo znano pravilo: bolj vroče je, večja je prodaja mineralne vode.

Cena steklenice mineralne vode je kar velika. Na njen račun slišimo veliko očitkov (češ da Radenska dobi vodo zastonj iz zemlje in jo potem drago prodaja). Kako pa je v resnici s ceno Radenske? Koliko od tega ostane delovni organizaciji? Na vprašanje nam je odgovoril pomočnik vodje Marketinga Radenske, Branko Ficko:

»Res je, da marsikdo primerja ceno mineralne vode s ceno mleka. Vendar pa pri ceni Radenske ni le proizvodna cena, temveč so to še vsi drugi stroški: transport, trgovina, marže, davki. Od sedanje cene Radenske, ki znaša 248 dinarjev, dobi naša delovna organizacija le 26 odstotkov, 15 gre za transport, 39 za stroške trgovine in 20 odstotkov za davek. Cena plastenke je višja zaradi cene embalaže, ki je nepovratna. Tu so torej razlogi, da je toliko dražja. Sicer pa dobi potrošnik v plastenki 1,25 litra mineralne vode miral.«

Zanimivo je tudi, da je steklenica Radenske v drugih jugoslovanskih mestih cenejša kot v Sloveniji ali v Pomurju. Temu je kriv različni sistem oblikovanja cen, bistveno različko pa povzročijo različni prometni in drugi davki, ki so od mesta, občine in do republike različni.

Bernarda Peček

KAJ JE POKAZALA ŠTUDIJA MEŠANA DELAVSKO-KMEČKA GOSPODINJSTVA KOT DEJAVNIK RAZVOJA KMETIJSTVA IN PODEŽELJA V OBČINI LENDAVA, KI JO JE IZDELAL INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO UNIVERZE EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI?

GOSPODARICA JE NAJBOLJ OBREMENJENA

Problematika mešanih delavsko-kmečkih gospodinjstev je v Pomurju dokaj aktualna. Ugotavljajo namreč, da so bile nekaj časa take kmetije nosilke večje kmetijske pridelave in boljšega življenja. Toda stanje se je sčasoma spremenilo: mnogokje je prišlo do neskladij v razvoju in težav pri načrtovanju, morda prav zaradi množice takih kmetij, ki so merda onemogočale načrtno intenzivno kmetijsko proizvodnjo.

NAKLJUČNO IZBRANA GOSPODARSTVA

V študiji so obdelali 10 odstotkov oziroma 417 naključno izbranih kmečkih gospodarstev, ki imajo več kot 0,5 hektarja zemlje. Ugotovili so, da je v občini Lendava čistih kmečkih gospodinjstev 10,4 odstotka, mešanih pretežno kmečkih gospodinjstev je 6,6, mešanih enakovrednih gospodinjstev so ugotovili 19,3, mešanih pretežno nekmečkih gospodinjstev je 12,7 in čistih nekmečkih gospodinjstev je 51 odstotkov. Seveda je to le povprečje, saj je stanje na območju posameznih krajevnih skupnosti različno. Med najbolj agrarnimi predeli izstopa krajevna skupnost Genterovci s 30,2 odstotka čistih kmečkih gospodinjstev, nad 15 odstotkov pa je takih gospodinjstev še v krajevnih skupnostih Bistrica, Kobilje, Dobrovnik in Polana. V čistih kmečkih gospodinjstvih je le še 7,2 odstotka prebivalcev lendavske občine. Kar zadeva starostno sestavo je ta najslabša prav v čistih kmečkih gospodinjstvih, saj je kar 41,8 odstotka članov takih gospodinjstev starih več kot 60 let.

Zakaj mešana delavsko-kmečka gospodinjstva? Motivov za to je več! Večina raziskovalcev, ki obravnava to problematiko, meni, da je glavni vzrok kmetovanja ob službi (lahko tudi narobe) želja po povečevanju dohodka. V tej težnji kmetje samo sledijo drugim slojem prebivalstva. Niso pa do včerajšnji kmetje pripravljeni opustiti tudi kmetovanja. Med čustvenimi motivi pa izstopa tudi želja po lastnih pridelkih in veselje do dela na zemlji in veselje do življenja v naravi.

KAKŠNE SO PERSPEKTIVE?

Mešana delavsko-kmečka gospodinjstva so odsev naglega poklicnega in gospodarskega preslojevanja prebivalstva kot posledica splošnega družbenoekonomskega razvoja, odvisna od procesov industrializacije, urbanizacije in deagrarizacije. Mnenja o prihodnosti, koristih in slabostih mešanih delavsko-kmečkih gospodinjstev so deljena. Najprej nekaj o slabostih! Lastniki zemlje, ki se ukvarjajo z drugo dejavnostjo oziroma imajo nekmetijsko zaposlitev, se trdno držijo svoje lastnine in s tem dostikrat onemogočajo perspektivne kmetije, da bi razširile svojo posest oziroma površine (zemlje nočejo prodati, niso naklonjeni tudi zložbi zemljišč). Nosilci dvojne dejavnosti (zaposlitev, kmetovanje) so so menda tudi manj zainteresirani za visok dohodek iz kmetijstva in se običajno zadovoljujejo s samooskrbnim kmetovanjem in tako onemogočajo popolno izkoriščenost plodnih kmetijskih površin. Koncept delnega kmetovanja vodi tudi do nadaljnjega drobljenja kmetijskih zemljišč. Na ta način se veča število kmetij, s tem pa je tudi več pozidav.

Seveda pa je v mešanih delavsko-kmečkih gospodinjstvih tudi veliko prednosti! Dvojna zaposlitev pomeni za družino pridobitev novega (ponekod celo glavnega) dohodka, preprečuje selitev v mesta in s tem pripomore k ohranjanju primerne socialne sestave na podeželju in k splošni sposobnosti podeželskega prostora za uspešneje premagovanje kriz. Mešana delavsko-kmečka gospodinjstva so gospodarsko prilagodljivejša — po potrebi lahko ekstenzivirajo in intenzivirajo pridelovanje; prispevajo k ohranitvi kulturne krajine, pomembna so iz narodno obrambnih razlogov . . . Dejstvo je tudi, da kmetje, ki so zaposleni, oziroma delavci, ki kmetujejo, radi delajo in da so enako dobri na obeh delovnih mestih. Lendavska analiza kaže, da mešane kmetije v produktivnosti praviloma ne zaostajajo za čistimi gospodarstvi. Še več! Dognali so, da so ponekod celo pred čistimi kmečkimi gospodarstvi. Morda se to najbolj kaže v tako imenovani razširjeni reprodukciji, saj je znano, da kmetje-delavci svoj osebni dohodek iz združenega dela vlagajo v kmetije. Seveda pa je vprašanje, doklej tako! Če se kmetovanje ne bo splačalo, bodo najbrž prav v mešanih delavsko-kmečkih gospodinjstvih prvi ukrepali.

KDO IMA NAJVEČ ZEMLJE?

Kakšna je prihodnost delavsko-kmečkih gospodinjstev? Posestna sestava je čezmerno razdrobljena. Povprečno je največ mešanih pretežno kmečkih gospodinjstev (večji del jih dela na kmetiji, manjši del članov pa je zaposlenih), kajti te imajo v povprečju 2,89 hektarja obdelovalnih zemljišč. Sledijo čista kmečka gospodinjstva s povprečno 2,43 hektarja obdelovalnih zemljišč, nato so mešana pretežno nekmečka gospodinjstva (večji del aktivnih družinskih članov je redno zaposlen), ki v poprečju premorejo 1,81 hektarja zemlje, na koncu pa so, razumljivo, čista nekmečka gospodinjstva (vsi so zaposleni, zemljo pa tudi obdelujejo), ki imajo v povprečju 0,48 hektarja površin. Analize kažejo, da je največ zemlje (od skupnih površin občine Lendava) v lasti mešanih enakovrednih gospodinjstev, in sicer 32,1 odstotka.

Mešana delavsko-kmečka gospodinjstva ustrezno obdelujejo zemljo. Najboljša so mešana pretežno kmečka in pretežno nekmečka gospodinjstva, najslabša pa (žal) čista kmečka gospodinjstva, saj le 81,5 odstotka družin intenzivno obdeluje vsa zemljišča (predvsem zaradi starosti).

Ker je živinoreja pomembna dejavnost na naših kmetijah, naj to ilustrirajo nekateri podatki! V letu 1984 so imela anketirana gospodinjstva v povprečju 4,88 glave goveje živine, deset let prej pa 5,49 glave. Večina delavsko-kmečkih gospodinjstev je brez živine (60,3 odstotka), 15 odstotkov jih ima 1 do 3 oziroma 3 do 5 glav živine, 8 odstotkov gospodinjstev redi 5 do 10 glav živine in le 1 odstotek je takšnih z 10 do 20 glavami. Gospodinjstva z nad 20 glavami živine pa so sila redka.

Najbolj realno je pričakovati, da bodo tudi v prihodnosti večino govedi redile zasebne kmetije. Ker imamo v Sloveniji malo njiv in dosti travnikov, bi se morala govedoreja kot osnovna dejavnost na kmetijah umikati z žitorodnih območij, ki naj bodo namenjena predvsem pridelovanju žit.

NI SAMO SAMOOSKRBA

Ena izmed osnovnih funkcij kmetovanja delavsko-kmečkih gospodinjstev je tudi zagotavljanje dodatnih virov dohodka s prodajo kmetijskih proizvodov. V anketi so ugotovili, da pridelke prodaja v povprečju 83,5 gospodinjstva, vendar pa je delež prodaje glede na skupno količino pridelka različen. Med vsemi anketiranimi gospodinjstvi je 64,7 takšnih, ki prodajajo žitarice, 57,5 jih prodaja govedo za zakol, 54,2 jih prodaja mleko, 48,9 prašiče in 38,1 okopavine, predvsem krompir. Med drugimi pridelki velja omeniti še industrijske rastline, 8,6 odstotka (zlasti sladkorno peso), in prodajo vina (6,7 odstotka). Vse kmetije skupaj pa dobijo največ denarja od prodaje živine, nato od mleka, prodaje prašičev, žitaric in okopavin.

Še nekateri drugi podatki, ki naj ilustrirajo (na lendavskem primeru) klasično pomursko delavsko-kmečko gospodinjstvo. Povprečna letna obremenitev posameznega člana gospodinjstva z delom je dnevno 5,12 ure. Najbolj obremenjen družinski član je gospodarica oziroma gospodarjeva žena s 7,29 ure, nato pa gospodar, ki dnevno dela v povprečju 6,5 ure. Pri kmetijskih opravilih sodelujejo tudi otroci v starosti od 10 do 14 let (ponekod tudi mlajši), ki dnevno delajo v povprečju 1 uro. V primerih, ko kdo dela stalno samo na kmetiji, je povprečno njegov dnevni prispevek v celem letu 8,37 ure. V primeru redne zaposlitve pa se delo na kmetiji skrči na 2,92 ure.

NAJVEČ TRAKTORJEV

Pa mehanizacija? Najbolj razširjen kmetijski stroj je seveda traktor, ki ga ima 69,1 gospodinjstva. Med priključki je najbolj pogosto zastopan obračalnik, sledijo sejalnik, precej manj pa je sodov za gnojevko, trosilnikov mineralnih gnojil, nakladalnih prikolic, trosilnikov hlevskega gnoja . . . Molzni stroj se šele začenja množično uvajati. Precej kmetij (18 odstotkov) ima silose, kar kaže na usmeritev v živinorejo. Na majhnih kmetijah prevzemajo vlogo traktorjev motokultivatorji. Strojno so najbolje opremljena mešana pretežno kmečka gospodinjstva, sledijo mešana enakovredna, mešana pretežno nekmečka in šele nato čista kmečka gospodinjstva. Torej imajo pravi, čisti kmetje, najmanj strojev. Vzroki so znani: če so viri dohodka samo s kmetije, je ni možno širiti; vzrok pa je tudi ostarelost.

Pripravil: Š. Sobočan

Odtrgani od lastne preteklosti

Najpomembnejša funkcija muzeja je ohranjanje preteklosti ljudstva, sam obisk muzeja pa je gotovo pomemben kazalec, kako se ljudje zanimajo za lastno preteklost. Obisk muzeja v Murski Soboti je nedvomno — slab. Letno si razstavljene predmete ogleda le do 600 obiskovalcev, pa še to so v večji meri šolske skupine. Nezanimanje za muzej še posebej potrjuje dejstvo, da je imel ob svojem nastanku do 20.000 obiskovalcev.

Vodja delovne enote Muzej Vlasta Koren je povedala, da sami propagirajo muzej v okviru svojih možnosti, vendar bi Kulturni center za propagando lahko več storil. V muzeju prodajajo plakate, razglednice, priponke in druge spominke. Dodala je, da je v Sloveniji propaganda dovolj, ta problem ni rešen le v mestu in predmestju. Lahko bi postavili tudi kake smerokaze. Pred časom so se sicer dogovorili, da bi bila primerna oglasna deska na vidnem mestu. Postavili so jo v podhodu banke, vendar na tem mestu plakate hitro strgajo. Zato so na seji zbora delavcev podali predlog, da je treba v središču mesta postaviti nekaj, kar bo drugačno od navadne table za plakatiranje in bo opozarjalo na kulturna dogajanja v občini. Vendar je ta »nekaj« za zdaj ostal le ideja.

Za slab obisk muzeja je v precejšnji meri krivo dejstvo, da je odprt le od 10. do 12. ure, pri čemer so izjema organizirane skupine, ki vnaprej napovejo obisk. Delegati skupščine občinske kulturne skupnosti so izrazili željo, da bi bil odprt dalj časa. Vendar bi v tem primeru morali urediti čuvajsko službo, kar bi zahtevalo dodatne stroške. Že sedaj primanjkuje strokovnega kadra. Tkao bi potrebovali preparatorja, kustosa za kulturno zgodovino in še nekatera mesta, ki so obvezna za pokrajinski muzej, a so v murskosoboškem muzeju nezasedena.

Čeprav se vse manj vlaga v kulturo in muzeji izgubljajo svoj pomen, ker »preteklost ni več tisto, kar je bila«, je prihodnost mogoče graditi le, če dobro poznamo lastno preteklost. Velik del te pa imamo Prekmurci skrbno shranjene v soboškem muzeju.

Jože Gabor

LIKOVNA KOT DOPOLNITEV GOSTINSKE PONUDBE

V Murski Soboti imamo nov lokal — Prekmurski hram — in kot smo ugotovili ob odprtju, gostinsko dopolnjuje likovna ponudba. V sožitju z arhitekturo sta objekt opremila Suzzana Kiraly-Moss in Ferenc Kiraly, umetniški in zakonski par iz Lendave. Akademska slikarka je naslikala sedem gvašev, ki so uokvirjeni v podobi triptiha (tri slike v sredini in po dve na vsaki strani), predstavljajo pa ciklus življenja. V tej kompoziciji so izjemno pomembne barve, ki prehajajo od modre, zelene, rumene, oranžne in ponovno na originalno modrino, tako, da ni moč odvzeti nobene od slik, ne da bi se to odrazilo na celoti. Ta daje dober

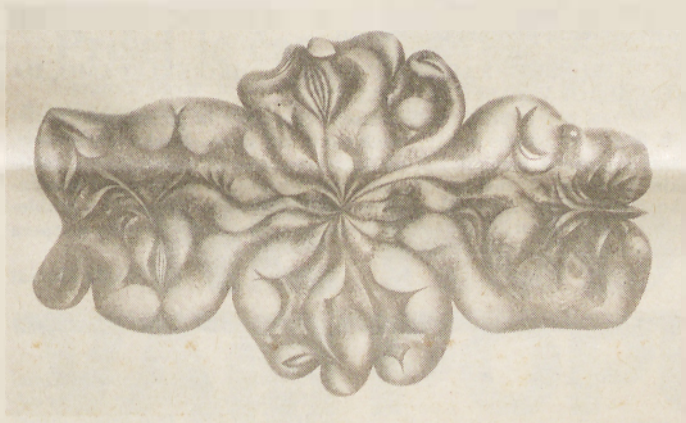

Oblikovano v les.

vtis, uokvirjena v belo in sozvočju z belino treh sedežnih garnitur v slaščičarni.

Akademski kipar je oblikoval v les, in to rozeto, ki se iz svojega jedra razteza v zaobljene oblike in s svojo razgibanostjo dopolnjuje prvi prostor ob vhodu v Prekmurski hram skozi teraso. Separeje restavracije, v kleti pa domiselno ločujejo zavese iz vrvi, s katerimi so zagrnjena tudi okna; na mlečnih steklih v vratih so kontrast črne štorklje s simboliko naše pokrajine.

V njej je Ferenc Kiraly pred leti že dopolnil podobo Radenec s svojimi skulpturami na prostem, dekoriral pa tudi notranjščino prostorov. V Lendavi, kjer umetnika živita, je to tudi razvidno iz številnih likovnih stvaritev, v Murski Soboti pa je po nekajletnem premoru pričujoči posnemanja vreden zgled sodelovanja med arhitektom (Vladimir Goldinskij) in oblikovalcema, ob soglasju investitorja. Svojevrsten je pri tem tudi primer Tulpike, praksa pa doslej taka, da ob pomanjkanju sredstev pri gradnji družbenih gostinskih objektov, izpade prav pika na »i«. To pa največkrat v škodo tistih obiskovalcev, ki si poleg dobre postrežbe in prav take kuhinje, poleg čistih sanitarij v lokalih želimo tudi likovno, kot dopolnitev gostinske ponudbe. Če je ustrezno opremljen, je prostor lepši in bolj vabljiv, to pa je zelo pomembno pri izbiri lokalov, ki jih obiskujemo, zato bi lahko bilo takšno sodelovanje z umetniki stalna praksa.

Brigita Bavčar
Foto: Rade Bakračević

AKADEMSKA SLIKARKA SUZZANA KIRALY-MOSS

»Že ko sem videla načrte, mi je bilo jasno, da na deset metrov dolgo steno sodi triptih, ki sem ga poimenovala Cikel življenja, ko je nastajal. Zdaj vidim, da je bila odločitev za poslikavo gvašev nežnih barv, uokvirjenih v belino, pravilna, saj so vtisi po odprtju Prekmurskega hrama ugodni, moja težnja pa, da bi bilo takšnega sodelovanje več.«

NOV DOM IN KULTURNE PRIREDITVE

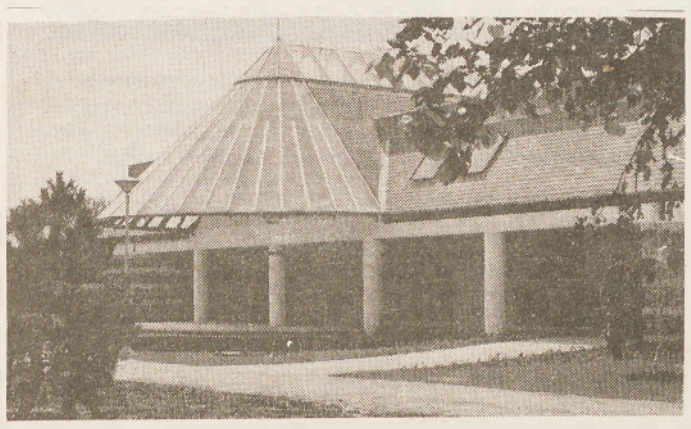

Na sliki je vhod v večnamenski dom v Büku, ki ga bodo odprli v sredo, da bi zdraviliško-turistično ponudbo izpopolnili s kulturno. Poleg osrednje prireditvene dvorane, ki je izjemno akustična in tako primerna za koncerte (sprejme pa lahko več kot 200 obiskovalcev), ima tudi vrtljivi oder za gledališke in druge nastope, ekran za projekcijo video in možnost predvajanja preostalih filmov, knjižnico s pet tisoč knjigami in klubske prostore ter prodajalne prefinjenih izdelkov domače obrti in uvoženih predmetov.

Ne pri nas v Pomurju, ampak v Železni županiji na madžarskem so počitniške dni popestrili s kulturnimi prireditvami in ob 25-letnici zdravilišča Bük, kamor so nas povabili na tiskovno konferenco, smo zvedeli za otvoritev novega večnamenskega doma, sklop prireditev, ki se navezujejo nanj, in pester program kulturnih prireditev na jesenskem festivalu Savaria.

V Szombathelyu, ki je središče Železne županije, si je v teh avgustovskih dneh mogoče ogledati zanimivo razstavo tekstilnega oblikovanja. V muzeju Savaria se s svojimi izjemnimi izdelki predstavljajo tri umetnice iz Budimpešte: Gyorgyi Katona, Katalin Kiss in Szilvia Vereczkey. Privlačen je tudi ogled mesta, tako kot drugih dveh večjih središč: Kőszega in Sárvarja na severu in Jaka ter Körmenda na jugu županije, ki je tako kot naša pokrajina ob Muri znana po termalnih vrelcih. Ob zdravilnih v Büku so v minulem četrt stoletju zrasli hoteli visoke kategorije, za dopolnitev zdraviliško-turistične ponudbe ter popestritev bivanja številnih gostov, ki so zapolnili tudi kamp, pa bo vabil nov večnamenski dom, ki ga bodo odprli 19. avgusta. Pravzaprav bi ga lahko poimenovali tudi kulturni dom, ker bo v njegovi osrednji dvorani poudarek prav na kulturnih prireditvah. Tako razsvetljava kot vrtljivi oder in akustičnost dvorane jamčijo za kakovost napovedanih prireditev, potrjuje pa ga tudi izbor.

Na otvoritveni dan ob 16.00 bo na odprtem letnem odru nastopila godba na pihala iz Sárvarja. V galeriji novega kulturnega centra bo otvoritev razstave steklenih mozaikov Istvana Krizsana, zvečer se bo predstavila folklorna skupina iz Körmenda, program pa bo končal Veliki orkester Savaria s plesom. Naslednji dan, to je 20. avgusta, bo na prostem (ob 15.00) modna revija in zvečer ob 20.00 koncert skupine Lord. Prireditve se bodo potem zvrščale vse do 3. oktobra, ko bo v kulturnem centru v Büku mednarodno srečanje otroških ansamblov. Vmes bo gotovo odmevna prireditev z naslovom Stari cigan še vedno živi, 23., in Igralčev portret, 27. avgusta. Prvi bo ob 20.00 večer običajev, drugi pa priložnost za ljubitelje gledališča. Na tradicijo vezana bo tudi prireditev Uta gori 29. avgusta v kulturnem centru ob 20.00 in za mlade dan kasneje rock koncert skupine Mobil.

Peti dan v septembru bo v znamenju folklorne skupine Ungaresca in otvoritve razstave Tradicija in ljudska umetnost ter prikaza izdelkov domače obrti. V nedeljo, 6. septembra, ob 19.00 boste lahko v kulturnem centru v Büku doživeli Budimpešto ponoči, tako vsaj obeta naslov prireditve z vprašajem, teden kasneje pa bosta predstavi Lepa Tangolita in Švabska vsakdanjost.

Druge septembrske prireditve v novem kulturnem domu se vključujejo v program jesenskega festivala Savaria in med njimi posebej opozarjamo na petkov Narodnostni večer južnoslovanskih folklornih skupin (25. septembra), v kulturnem domu zdraviliškega kraja, ki slavi jubilej, pa bosta že teden prej internacionalna ljudska podiuma, zadnja sobota v mesecu pa bo v znamenju trgatve in folklornih nastopov skupin iz Kőzsega. Na koncertu najboljših narodnozabavnih ansamblov iz Železne županije pa bodo nastopile skupine iz Sárvarja, Szombathelya in tamburaši iz vasi Sitke. Vse naštete prireditve bodo v Büku, Jesenski festival Savaria pa bo od 19. septembra do 12. oktobra, tudi v drugih krajih Železne županije. V njenem središču bo frančiškanska cerkev prizorišče koncerta Capella Savaria, (19. septembra ob 19.30), grad Nadasy v Sárvarju pa istega dne (v soboto ob 14.00) organizira glasbeni zgodovinski sprehod z naslovom Lajna in sablja. Nedelja v Kőszegu se bo iztekla s Klavirskim koncertom v izvedbi Dezsőja Rankija, v hotelu Irottko ob 19.00, ponedeljek pa bo v Szombathelyu (koncertna hala Bartóka) izzvenel s koncertom Simfoničnega orkestra mesta Szombathely. V sredo (30. septembra) ob 19.00 bo v gradu Nadasy v Sárvarju koncert ljubljanskega baročnega tria. (Klemen Ramovš - flavta, Alojz Mordej — viola da gamba in Maks Strmčnik — čembalo).

Med glasbenimi prireditvami v Szombathelyu se bodo od 1. do 5. oktobra zvrstile: Koncert ob svetovnem dnevu glasbe, ki ga bo izvedel simfonični orkester mesta Kassa, Večer džeza v izvedbi Benko dixilend banda, Gala predstava stočlanskega Ciganskega orkestra Budimpešta, gostovanje rock gledališča Jezus Kristus superstar in 12. oktobra sklepni koncert — Verdijev Requiem, v katerem bodo nastopili pevci Madžarske opere in zbor Dunajske državne opere ob spremljavi Simfoničnega orkestra mesta Szombathely.

Med folklornimi prireditvami bosta sobota in nedelja, 19. in 20. septembra, v znamenju mednarodnega folklornega dne, ko bodo nastopile madžarske in tuje folklorne skupine, naslednji konec tedna (kar od petka do nedelje) pa bo v kulturno-športni hali v Szombathelyu Folklorni festival južnoslovanskih ansamblov Madžarske; nastopi pa v že omenjenem Büku, Kőzsegu, Šarvarju in v hrvaških narodnostnih naseljih. Festival otroških ansamblov in solistov z Gradiščanskega, Štajerske, Slovenije, Slovaške, Dunaja in Madžarske pa bo v prireditveni dvorani v Szombathelyu v soboto, 3. oktobra, popoldne pod naslovom Borostyánkó.

Poleg naštetih glasbenih in folklornih prireditev pripravljajo v galeriji v Szombathelyu razstavo in simpozij o zaščiti dvorcev v Železni županiji in na avstrijskem Štajerskem, v zimskem vrtu hotela Savaria razstavo izdelkov slovenskih podjetij ter mednarodno turistično razstavo v županijskem kulturnem in mladinskem centru.

To pa že presega kulturno ponudbo, zato le še napoved razstave zbirke del Rippla Ronaija v galeriji, skupne predstavitve zahodnomadžarskih ljudskih umetnikov v kulturno-športnem centru, razstave zgodovine madžarsko-slovenske prehrane v muzeju Savaria, razstave grafičnih stvaritev Agote Margit v knjižnici Berzsenyi Daniel, južnoslovanskih narodnih noš, ki bodo na ogled v kulturno-športnem centru v Szombathelyu; v gradu Jurišiče v Kőzsegu pa bo razstava del umetnikov iz Szentendre, razstava del slikarja Miklosa Birója iz Subotice v kulturnem centru v Sarvarju, v tamkajšnjem muzeju pa tektilnozgodovinska razstava Madžarske vezenine od XVI. do XVIII. stoletja. V Centru društva za razširjanje popularnoznanstvenih ved v Szombathelyu bo razstava del slikarja Petra Vertesija, v koncertni hali Bartok pa razstava grafik Etelke Csavlek. Veliko za našteti, kaj šele za videti!

Na strani Kulturnih obzorij je poudarek seveda le na kulturno obarvanih prireditvah, posebno pa bodo na jesenskem festivalu Savaria, ki je tudi turističen, skrbeli za gastronomske prireditve in športna srečanja. Če primerjamo našteto s koledarjem prireditev v Pomurju, je ta več kot očitno skromen, in vprašanje, zakaj je tako, umestno. Veliko raje kot kulturne prireditve v Železni županiji na sosednjem Madžarskem bi napovedovali domače, pa kaj, ko bi vam potem lahko ponudili le belino papirja in svojo zaskrbljenost ob polnjenju Kulturnega koledarja, v katerem so te poletne dni napovedane le (že videne) razstave in knjižne uspešnice.

Brigita Bavčar

NEKOČ CERKVENA KAŠČA, ZDAJ PA GLEDALIŠČE — Kaže, da na sosednjem, Madžarskem veliko bolj skrbijo za ohranitev starih zgradb kot pri nas. Tako v Monoštru obnavljajo celo nekdanjo cerkveno kaščo (stavba pred cerkvijo), ki jo bodo preuredili v gledališče. Vhodna vrata bo krasil prizor iz monoštrske bitke iz leta 1664, v pritličju bodo uredili stalno razstavo, v prvem nadstropju pa bo dvorana, v kateri se bo lahko zbralo okrog 300 obiskovalcev. Poleg gledaliških predstav bodo v njej lahko organizirali tudi manjše komorne prireditve, srečanja z umetniki, slavnostne seje ali prireditve, razstave in še kaj. Nekatera obnovitvena dela so izvajali tudi gradbeniki iz Lendave.

Mar ne bi mogli imeti podobne kulturne ustanove v nekdanji židovski sinagogi v Murski Soboti? Žal so jo že davno porušili.

Tekst in foto: J. Graj

kulturni koledar

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je le še do torka, 18. avgusta, na ogled 8. jugoslovanski bienale male plastike. Predstavljenih je 111 skulptur malih dimenzij, za ilustracijo razstave, ki jo je postavil arhitekt Milan Zornik iz Ljubljane, pa je še 25 risb. Posebej sta predstavljena častni nagrajenec minulega bienala Stavko Tihec z desetimi in spominsko France Kralj (1895—1960) s petimi malimi plastikami.

JAKOV BRDAR: OBRAZ, bron, 1985.
(Iz kataloga 8. jugoslovanskega bienala male plastike.)

V Pokrajinskem muzeju je med 10. in 12. uro mogoče videti stalno muzejsko in likovno zbirko. Ob ponedeljkih je muzej zaprt. V Jugobanki so razstavljena dela arhitekta Iva Bošnjakovića.

POKRAJINSKA KNJIŽNICA PONUJA

V času od 13. do 21. avgusta bo na oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice v soboškem gradu na ogled razstava odpisanih knjig. Ponje se lahko odpravite med ob delavnikih 7. in 14. uro.

LENDAVA — V galeriji Lendava je še vedno na ogled fotodokumentarna razstava o taborišču Šarvar na Madžarskem, ogledate pa si lahko tudi stalno likovno in muzejsko zbirko in spominsko sobo Görgya Zale.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak so razstavljena dela z dosedanjih likovnih kolonij, združena v stalni zbirki ljutomerske galerije.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja svoja dela Vlado Vrbnjak. Razstava bo odprta do 20. avgusta.

Kino

SPORED FILMOV V KINU PARK M. SOBOTA od 14. do 20. avgusta

14. avg. ob 17.30. uri amer. pustol. film — melodrama NEKAJ VIJOLIČASTEGA. Režija: Steven spielberg, igrata: Danny Glover, Whoopi Goldberg. 11 NOMINACIJ ZA NAGRADO OSCAR 86, ZLATI GLOBUS 86 ZA ŽENSKO VLOGO W. GOLDBERG IN MNOGE DRUGE NAGRADE!

14. avg. ob 20. uri nem. erot. film PRINCESA Z ASFALTA. (Mladini do 16. leta ne dovolimo ogleda!)

16. avg. ob 16. uri NI KINOPREDSTAVE!

16. avg. ob 17.30.uri amer. pustol. film — melodrama NEKAJ VIJOLIČASTEGA.

16. avg. ob 20. uri nem. erot. film PRINCESA Z ASFALTA. (Mladini do 16. leta ne dovolimo ogleda!)

17. in 18. avgusta ob 18. in 20. uri amer. akc. film ZANKA. Režija: Richard Tuggle, igrajo: Clint Eastwood, Genevieve Bujold.

Ko je voda v vodovodu oporečna in jezero blatno

Prav na Cankovi, ki je bojda svoje ime dobila po conkanju vode, pijejo najbolj oporečno vodo v Pomurju. In na območju te krajevne skupnosti, v katero se vključuje osem vasi, imajo tudi blatno jezero. Da ne bo pomote, to ni prekmurski Balaton, ampak Ledavsko jezero, ki ima funkcijo zbiralnika odvečne vode v času poplav. Prav zaradi omenjene akumulacije (sicer proti volji domačinov) je pomursko središče in dobršen del pokrajine rešen pred poplavami, čeprav bi v letošnjem juliju prej kot o presežkih, lahko pisali o pomanjkanju vode, saj se je gladina jezera tako znižala, da je bilo vidno izsušeno blatno dno. Tako je bilo pred neurjem, po njem pa se je z močnim deževjem v avgustu podoba povsem spremenila. Vprašanje oporečne vode na tem delu Goričkega pa je poleg akumulacije tako aktualno, da mu namenjamo vso pozornost.

Po besedah predsednice krajevne konference socialistične zveze ravnateljice in cankovske osnovne šole Hilde Vogrinčič je voda, ki jo pijejo na Cankovi bakteriološko in kemijsko neprimerna. Zato problem rešujejo tako, da v vrtcu in šoli pipe pogosto zapirajo in vodo klorirajo.

»Tako v nedogled ne bo šlo, ker je ta problem čedalje hujši, poleg tega pa smo na Cankovi lani imeli tudi pomanjkanje vode, kar je verjetno posledica melioracije in regulacije Kučnice ter Ledave,« je menila.

Na vprašanje kako je z novim vodovodom, ki bi naj iz zajetja v Krogu oskrboval s pitno vodo tudi prebivalce tega dela Goričkega, pa je odvrnila: »Na zborih krajanov smo se o novem vodovodu dogovarjali že pred planom skupnosti za tekoče leto, in večina prebivalcev se je takrat opredelila za izgradnjo, čeprav je investicija draga. Brez širše družbene skupnosti je ne bomo mogli sfinancirati in zato imamo v ta namen sprejet krajevni samoprispevek za izgradnjo celotnega razvodnega omrežja.«

Ker se je pri izgradnji novega cevovoda zataknilo in bo kasnil za leto dni, se bodo morali na Cankovi tako organizirati, da ne bo prišlo do novih epidemij zlatenice (imeli so jo pred približno enajstimi leti) ki pušča posledice na zdravje ljudi. Strokovnjaki sicer ugotavljajo, da so se prebivalci teh krajev z oporečno vodo, nanjo že tako navadili, da jim ni nevarna, to pa ni opravičilo zato, da jo morajo piti.

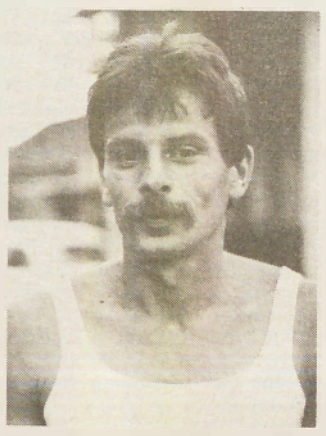

Med aktivnimi in glasnimi prebivalci Cankove je predsednik sveta krajevne skupnosti Viktor Voršič, ki mu kot delegatu samoupravne komunalne skupnosti v soboški občini ni vseeno kakšna je oskrba z vodo na tem delu Goričkega in usoda Ledavskega jezera.

Čeprav je investicija draga, je zavest prava in ljudem ni vseeno in so težkim časom navkljub pripravljeni sodelovati. Med aktivnejšimi je Viktor Voršič, predsednik sveta krajevne skupnosti Cankova, ki je kot delegat samoupravne interesne skupnosti za komunalo v soboški dodobra seznanjen s problematiko oskrbe z vodo.

»Z gotovostjo lahko trdim, da je problem vodooskrbe v naši krajevni skupnosti na območju soboške občine, najbolj pereč. Zato si krajani prizadevamo in smo se že dalj časa trudili, da bi si v svoje domove pripeljali zdravo, pitno vodo.«

Zdaj imajo izglasovan že tretji krajevni samoprispevek, kateri je namenjen predvsem za izgradnjo vodovoda, vendar do nje iz različnih razlogov ni prišlo.

»Šele ko je bila ustanovljena samoupravna interesna komunalna skupnost so se začele stvari nekoliko hitreje odvijati, s projektom vodooskrbe za celotno občino. Po tem projektu smo v programu za leto 1987, ker smo v krajevni skupnosti zainteresirani, da pride zdrava voda v vsako gospodinjstvo in ne le tja kjer jo primanjkuje. Naš zagon je zaustavil interventni zakon, zaradi katerega širša družbena skupnost ne more pristopiti k investiciji in zbrati sredstev za izgradnjo osrednjega cevovoda. Dela se prestavljajo v naslednje leto oziroma v boljše čase, ko bodo morda prizadevanja obrodila sadove.«

Delovni vaščani desnega brega Kraš so ob Ledavskem jezeru uredili domiselne naravne garniture za počitek in malico, očistili obrežje in postavili oznake, da bi privabili turiste, saj so na osnovi izkušenj ugotovili, da jim — če si sami ne bodo — drugi ne bodo priskočili na pomoč.

Do takrat pa pijejo takšno vodo kot jo pač imajo in če že ne domačini, imajo z njo zdaj v poletnih dneh težave svojci, ki pridejo iz tujine in naključni popotniki — skratka vsi, ki nimajo ustreznega imunskega sistema oziroma na cankovsko vodo po domače povedano niso navajeni. Posebej težko jim mora biti ob Ledavskem jezeru, katerega desno obrežje so Kraščarji vzorno uredili, med oznakami pa puščico, namesto v pričakovane sanitarije, duhovito usmerili v bližnji gozd. Tako je za rastje poskrbljeno z naravnimi gnojili, bolj kot je bilo doslej poskrbljeno za akuomulacijo, ki bi naj po svoji zasnovi bila tudi turistično središče tega dela Goričkega. Od obljub je ostalo bore malo in izpolnjene želje imajo le uspešni med ribiči ob Ledavskem jezeru, med kopalci pa tisti, ki jih ne moti blatno dno in kalnost vode. Amurji so jezero očistili rastlin, potrebna pa bi bila še kakšna večja »riba«, ki bi zagrizla v investicijo, kot je ureditev jezera v turistične namene, saj tako blatno kot je zdaj, ni izkoriščeno v tolikšni meri, kot bi lahko bilo po tujih vzorih kamešnic na sosednjem Avstrijskem ali pri drugih sosedih — Madžarih, kjer je Balaton tudi blaten, pa vseeno edinstveno jezero.

Brigita Bavčar
Foto: Štefan Celec

Dober glas o širokosrčnosti, gostoljubnosti in domačnosti ljudi z Goričkega je segel v razne kraje po Jugoslaviji, vsaj v tiste, od koder so prišli mladi brigadirji prve izmene mladinske delovne akcije Goričko 87. Mladi prostovoljci so bili srečni, ker so jih domačini tako lepo sprejeli ter bili zadovoljni z delom, ki so ga opravili za njihove vasi.

Še prav posebno so se potrudili v Pečarovcih, kjer je vsa vas živela z mladimi na trasi. Mladi z vasi in brigadirji pa so se spoprijateljili in oboji si želijo, da bi se še srečali. Vsaj tako pravi predsednik mladih Pečarovčanov, Milan Petrijan.

V PEČAROVCIH LEPO SPREJELI BRIGADIRJE

Našli smo skupni jezik

— MLADIM IZ JUGOSLAVIJE BODO OSTALI VAŠA VAS, SPREJEM IN SREČANJA, KI STE JIM JIH PRIPRAVILI, V TRAJNEM SPOMINU. ALI JE BILA TO PREDVSEM GESTA GOSTOLJUBNOSTI ALI KAJ VEČ?

Na Goričkem smo znani kot gostoljubni ljudje, vendar pa so bila srečanja več kot le to. Bila so zahvala za opravljeno koristno delo, pomembno vlogo pa je pri tem odigrala tudi sama organizacija srečanj.

— ALI JE BILA ORGANIZACIJA SREČANJ PREDVSEM DELO VAS MLADIH?

Prvo srečanje z brigadirji — to je bilo športno — je pripravila mladina. Vendar pa so z mladimi na delovišču sodelovali vsi v vasi. Na traso so jim prinašali pecivo in pijačo, pa tudi pri pripravi sklepnega srečanja so veliko prispevali. Še posebno moram pohvaliti Heleno Hajdinjak, ki je napisala tekste za kulturni program in ga tudi pripravila.

Razen prvega so vsa druga srečanja potekala zelo spontano, brez posebne organizacije. Lahko rečem, da smo mladi našli skupni jezik. Brigadirji so nas povabili k njim v naselje, z njimi smo hodili tudi na srečanje brigadirjev v Maribor. Res smo se spoprijateljili, saj smo povabili mlade na dom. Tudi na trasi smo skupno delali.

— KAKO PA SO STAREJŠI SPREJELI MLADE IZ DRUGIH REPUBLIK, TUDI NJIHOVO RAZLIČNOST?

Vsi v vasi so jih lepo sprejeli. Zavedali so se pač, da brigadirji delajo za nas in da so zato, da bi nekaj naredili, morali žrtvovati svoj prosti čas. Mladi so veliko naredili in v vasi so zelo zadovoljni z delom, ki so ga opravili.

— V SLOVENIJI JE AKTUALNA ZAMISEL O DRUGAČNI VSEBINI DELA NA MLADINSKIH DELOVNIH AKCIJAH. KAJ JE TVOJE MNENJE?

Delo, ki so ga opravili mladi za našo vas, čeprav s krampi in lopatami na cestah, je bilo za našo vas zelo koristno. Prav tako je koristno še za mnoge vasi na Goričkem. V vasi tega dela brez pomoči brigadirjev ne bi zmogli. Drug problem pa je, da v Sloveniji ni zanimanja za mladinsko prostovoljno delo v tej obliki, da občinske konference ne morejo sestaviti popolnih brigad. Tudi drugod po Jugoslaviji imajo težave s sestavo brigad, vendar povsem drugačne. Kot so mi pripovedovali, je brigadirjev preveč in jih morajo odklanjati.

— PO VSEM, KAR SI POVEDAL, LAHKO SKLEPAMO, DA STE MLADI V VASI ZELO DELAVNI.

V vasi nas je približno šestdeset brigadirjev in petindvajset aktivnih. Res je, da imamo nekaj stalnih akcij, kot so smučarsko tekmovanje, razni nogometni turnirji. Pri teh športnih srečanjih sodelujemo z gasilskim društvom. V vasi pa izdajamo tudi glasilo, ki pa ni samo mladinsko, čeprav mladi zanj precej prispevamo. V njem so prispevki o problemih v vasi, prostor pa je tudi za literarne spise. Tudi tu veliko prispeva tovarišica Hajdinjakova.

Majda Horvat

IDILIKA BREZ IDILIKE

V Lendavi po navadi pravijo, da je potrebno gorice izkoristiti za turiste, saj radi obiskujejo ta idilični kraj, poln vinogradov in vinskih kleti. Res je, toda za kaj takega bo potrebno storiti veliko več kot vsako leto ponavljati znano in obljubljati novo. Najprej problem hudournikov: že vrsto let so na dnevnem redu sestankov. Ni ga pravega, ki bi bil zanje odgovoren, ne vodna skupnost ne komunalna skupnost. Delajo pa velike težave, posebno ob takem vremenu, kot je bilo sedaj. Ceste so ostale blatne, ne samo v lendavskih goricah, temveč tudi v Lendavi. Ta čas torej gorice res niso niti najmanj idilične in privlačne za turiste. Tudi problem cest še ni urejen. Nekatere še niso asfaltirane. Krajani imajo poseben problem s prispevkom za akcije tistih, ki imajo v goricah samo vinograd in klet, stanujejo pa v drugih krajih. Ti ne prispevajo k urejanju kraja, kar gotovo ni pravično. Tudi elektrifikacija goric še ni končana, pa tudi svojo majhno trgovino bi radi imeli, da ne bi bilo potrebno za vsako malenkost v Lendavo. Posebno poglavje pa je preskrba s pitno vodo. Z veliko muko so uredili vodovod, sedaj pa je začela šepati preskrba. Problem bo rešen že v prihodnjem letu z dograditvijo novega vodnega zajetja. Vse to in še veliko drugega bi bilo potrebno, da bi lahko lendavskim goricam res dejali, da so idilični kraj, vreden obiska.

Jani D.

Nova cesta Mele—Črešnjevci

Z izgradnjo delovnih prostorov Avtoradgone in Gorenja-Elrada v industrijski coni na Meleh pri Gornji Radgoni se je v teh obratih doslej zaposlilo že okoli 2.500 delavcev. Prav s tolikšno zaposlitvijo pa so se pojavili problemi v prometni povezavi industrijske cone z mestnim središčem. Obe tovarni sta sicer poskrbeli za avtobusni prevoz delavcev, vendar se več kot polovica vozi s svojimi vozili ali pa pešači proti mestnemu središču. Kaj bodo naredili, nam je povedal strokovni delavec občinske samoupravne komunalne interesne skupnosti Jože Ščavničar.

»Za odpravo tega prometnega vozla bodo zgradili novo 700 metrov dolgo cesto Mele—Črešnjevci, ki bo povezala industrijsko cono s cesto Gornja Radgona—Spodnji Ivanjci. Speljana bo mimo Elrada in se bo priključila cesti v Črešnjevcih. Od te cestne povezave si obetamo razbremenitev magistralne ceste zlasti v konicah, to je ob koncu izmen v tovarnah. Z deli bomo pričeli 20. avgusta. Cesta bo široka 7,5 metra, s tem da bo asfalt položen v širini 5,5 metra.

Drugi pomemben objekt bo izgradnja pločnika od Avtoradgone do železniške proge v dolžini 470 metrov. Tu bomo z nasipom razširili cestišče za tri metre. Od tega bo za mater razširjeno cestišče, dva metra pa sta namenjena za pločnik. S temi deli bomo začeli 1. septembra. Ker bo treba zgraditi precejšen nasip, bomo v začetni fazi zgradili le nasip in ga gramozirali. Takega bomo pustili skozi zimo, da se bo nekoliko sesedel in z deli nadaljevali spomladi.

Za oba komunalna posega so sredstva prispevale delovne organizacije Avtoradgona, Gorenje-Elrad, Mura-Moda, krajevni skupnosti Gornja Radgona in Črešnjevci—Zbigovci ter SKIS, tu pa je tudi delež občinskega samoprispevka. Skupno bo naložba veljala okrog 110 milijonov dinarjev.«

L. Kramberger

NA OBISKU PRI MUJDRIČEVIH V GANČANIH

HREPENENJE ZA IZGUBLJENIM

Iz prekmurskega sveta je želja po neznanem, boljšem, tujem zvabila mnoge, predvsem mlajše ljudi. Na tuje so odhajali s strahom, a še večjimi upi za boljšo prihodnost, nekateri za vedno, drugi za boljši jutri v domačem kraju: Tisti, ki so šli v bližnji svet, so si rekli: nekaj zaslužim, pa se vrnem domov. Toda z leti dela na tujem te besede izgubijo jasnost, preprostost in enostavnost, postanejo nekam tuje, odmaknjene od človeka in nič več tako preproste. Družina in človek postaneta razdvojena na dva domova, med domom v domači vasi in domom na tujem. Dom na tujem ni pravi dom, saj je človek v očeh drugih in v sebi le samo tujec. Hrepeni za domom, hišo v domači vasi, ki je zrasla s pridnim delom na tujem. In naenkrat spozna, da ljudje v domačem kraju niso več taki, kot so bili, kot jih je poznal, ko se je odpravljal na tuje. Za mnoge grenko spoznanje, da so se ljudje spremenili, da mu je domači kraj v nečem tuj. In človeka prevzame žalost, občutek opeharjenosti, saj je oropan velikih sanj in upov, ki jih je nosil s sabo, ko je odhajal na tuje. Pa vendar, živeti je treba, čeprav v dveh domovih, ki pa tako eden kot drugi nosi v sebi nekaj tujega.

Alojz Mujdriča iz Gančan je že petnajst let na tujem, čeprav jih ima šele štiriintrideset.

»Začetek je bil težak, kakor je vsepovsod. Tudi doma bi bil začetek težaven, kakor vsakič, ko nekaj spreminjamo v življenju. Na tujem sem imel takrat precej svojih iz domačega kraja, tudi brata. Pa vendar je bilo težko začeti. Bil sem mlad fant med neznanimi ljudmi, malo so me ›poševno‹ gledali, jaz pa njih. Nisem se znal pogovoriti, posebno, ker so govorili v dialektu.«

Alojz je zaposlen v majhnem podjetju zasebnika. Gradijo stanovanjske hiše — kot sam pravi — od temeljev do strehe.

»Jaz imam svoj poklic, sem sodar, vendar sem se preusmeril v tesarska dela. Če pomislim, bi imel v sedemdesetih letih, ko sem se odpravljal na tuje, tudi doma dovolj dela. Toda drugi so odhajali, pa sem si rekel še jaz, mlad, kot sem bil, da grem na tuje, da vidim, kako tam živijo, kako se obnašajo. Tisti ljudje so dobri, nič nimam reči, prav tako kot Prekmurci, tudi mi smo dobri ljudje. Samo včasih so bili tu še boljši ljudje. Tam nas spoštujejo, še nobenkrat nisem slišal, da bi bila o nas izrečena slaba beseda. Spoštujejo nas, ker smo dobri delavci, ker se z nami da pogovoriti, smo potrpežljivi, čeprav so težave. Včasih dosti požremo. Tudi če bi bili doma, bi morali dostikrat utihniti in požreti težave.«

Sedem let je, odkar je družina skupaj na tujem. Takrat je Majda vzela otroka in se odpravila za možem. Živijo v majhnem mestecu Münsingenu. Imajo stanovanje v majhnem bloku, za družino — moža, otroka Aleša, ima osem let, in šestletnega Darka — skrbi Majda. »Sem gospodinja, nisem zaposlena, ker nimam delavskega dovoljenja. Dovoljenja ne dobim. Turkinje ga dobijo prej. Sem pri otrocih, kuham, čistim in vodim otroke v šolo in vrtec. Mlajšega zjutraj ob osmih peljem v vrtec, ob pol dvanajstih spet domov na kosilo in po kosilu spet nazaj v vrtec do štirih. Tam namreč ne dobijo drugega kot čaj. Tudi druge matere v Nemčiji, ki imajo majhne otroke, niso zaposlene, ampak doma skrbijo zanje. Tukaj je dobro, da otroci v šoli dobijo malico in kosilo, tam pa, kar otroku daš v torbico, tisto potem tudi je.«

Aleš hodi v šolo, jeseni pa bo začel še Darko. Otroka imata prijatelje v domačem kraju in na tujem, tako da jima je težko povedati, kje je bolje. Darko pa vseeno sedaj še pravi, da je lepše v Gančanih, ker so pri sosedovih krave. Družina se bo nekega leta preselila v domačo vas, saj so si zgradili lepo hišo.

»Ne vem, kako bo,« pravi Alojz, »mogoče bi začeli s kako obrtjo ali pa bi imeli kmetijo. Ne vem, kako bo. Vrnitev pa bo težka. Že preveč časa živimo na tujem, tako da se bo težko ponovno navaditi na domači kraj, pa čeprav ga imamo zelo radi in vedno zahajamo sem.«

Majda Horvat

»Naznanje prekmurskim Slovencom: rešenje je dovršeno!«

»Vi ste ne več Vogri, nego Jugoslovani, sinovje domovine Jugoslavije, po rodu Slovenci. Naša vlada ma moč, da to dobljeno zemljo, da nas rešene brate na svojem krili obdrži, naše junaško vojaštvo bo znalo ohraniti tisto, kaj je našega. Tistim, ki gučijo, da je to še ne stalna nego samo začasna rešitev, se nasmejte i je opomnite, naj ne širijo laži in nezavüpanja. Rešenje je dovršeno«. (Iz razglasa civilnega komisarja Prekmurja dr. Srečka Lajnšica ob priključitvi)

Včerajšnje množično ljudsko zborovanje sredi Murske Sobote je najboljši dokaz te dovršenosti. Udeleženci so se zgrnili od blizu in daleč, s tega in onega brega Mure, iz Porabja na Madžarskem in Radgonskega kota na avstrijskem Štajerskem. Predsednik naše frontne organizacije je kot slavnostni govornik ob tem celo povzdignil glas, rekoč: »Vaša preštevilna udeležba zgovorno izpričuje, da je slavljenje tega edinstvenega zgodovinskega dejanja več kot upravičeno in se s tem enakopravno pridružujemo našim zahodnim bratom, Primorcem in Istranom, kjer je proslavljanje obletnice priključitve matici domovini prav tako polno iskrenega domoljubnega navdušenja in zanosa.« Res je bilo tako, kot da bi v slehernem od udeležencev še tlelo nekaj žara z veličastne proslave osvoboditve združene z izročitvijo Prekmurja civilni oblasti 17. avgusta 1919 na taboru v Beltincih. Murska Straža se je o slovesnosti takole razpisala: »Pred širokim prostorom okoli cerkve, v senci starih dreves je igrala godba in so se gnetle množice. V valovanju tisočev ljudi je bilo toliko naivnega navdušenja, zvedavosti in pričakovanja, da je bil že pogled na množico mogočen kakor himna svobode. Potem je bila maša, peli so v melanholičnih napevih prekmurske nabožne pesmi, topiči so pokali nekje za vasjo, legija je oddajala salve. Vse je bilo slavnostno, veselo pisano . . .« (Mimogrede: takih in podobnih shodov je bilo v prevratnih 20. letih na prekmurskih in štajerskih tleh ničkoliko.)

Prišel je čas

Tokratno slavje je prišlo kot nalašč v času, ko visi v zraku kup dilem, vprašanj, pomisli. Na nekatere je spomnil tudi slavnostni govornik. »V naši manj razviti, obmejni, narodnostno in versko mešani pokrajini na stičišču dveh svetov in treh meja, nam gotovo ne more biti vseeno, kako je z mednacionalnimi odnosi v naši ožji in širši domovini. Prišel je čas, da si končno nalijemo čistega vina o vlogi in pomenu nekaterih dejanj, procesov in osebnosti iz pretekle in polpretekle zgodovine. Naj omenim samo odnose Slovenije do Prekmurja, nekatere dogodke tik pred NOB, med njo in po njej, pa vlogo znamenitih prekmurskih mož od dr. Avgusta Pavla in dr. Franca Ivanocyja do obeh Kleklov, Kranjca in številnih drugih. Prišel pa je tudi čas, da se oglasijo zgodovinarji in na osnovi znanstvenih dokaznih gradiv in pričevanj ter novega branja del posameznih avtorjev odstrejo še zadnje kodovini. Z nekaj besedami je uprl pogled v sedanjost, v težave in uspehe pri graditvi naše samoupravne socialistične skupnosti, in prene s kočljivih tem, pred katerimi si ne kaže zatiskati oči.«

O revolucionarnem vrenju v Prekmurju v obdobju 1918—1920 je bilo leta 1979 v Radencih znanstveno posvetovanje in na tej osnovi izdan zajeten zbornik. Zgolj kot zanimivost povzemamo nekaj sočnejših odmevov iz tedanjih časopisov.

»Dobro lüdstvo, prišla je zdaj plača zate . . Prekjezeroletno robstvo konec jemlje. Pariška mirovna konferenca ne se pozabila tvojega robstva, prikapčila je tvojo slovensko Krajino k slovenskemi orsagi, k Sloveniji v Jugoslaviji«. (Novine, avgust 1919.) Dodana je pesnitev Kaj je Mura šepetala? ki še danes zbuja muze prekmurskih poetov.

»Naše hrabre čete so tekom včerajšnjega in današnjega dne zasedle Prekmurje, navdušeno pozdravljene po tamkajšnjem slovenskem prebivalstvu. Ob tem zgodovinskem trenutku, ko so bili naši prekmurski bratje rešeni iz tisočletnega robstva, poklanjamo Vašemu kraljevemu Visočanstvu (prestolonasledniku in regentu Aleksandru v Beograd — op. pis.) izraz verne udanosti in najglobljе hvaležnosti celokupnega slovenskega naroda«. (Jugoslavija, 14. avgusta 1919.)

V nadaljevanju se je predsednik naše frontne organizacije navezal na aktualno dogajanje; ni ostal zgolj v preteklosti, pri zgoseveda perspektive nadaljnjega razvoja. »Smo v času velike gospodarske in družbene krize, ki ni nepremagljiva, če bomo znali in hoteli združiti in mobilizirati naše sile ter prebroditi sedanje tegobe, kajpak ob pomoči širše družbene skupnosti. Ta se resda tu in tam odzove — kot na primer ob zadnji ujmi s točo — vendar je še veliko neizrabljenih možnosti za obojestransko sodelovanje.«

Zbrani na soboškem, za to slovesnost posebej okrašenem trgu zmage, s transparenti in zastavami v rokah, so zlasti pazljivo prisluhnili govorniku, ko je dejal: »Mi moramo biti bolj kot kdajkoli prej odprti in dovzetni za pobude mladih, saj so vendar sestavni del frontne organizacije. Hočem reči, da so nam nekatere njihove pobude lahko samo zgled, če mislim pri tem na ekologijo, na akcije v zvezi z elektrarnami na Muri, diferenciacijo v lastnih vrstah, polarizacijo mnenj in tako naprej. Navsezadnje nam tudi slovensko javno mnenje 1987 — podatki pa kažejo, da je podobno v Prekmurju — dokazuje in hkrati narekuje, da moramo v fronti čedalje bolj upoštevati raziskave naših eminentnih raziskovalcev in proučevalcev slovenskega vsakdana. Letošnja javnomnenjska raziskava je še posebej zgovorna, saj med drugim prinaša, da smo vse bolj kritični in politično zreli, ko se zavzemamo za strpen dialog o vseh vprašanjih, ekološko osveščeni, naklonjeni stavkam, vračamo se k zemlji in delo nam je najvišja vrednota. Prav slednje je bila že nekdaj vrlina prekmurskega človeka — in bo tudi ostala. Seveda pa moramo pravilenje vrednotiti kmečko delo in pridelke, da bo naš človek res dobil tako velik kos kruha, kot mu pripada. S tem se bomo rešili razvpite sive ekonomije in povzdignili kmečki stan na višjo raven. Druge izbire ne vidim.«

Po dolgih 68 letih . . .

Prej ko so v izredno lepem kulturnem programu nastopili združeni pevski zbori iz pokrajine, recitatorji, ritmične skupine in godba na pihala, je predsednik frontne organizacije sklenil: »Namenili ste mi izjemno čast in prijetno dolžnost, da spregovorim nekaj besed na tem veličastnem vseljudskem shodu. Dolgih 68 let dokazuje, da je bila priključitev Prekmurja k Sloveniji oziroma Jugoslaviji izjemno dejanje z daljnosežnimi posledicami. Reka Mura že dolgo ni več ločnica, ampak most povezovanja, to pa je tudi jamstvo, da bo delovni prekmurski človek, ki živi v najbolj odmaknjenem delu Slovenije, deloval, se razvijal in gradil lepši in boljši jutrišnji dan v skupni družbenopolitični skupnosti.«

V razglasu Prekmurcem na proslavi priključitve v Beltincih 17. avgusta 1919 je civilni komisar Prekmurja dr. Srečko Lajnšic med drugim pribil, »da je zasedeni kraj Prekmurja del Jugoslavije poleg odločbe pariške mirovne konference. To je stalno — večno jugoslovanska zemlja, del Slovenije«. Kolikor vemo, kakšnega podobnega slavja, kot je bilo včerajšnje v Murski Soboti, v Beltincih ne bo.

Praznično vzdušje se je nadaljevalo tudi popoldne, ko so si nekatere skupine udeležencev ogledale kulturne in zgodovinske znamenitosti mesta Murska Sobota, sledilo pa je ljudsko rajanje na prostem. Vsi, ki smo bili na slavju spominskega dne priključitve, smo pozno ponoči v en glas ugotovili, da je bila množična prireditev, kjer so organizatorji poskrbeli za sleherno podrobnost, po kakovostni ravni enkratna. Zato se bomo k vzrokom in posledicam davnega 12. avgusta 1919 morali večkrat vračati, kajti izročilo priključitve bo ostalo še dolgo živo v dejanjih Prekmurcev.

Branko ŽUNEC
Marjan MAUČEC

P. S. Čeprav smo v času uradnih pasjih dnevov in kislih kumaric, to ne pomeni, da pomembnih dogodkov ali obletnic ni. Dejstvo, da je 12. avgusta 1919 redna vojska kraljevine SHS pod poveljstvom generala Krsteja Smiljanića vkorakala v Prekmurje, današnji popek Evrope, in s tem pokrajino izvila izpod tisočletne vladavine svetoštefanske Ogrske, ostaja v zgodovinskem spominu. Pohvalno je, da se je pomursko zgodovinsko društvo odločilo, da temeljito prouči dejanje priključitve z vsemi okoliščinami, vzroki in posledicami. Nam pa se je zdelo potrebno in smiselno, da naj spomnimo že zdaj. V ta namen tudi ponujamo tole branje — v premislek in ravnanje zlasti organizatorjem morebitnega podobnega slavja, kot smo si ga drznili sami omisliti.

NE NUDIMO VAM POPUSTA

DAJEMO PA VAM MOŽNOST ZA NAKUP OKEN, IZDELANIH PO DOLGOLETNI TRADICIJI

sodobna izvedba, vrhunska kakovost, prihranek energije, izdelava po meri in montaža na domu

To so odlike pravih oken iz KLI Logatec

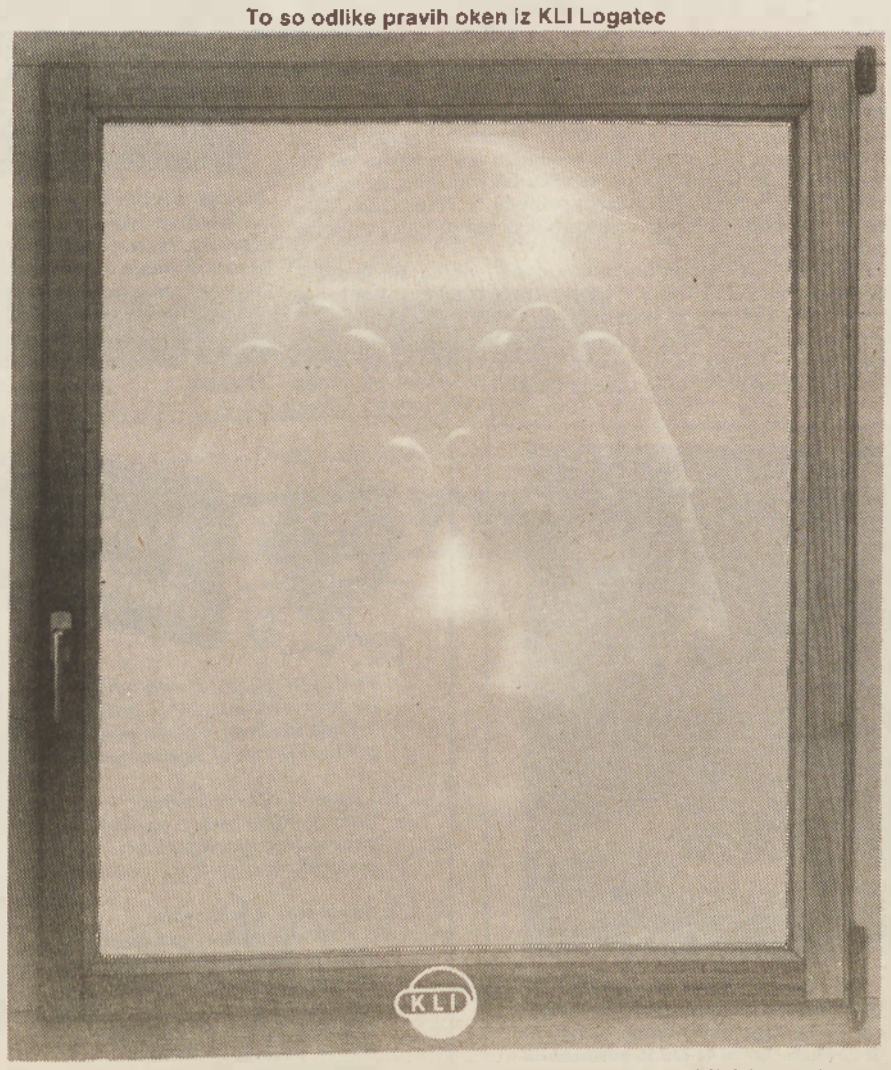

Pokličite 061/741-711 — informacije in prodaja KLI Logatec
telex 31656 yu kli

KAM Z RADIOAKTIVNIMI ODPADKI?

ODLAGALIŠČE ZUNAJ POMURJA

V Sloveniji že lep čas mrzlično iščejo lokacije za odlaganje nizko- in srednjeaktivnih odpadkov iz jedrske elektrarne Krško. Po osnovni okvirni študiji naj bi jih bilo več sto oziroma je to število v nadaljnjem izločevalnem postopku znižano na 41 na šestih območjih: zgornje- in spodnjesavinjskem, šaleško-celjskem, spodnjesavskem, obdravskem in haloškem. Nobena od lokacij torej ni predvidena v Pomurju — kot se je že šušljalo — čeprav še tudi ni končne odločitve, kje naj bi sploh bila, niti se pri tem izboru ne izvajajo raziskave in dela na terenu.

Iz odgovora slovenskega izvršnega sveta na delegatsko vprašanje, kaj je z odlagališči za radioaktivne odpadke, sproženo v republiški skupščini, povzemamo, da je tehnologija odlaganja nizko- in srednjeaktivnih odpadkov, kakršni nastajajo v krški nuklearki, v svetu dognana in preverjena v obstoječih odlagališčih. Zato ni potrebo, da razvijamo lastno tehnologijo, pač pa je nujno, da dosledno izvedemo vse predpisane postopke, ki zagotavljajo njihovo varno in ekološko sprejemljivo odlaganje. Podrobnosti o vsem so na razpolago pri posebni raziskovalni skupini SEPO na inštitutu Jožef Štefan v Ljubljani.

Dodajmo še to, da je ravnokar v razpravi osnutek republiškega zakona o odložitvi graditve jedrskih elektrarn do leta 2000, ki ga bodo kot predlog novembra obravnavali delegati vseh treh zborov slovenske skupščine. Upajmo, da pomurski ne bodo molčali.

B. Ž.

industrija montažnih gradbenih materialov

IMGRAD

Delavski svet delovne organizacije IMGRAD, industrija montažnih gradbenih materialov Ljutomer, n. sol. o., Ljutomer, Ormoška c. 46

RAZPISUJE

dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v delovni skupnosti skupnih služb

VODENJE SPLOŠNEGA SEKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih v zakonu in pravilniku o delovnih razmerjih, izpolnjevati še naslednje:
— visoka ali višja izobrazba pravne ali upravne smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
— moralno-politične kvalitete.

Za opravljanja del in nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi bo izbrani kandidat imenovan za 4 leta.

Kandidati naj vložijo pisne ponudbe s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: IMGRAD, industrija montažnih gradbenih materialov Ljutomer, Ormoška cesta 46, z oznako »za razpisno komisijo« v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Srednja šola kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava, Partizanska 82

razpisuje po sklepu komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge:

— **UČITELJA NEMŠKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA,** profesor za določen čas, s polovičnim delovnim časom

Pogoj za razpisana dela in naloge je z zakoni predpisana strokovna in pedagoška izobrazba.

Če ne bo prijav, ki bi ustrezale razpisnim pogojem, se lahko prijavijo tudi absolventi filozofske fakultete, skupina nemški in angleški jezik.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Srednja šola kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava, Partizanska 82, v 8 dneh po objavi razpisa.

Kandidati bodo pisno obveščeni o izbiri v 15 dneh po izteku razpisnega roka. Začetek dela je 1. 9. 1987.

gibko — gibko — gibko — gibko — gibko

ABC POMURKA
TOVARNA MLEČNEGA PRAHU
Murska Sobota

OBVESTILO

Obveščamo vse, ki so poslali svoje prispevke na razpis z dne 18. 6. 1987 za Hrana za športnike, da je komisija izbrala ime pod šifro Miša 73, ki se glasi

GIBKO

gibko — gibko — gibko — gibko — gibko

Tale pernata, dolgovrata četvorka si je našla mirno mesto v eni od pomurskih gramoznic. Upajmo, da je ne bodo pregnali kakšni nadležneži. Foto: J. Žerdin

Svet bi bil topla greda

Znanstveniki so že večkrat izrisali temno podobo sveta, kakršen naj bi bil po globalnem jedrskem spopadu. V glavnem je prevladal scenarij tako imenovane jedrske zime. Po njem naj bi številne eksplozije močnih atomskih bomb dvignile v ozračje toliko prahu, dima in drugih delcev, da bi se naš planet zavil v goste oblake, ki bi za več mesecev zakrili sonce. Ozračje bi se ohladilo in ves planet bi zajela zima in poledenitev velikega dela severne in južne poloble. Kar bi po jedrskem udaru še ostalo živega, bi klonilo v zimi. Odmrle bi mnoge vrste rastlin in živali, ostale pa bi najbolj odporne oblike življenja. Za ljudi nobenih možnosti!

Najnovejša preverjanja pa so pokazala, da najbrž ne bi prišlo do jedrske zime, marveč obratno do jedrskega poletja ter da temperaturne spremembe ne bi bile tako hude. Avtor teorije o jedrskem poletju je atmosferski fizik Fred Singer. Ponovno je preračunal vse postavke modela jedrske vojne in ugotovil, da bi eksplozije večtisočmegatonskih bomb dvignile visoko v ozračje poleg prahu, dima in delcev tudi veliko vodne pare, kar vse bi stvorilo debelo odejo cirusnih oblakov. Dejansko bi šlo za zaledenele vodne hlape, ki bi odbijali izžarevanje toplote nazaj na zemljo. Sledil bi učinek tople grede in ogrevanje ozračja, ki bi trajalo več tednov. Vendar do večjih podnebnih sprememb kljub temu ne bi prišlo.

Res je ta podoba nekoliko milejša od prejšnje. A kaj pomaga nekoliko svetlejša slika pojedrskega sveta, ko pa bi usoden spopad uničil človeštvo!

Dinozavrovo jajce

V zahodnem Koloradu so arheologi našli ostanke dinozavrovega jajca, za katero menijo, da je nastarejše jajce, kar so jih doslej našli. Upajo, da bodo v okolici našli tudi ostanke živali, ki je jajce izlegla.

Lupine jajca so našli v zgornji plasti jurske formacije in po tem so tudi določili starost, je povedal Karl F. Hirsch, paleontolog z univerze v Koloradu. Čeprav niso našli celega jajca, so lahko po obliki krivin jajčnih lupin ugotovili, da je bilo jajce približno 20 centimetrov dolgo, v premeru pa je merilo devet centimetrov.

OMAME TAKŠNE IN DRUGAČNE

Problem uživanja opojnih sredstev med mladimi je poznan po vsem svetu in skorajda ni družbe, ki bi ne poznala narkomanije med mladimi generacijami. Toda malokatera ima tako tragično bilanco, kot to velja za mladino prvobitnih prebivalcev Avstralije, tako imenovanih aboridžinov. Ker žive vsi aboridžini v hudi revščini, so tudi sredstva, ki jih uporabljajo za omamljanje, drugačna. Največ vdihujejo bencinske hlape. Škodljiva in nevarna razvada pa se je razpasla predvsem med mladimi. Bencinske hlape vdihujejo tudi otroci, stari komaj pet let.

»Vdihavanje bencinskih hlapov grozi, da bo v nekaterih aboridžinskih občestvih zbrisalo vso mlado generacijo,« pravi zvezni minister za zadeve prvoselcev Clyde Holding.

Zdravniki pravijo, da je omamljanje z bencinskimi hlapi posebej škodljivo zaradi svinčevih spojin, ki povzročajo slabljenje srčne mišice in v 20 odst. primerov tudi smrt. Razvada škodi jetrom in ledvicam, sumijo pa, da povzroča tudi nekatere duševne bolezni.

Kot so ugotavljali zdravniki, socialni delavci in drugi strokovnjaki za avstralske prvoselce, se razvada strahovito širi. Po podatkih iz bolnišnic je obolelih zaradi vdihavanja bencinskih hlapov letos štirikrat več kot lani. Tudi tovrstna narkomanija pripomore k poraznemu dejstvu, da je povprečna življenjska doba aboridžinov za 16 let manjša kot ostalih Avstralcev.

Presenečena babica

Po svetu se dogajajo vsemogoča presenečenja, ki ljudi spravljajo v dobro ali slabo voljo. Nenavadno presenečena je bila Benečanka Giulia de Pacci, ko je pred kratkim dobila poziv, naj s svojimi starši nemudoma pride v šolo in se vpiše v prvi razred, saj zakon določa, da mora končati osnovno šolo. Toda Gulia ima 96 let, njeni starši pa so že zdavnaj umrli.

Babica Gulia je kasneje ugotovila, da je bila za nesporazum kriva pomota v datumu njenega rojstva: med dokumenti za prvošolčke je bilo zapisano, da je rojena leta 1981 namesto leta 1891.

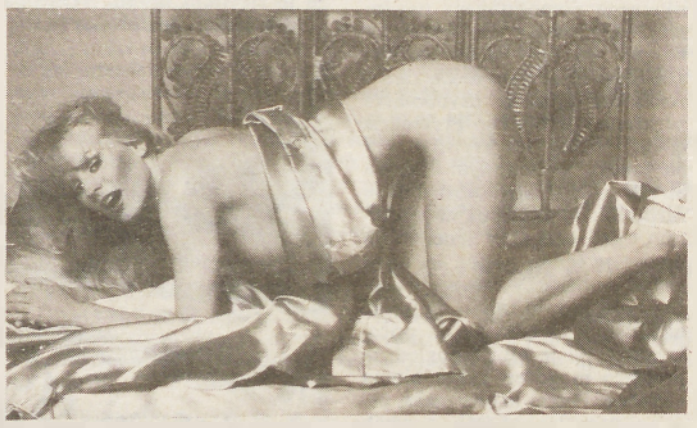

Prepričljivo za Sobočane

Tlakovanje širokega pločnika na Titovi v Murski Soboti je končano, čeprav so dela zaradi vsemogočih prekopavanj za razne napeljave, trajala dolgo vrsto tednov. Ob dolgo pričakovanem dežju v juliju so si lahko Sobočani ogledali, na katerih mestih se bodo morali v prihodnjih desetletjih izogibati mlakuž na novem tlaku . . .

Nov rekreacijski center

Iskali so nafto, našli so termalno vodo. Bilo je to pred 25 leti. Od takrat je zraslo v Büku pri Szombathelyu termalno zdravilišče, ki se zadnja leta ponaša s 70 odstotno zasedenostjo. Te dni praznuje Bük okroglo obletnico. Ob tem jubileju so odprli nov rekreacijski center, ki dopolnjuje že tako pestro ponudbo za svoje goste, ki prihajajo zdravit želodčne, žolčne, bronhialne in revmatične bolezni. Največ gostov prihaja iz Avstrije, ZRN in Jugoslavije.

V. C.

Dvaindvajsetletna Dominique zatrjuje, da se po utrudljivem delu najbolje sprosti v takemle položaju. S čim se utruja, nam ni znano . . .

Kumara — velikanka

Marija Žerdin, ki je zaposlena v lendavskem Elektro-Kontaktu, se v prostem času ukvarja z vrtičkarstvom. Kumare zasadi ob palicah, zato nekatere zrastejo precej dolge. Med letošnjim pridelkom je zrasla tudi tale, ki jo drži v rokah. Čeprav je dolga, bo primerna za vlaganje. **Foto: Jože Žerdin**

Z desko čez Atlantik

Francoz Stephane Peyron (26) se je lotil nenavadnega podviga: v 46 dneh je s posebej prirejeno sedemmetrsko desko preplul okoli 6500 kilometrov. Desetega junija je to nenavadno potovanje začel v New Yorku. Na vsak način je hotel doseči francosko obalo pri La Bauleu v departmaju Loire-Atlantique, vendar so mu to nasprotni vetrovi onemogočili, zato je pristal v pristanišču La Rochelle, telesno in psihično popolnoma izčrpan. Ob svojem prihodu na francosko obalo je povedal, da čuti hude bolečine v sklepih, kar naj bi bila posledica omejenega gibanja na deski.

V La Rochellu si je Peyron nekoliko odpočil, potem pa je nadaljeval svoje edinstveno potovanje v La Baule. Kaj takega, kot temu mlademu Francozu, se doslej ni posrečilo še nikomur. Svojo avanturo namerava opisati in seveda drago prodati. Desko je skonstruiral neki arhitekt, na tvegano pot pa se je Peyron odpravil zaradi neke stave, kakšne, ni hotel povedati, ki jo je seveda dobil.

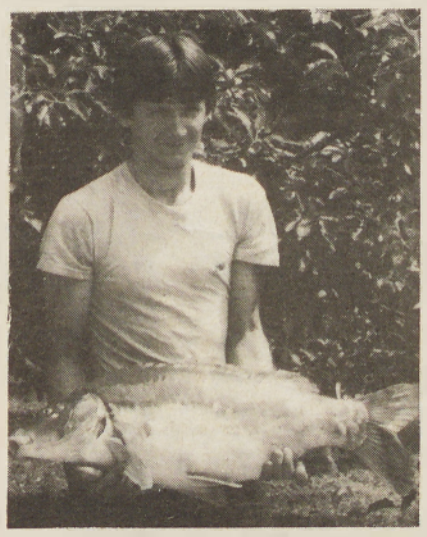

Vnet ribič Branko Serec iz Gradišča je pred kratkim ujel v gramoznici ob Bakovski cesti 15,5 kilogramov težkega krapa, ki ga drži v rokah. Sreča se mu je nasmehnila tudi dan pozneje, vendar je bil takrat plen za kilogram lažji. Foto: F. Kuhar

PIŠTA modrüje

Petdvajsti lejt je od toga odišlo
ka prvo senje na svejt je prišlo
v Radgonji bode srebrna poroka
pred velikov salof sejemskoga bloka.

Kazimir je žen telko meo
kelko je samo zmogo pa ščeo
gnes skoron njegvi potomci
pomursko živijno držijo pokonci.

Sakše leto je senje zato
z mašinami, gyesti, piti bogato
velke prijlike naj ne zamidij nišče
ka nüca, si tan lejko poišče.

Vrejmen gvüšno de letos lejpo
na vse zabave mo šli lejko
vodstvo pravi: vstopnina de mala
za »cenjeni obisk« vnaprej lejpa hvala.

RECEPT ZA POLETNO MIZO

Navadna lasagna

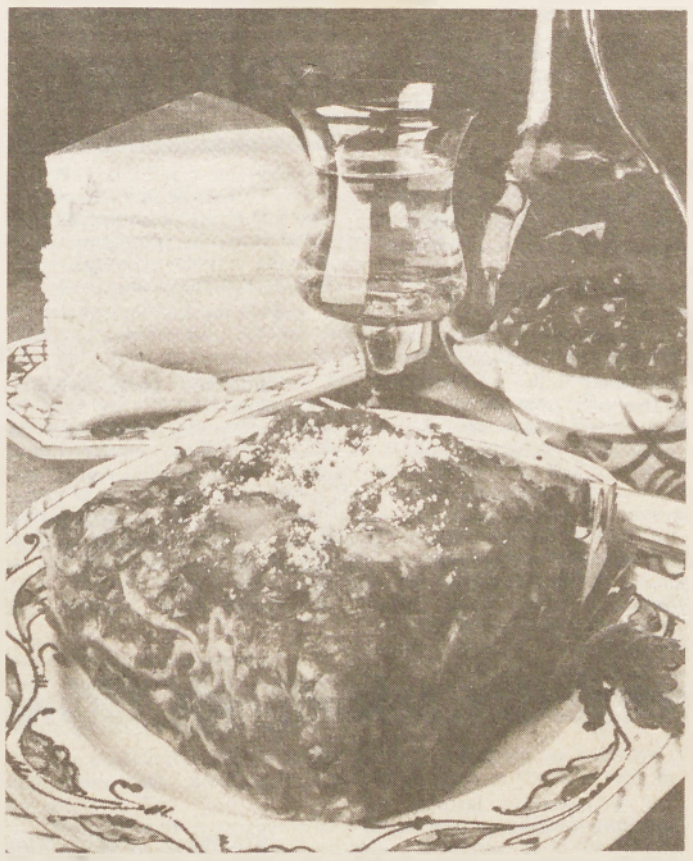

Potrebujemo: 15 dag testa za rezance, 2 žlici olja, 1 žlico kruhovih drobtin, 30 dag nastrganega sira, 6 dl gurmanskega preliva za testenine, 3 dl paradižnikovega soka in ščepec origana.

Priprava: Testo razvaljamo in narežemo na 2 cm široke trakove. Rezance kuhamo v vroči vodi 8 minut. Dodamo olje, da se testenine ne sprimejo. Namastimo pekač in ga potresemo s kruhovimi drobtinami. Na dno položimo kuhane testene trakove in jih prelijemo z mesnim prelivom. Nato jih potresemo s sirom, pokrijemo z drugimi trakovi in nadaljujemo, dokler ne porabimo vseh sestavin. Končamo s testenimi trakovi. Paradižnikov sok segrevamo, da zavre, z njim prelijemo testenine in jih pečemo 30 minut v srednje vroči pečici. Lahko jih potresemo s parmezanom.

Dojenček na potovanju

Če morate z dojenčkom na pot, lahko na več načinov pripravljate mlečno mešanico, kar je odvisno od možnosti in od tega, kako dolgo nimate na voljo ne kuhinje in ne hladilnika.

Vprašajte zdravnika za mnenje dovolj dolgo pred potovanjem. Pozanimajte se, ali imajo na vlaku ali v letalu hladilnik, ali pa si priskrbite hladilno torbo. Kupite že tovarniško pripravljeno mlečno mešanico, ki jo lahko takoj uporabite, s stekleničkami in dudami za enkratno uporabo. To je najbolj pripravno. Te mešanice v steklenickah vam ni treba dajati v hladilnik, nobenega pomivanja nimate, nobenega steriliziranja. Seveda je takšna hrana draga, vendar pa najbrž ne boste zelo dolgo potovali. Tovarniška mlečna mešanica v prahu je cenejša. Mešanico v prahu in vodo lahko že prej zmerite, shranite vsako posebej in zmešajte tik pred tem, preden dojenčka nahranite. Gosta hrana bi morala biti po večini v steklenih kozarcih, saj lahko otrok je kar iz njega.

Še nekaj drugih nasvetov: Če boste potovali z dojenčkom, si privoščite vse udobje, ki ga zmorete. Papirnate plenice vam bodo prišle na potovanju zelo prav. Kadar boste potovali z majhnim otrokom, ne pozabite vzeti s seboj igrač, ki jih jemlje otrok s seboj v posteljo. Te igračke mu bodo na potovanju v veliko uteho. S seboj vzemite tudi veliko škatlo papirnatih prtičkov. Prav vam bosta prišla dva velika polivinilasta prta. Če je otroku pri vožnji rado slabo, pomaga, če sedi dovolj visoko, da vidi iz avta. Zdravnik vam lahko svetuje kakšna zdravila, ki preprečujejo slabost pri vožnji.

Ali bolnik v narkozi sliši?

Ali bolnik v narkozi sliši, kaj se med operacijo govori, in ali lahko to vpliva na njegovo ozdravitev? Do nedavnega so zdravniki zavračali že samo misel na to, da bi nedolžen kirurgov vzdih lahko postal bolniku podzavestno sporočilo obupa. Zadnje čase se je povečalo zanimanje za to možnost, ker je podrobnejše proučevanje zavesti in spomina pod močnimi uspavali pokazalo, da operiranci vseeno niso tako »izključeni«, kot se navadno misli.

Bolniki lahko na določenih stopnjah narkoze reagirajo na enostavne ukaze (na primer, da premaknejo roko) ali kasneje naštejejo stvari, ki so jih v snu slišali skozi slušalke. Nekateri strokovnjaki menijo, da bodo natančne raziskave omogočile določiti dozo anestetika, ki bo popolnoma zaustavila prenos slušnih sporočil do kratkotrajnega spomina. Slaba napoved, ki jo bo kirurg povedal na glas, tako ne bo prišla v operirančevo podzavest.

Za volanom v vročini

Poletna vročina je prijetna, dokler ni prehuda. In pod razgreto avtomobilsko streho ter na razbeljenem asfaltu je je prav hitro preveč. Če ste za volanom, je tule nekaj splošno veljavnih pravil. Če je le mogoče, puščajte avtomobil v senci. Najhladnejše v tem času so garažne hiše.

Če senčnih parkirišč ni več dovolj za vse, pustite okna na avtu za prst na široko odprta. Poskusite ga parkirati tako, da sonce ne bo sijalo na njegove največje steklene površine.

Preden sedete v razgret avtomobil, odprite vsa vrata in ga vsaj za kratek čas prezračite. Seveda s tem ne smete ovirati mimoidočih in mimovozečih.

Dovolj svežega zraka naj v avto prihaja tudi med vožnjo. Vendar morate pri tem sami presoditi, kolikšnemu prepihu je vaše zdravje in zdravje sopotnikov še kos.

Če živite in se vozite v vročih krajih, velja že ob avtomobilskem nakupu misliti na pomično »sončno« streho. Ta je ohlajanju notranjosti močno v prid. Na voljo je tudi kot dopolnilna oprema, potem ko avtomobil že imate.

Vedno, ne le pred daljšimi vožnjami, preverite, ali je v motorju dovolj olja in hladilne tekočine. Če je med merilniki tudi kakšen za motorno temperaturo, opazujte kazalec na njem. In, včasih predvsem med kratkimi mestnimi vožnjami, prisluhnite, ali hladilni ventilator pred motorjem deluje.

Po daljšem naprezanju se utegne motor močno pregreti, tudi če je s hlajenjem vse po predpisih. Nikar ga ne ustavljajte! Motor se najučinkoviteje ohlaja, dokler teče!

Najpogostejši vzroki motornega pregrevanja so: dolgotrajna vožnja v počasni koloni, zelo hitra vožnja po avtomobilski cesti, vzpenjanje po strmih klancih in vleka prikolice. Če se motor pregreva tudi brez omenjenih okoliščin, potem je morebiti kaj narobe z mazanjem ali pa je hladilni sistem zamašen. Vzrok bo odpravil mehanik.

Ali ste že slišali . . .

. . . za digitalno uro domače bolnišnice, ki kaže tudi to, čez koliko časa bo odmor?

. . . za križarja, ki je nesel v Palestino s seboj dvoje vrat, da bi lahko naredil prepih, kadar bi mu bilo prevroče?

. . . za Škota, ki je zahteval od sina, naj dela čim daljše korake, da bi manj obrabil čevlje?

. . . za dekle, ki je bilo tako mršavo, da so ga nekoč, ko je pojedlo breskev, takoj odpeljali v porodnišnico?

. . . za človeka, ki je prebral toliko člankov in knjig o škodljivosti kajenja, da je nehal brati?

. . . za stranko pri nespretnem brivcu, ki je po britju prosila za kozarec vode, da bi jo popila in se prepričala, ali nima v grlu lukenj.

. . . za ponarejevalca denarja, ki je bil tako domišljav, da je tiskal na bankovcih svojo lastno sliko?

. . . za Angleža, ki je na Havajih, kjer imajo vse leto enako vreme, zaskrbljeno spraševal, o čem se sploh pogovarjajo?

. . . za gospodinjo, ki je kuhala tako slabo, da je dobil smetnjak pred hišo čir na želodcu?

MNOGI, KI SO GA ŽE POSKUSILI, PRAVIJO: TO JE . . .
PREKAJENO GOVEJE MESO
IZDELEK, KI SE HVALI SAM!
ABC POMURKA
MESNA INDUSTRIJA d.o.o.
MURSKA SOBOTA

Tablete, ki lajšajo bolečine, so škodljive

Tablete proti bolečinam niso del zdravljenja in zato niso preveč priporočljive. Med njimi je veliko takih, ki imajo tudi stranske učinke in so zdravju škodljive.

Farmacevtska industrija meni, da bi morali kupca opozoriti vsaj na škatlici, da jemlje tablete na lastno odgovornost. Škodujejo namreč krvnim celicam in vplivajo na živčni sistem, če jih uživamo predolgo ali prepogosto. Ljudje jih kljub vsemu jemljejo, stranske učinke vzamejo v zakup, da bi se rešili bolečine. Prav gotovo pa samo dotlej, dokler zdravje ni huje ogroženo.

Šibke in močne tablete

Tablete, ki vsebujejo pyrazolon, sodijo med »šibke«. To pomeni, da ublažijo bolečino na tistem delu, kjer se pojavlja. Močne tablete delujejo na možganski center za bolečino. Stranski učinek je skoraj vedno omotica. Če bi prepovedali »šibke« tablete, se verjetno poraba zdravil ne bi zmanjšala, povečala bi se kvečjemu poraba »močnejših« tablet, ki imajo še močnejše stranske učinke. Torej bi bilo zlo še hujše.

Kaj storiti?

Predvsem bi se morali spremeniti ljudje. Tablete, ki lajšajo bolečine, naj bi jemali le v kritičnih okoliščinah in ne že ob najmanjšem glavobolu. Ljudje bi se morali zavedati, da velike količine tablet škodijo. Nobeno sredstvo proti bolečini ni nenevarno. Zato se nikar ne prepuščajmo tabletomaniji. Tudi to je bolezen, ki jo je prinesla dirka s časom. Po svoje smo krivi vsi.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Lestvica Radia Murska Sobota v oddaji 21 232. Najbolj priljubljene skladbe ta teden:

1. Let it be — Ferry Aid
2. Nina — Komet
3. Hold me now — Johnny Logan
4. Living Daylights — A-HA
5. Ja sam za ples — Novi fosili

Lestvica nastaja s sodelovanjem hi-fi videostudia na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota, telefon: 25-577.

Lestvica nastaja s sodelovanjem hi-fi videostudia na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota, telefon: 25-577

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

ANEKDOTE

Med intervjuji, ki jih je Roosevelt redno dajal dopisnikom in časnikarjem, ga je eden od njih vprašal, kateri izmed treh velikih zaveznikov: Združene države Amerike, Velika Britanija in Sovjetska zveza, je po njegovem najvažnejši. »No,« je odgovoril Roosevelt, »pa mi vi povejte, katera noga je pri trinožniku najvažnejša?«

Ponosni oče trojčkov je sporočil veselo novico predsedniku Rooseveltu, ki je bil znan zagovornik številne družine. Roosevelt mu je čestital in poslal pokal ljubezni. Srečni oče se je v pismu predsedniku prisrčno zahvalil in ga še vprašal, ali je pokal njegov ali ga mora osvojiti trikrat, da pride v njegovo trajno last.

Francoski slikar Rops je mrzlega januarskega dne slikal v ateljeju. Poziral mu je model v Adamovem kostimu. Na lepem pravi model Ropsu:

»Mojster, se vam ne zdi prav mrzlo?«

»Res, prav imate!« odgovori slikar, vzame z obešalnika plašč in si ga obleče.

Neki mladenič je prišel k mojstru in ga vprašal za mnenje o svoji skladbi. Rossini je prelistal rokopis in z zbadljivim smehljajem dejal:

»Le kako je to mogoče! Še tako mlad in že toliko starih melodij!«

VESTNIK

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

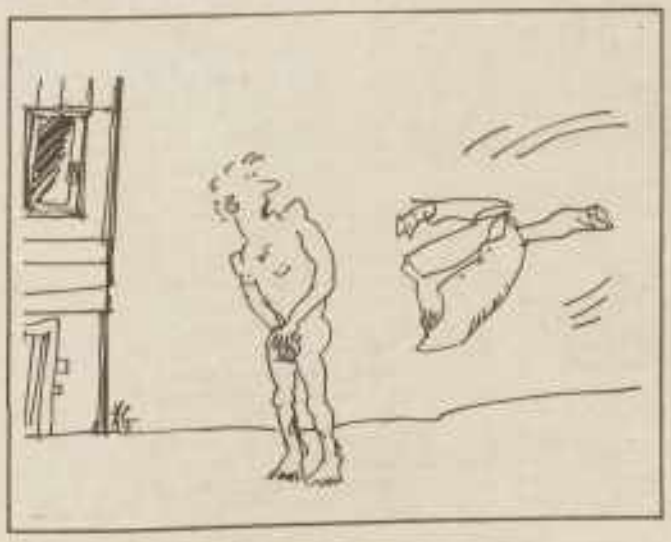

Podpise pod današnjo risbo pošljite do četrtka, 20. avgusta 1987, na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene podpise honoriramo.

— Prinašam ti slabe novice. Otroška hrana se je podražila. (Ludvik Kramberger)

— Ni drugega izhoda, kot da začneš nesti zlata jajca! (Janez Madjar)

— Štirje so že in eden je povsem podoben tebi, dragi. (Karmen Kranclbinder)

SESTAVIL MARKO NAPAST	KRITIČNA LETA MENA	AVTOMOBILSKO KRMILO	ARABSKI ZDRAVNIK IN FILOZOF (IBN SINA)	PUŠA	SRBSKA GLEDALIŠKA IGRALKA ĐURIČIN	ŽENSKA, KI NAREDI ATENTAT	SOL TANTALOVE KISLINE
VRSTA ČETVEROKOTNIKA							
OKUSNA MORSKA RIBA, KOMARČA							
MAKEDONSKI LJUDSKI PRAZNIK							
POGOST DEL ŠKOTSKIH PRIIMKOV				IZUMRLI SLOVAN / KITARIST FARLOW			
FRANCOSKI PISATELJ (CLAUDE)					TANTAL / ITALIJANSKI NATURALIST		
KALIJ		PRITISK MNOŽICE, GNEČA / NARKOZA					
DAMSKA VEČERNA OBLEKA							
EDOUARD MANET			MITOLOŠKO BITJE	SODOBNI NEMŠKI PISATELJ (DITER)			
JADRANSKI OTOK				IRIDIJ / KAZALNI ZAIMEK			SOSEDNJI ČRKI V ABECEDI
HRVAŠKO MESTECE BLIZU BOSNE							
DŽINGISKANOV SIN							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: obsodba, bravura, samovar, es, Jago, Rim, lan, vlaki, AI, Rems, tamarak, O, rt, Ra, Re, otok, imovina, Jakopič.

OBISKALI SMO KAMP V PETIŠOVCIH

Kopalci so zadovoljni

Termalno kopališče v Petišovcih je tudi letos dobro obiskano, seveda pa je največ kopalcev, ko je lepo vreme. Zaradi bližine množično prihajajo iz Medžimurja, veliko je domačinov, vse več pa je tudi tujcev.

JANEZ GAŠPARIČ, vodja kampa: Letos smo kopališče odprli prve dni junija. V dneh, ko je vreme lepo, se kopa okrog 700 kopalcev. Imamo tri bazene: v tistem, kjer je termalna voda, je 37 stopinj, v bazenu z navadno vodo znaša temperatura 26 v otroškem pa 32 stopinj. Vstopnina za celodnevno kopanje je 700 dinarjev, če pa se pridete kopat po 14. uri, plačate 500 dinarjev. Ob petkih in sobotah imamo v kampu glasbo.

JOŽE KOLENKO, Mostje: Zelo rad prihajam v termalno kopališče v Petišovce, saj ni daleč od mojega doma, poleg tega pa si človek tu malo opomore. Voda namreč zelo dobro de mojim nogam. Zdaj, ko sem upokojen, imam seveda več časa za razvedrilo. Danes mi dela družbo vnuk, ki je prišel iz Murske Sobote. V petišovskem kopališču ni veliko gneče, zato prihajam sem toliko rajši.

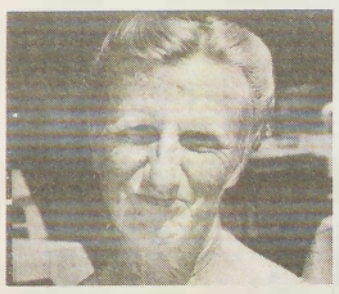

MARIJA KOVAČ, Lendava: Petišovci niso daleč od Lendave, zato prihajam kar peš. Če je toplo, večkrat tedensko. Zelo rada se kopam in čutim olajšanje pri bolezni nog. Seveda se ne kopam ves dan, ampak se tudi okrepčam. Mislim, da bi v to domače kopališče morali bolj množično prihajati tudi Lendavčani, vsaj zdaj, dokler še ni zgrajeno javno mestno kopališče.

FRANJO PURIĆ, Čakovec: Sem eden izmed množice Medžimurcev, ki obiskujemo termalno kopališče v Petišovcih. Voda mi zelo prija, okolje tudi, zato sem prihajam ne le z ženo, ampak tudi s prijatelji: letno po desetkrat, če ne več. Tu ponavadi ostanemo ves dan: kopamo se, se kratkočasimo z raznimi razvedrilnimi igrami, ne pozabimo pa tudi na okrepčilo. V kampu je vsega dovolj!

RENATA HORVAT, Medvode: S starši živim v Medvodah pri Ljubljani, v Zebancu v Medžimurju pa si gradimo hišo. Zdaj sem na počitnicah, katerih dobršen del bom preživela na kopanju v petišovskem kopališču. Malo se kopam v bazenu z navadno, potem pa spet v bazenu s termalno vodo. Danes ni ravno veliko kopalcev, zato lahko v bazenu tudi plavam.

Tekst: Š. Sobočan
Foto: J. Gabor

Ugodni polletni rezultati Zvezde

Temeljna organizacija Zvezda Murska Sobota je v prvem polletju dosegla 137 milijard 900 milijonov celotnega prihodka, čistega dohodka jim je ostalo 5 milijard 300 milijonov. Največ zasluge za tako velike številke ima Prodajni center, ki oskrbuje s pijačo vse zasebne in družbene lokale v Pomurju. V tem obdobju so prodali čez 2,5 milijona litrov pijač. V prenočitvenih objektih tega tozda so imeli 7358 nočitev, kar je v primerjavi z drugimi hoteli malo. Zato pa v Zvezdi prodajo več pijač in v prvem polletju letos so jih prodali čez 302 tisoč litrov. V kuhinjah pripravljajo dnevno čez 5400 obrokov hrane.

Z odprtjem novega objekta naj bi se njihovo poslovanje še izboljšalo. Delavci Zvezde se namreč zavedajo, da bodo lahko le s kakovostno ponudbo in dobrim delom obdržali goste, kajti vse višje cene jih bodo prisilile k izbiri.

bp

Poletnim nočem v slovo

V upanju, da bodo naši gostinsko-turistični delavci do prihodnjega leta našli boljši način zaslužka in kritja izgube ter tako nehali pod pretvezo kakovostne zabave privabljati in izžemati ljudi, se poslavljamo od številnih poletnih noči (turistične, soboške, moravske, ptujske . . .). bp

HVALIMO — GRAJAMO

Junija letos smo na Radiu Murska Sobota začeli predvajati novo oddajo, namenjeno turizmu. V njej niso le turistične informacije, ampak tudi zanimive reportaže, ankete, vzgojni in problemski prispevki itd. V vsaki polurni oddaji (na vrsti je ob petkih ob 17. uri) so tudi napoved turističnih prireditev, nagradno vprašanje ter še najbolj poslušana rubrika Hvalimo-grajamo. Po sklepu uredniškega odbora turistične oddaje bomo osebe, organizacije, objekte in vse drugo, kar bomo hvalili ali grajali, občasno objavljali tudi v Vestniku.

Do sedaj smo hvalili in grajali naslednje:

HVALIMO

— Edinega taksista v radgonski občini, ki se je pred kratkim odločil za ta posel. Do nedavnega so bili obmejna Gornja Radgona in turistični Radenci brez prevozov s taksijem.

— Kavarno Jelša v Murski Soboti, saj imajo standardno ponudbo, obogateno z diabetičnim pecivom, koktejli, frapeji in kavami, kar je vse plod »domače domišljije«.

— Poslovno enoto Gospodarskega razstavišča Pomurski sejem v Gornji Radgoni, ki je v minulih letih veliko prispevala k uveljavitvi tega obmejnega kraja v svetu. Predvsem hvalimo Pomurski sejem za lično razglednico, ki so jo izdali ob 25-letnici Kmetijsko-živilskega sejma. Vse to je del turizma.

— Timino trgovino Klas v Radencih, ki ima posluh za potrebe turizma in bo odslej odprta tudi ob nedeljah.

— Naravno zdravilišče Radenci za ureditev okolice Velike Terapije in »oživitev« vodometa.

— Kompasov tozd Mejni in turistični servis v Gornji Radgoni za kakovostno gostinsko ponudbo, predvsem pa za prilagajanje odpiralnega časa številu potnikov, ki prehajajo mejo.

— Prizadevne posameznike iz krajevne skupnosti Cankova oziroma iz Krašč, ki so kljub obljubljanju občinske vlade (nekaj vlad) sami pljunili v roke in uredili ob jezeru v Kraščih — torej ob Ledavskem jezeru — lično kopališče. Čas bi že bil, da bi izpolnili obljube tudi drugi!

— Domiselnost lastnika pri opremljanju Taverne, gostinske-ga lokala v bližini Jeruzalema v Slovenskih Goricah. Predvsem pa hvalimo upravitelja Marto in Alojza Polančičeva za izbran jedilnik in vina. Po opremi in kakovosti hrane in pijače, pa tudi po prijaznosti osebja je to tačas najboljši lokal v Pomurju.

GRAJAMO

— Naše ljube cestarje, ki niti malo ne mislijo na turizem in zaprejo najbolj prometno cesto Murska Sobota—Petanjci v začetku turistične sezone.

— Komisijo za ocenjevanje gostinskih lokalov pri Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje, ki že tri leta ni opravila svojega dela — torej tistega, zaradi česar je ustanovljena. To pa je oceniti kakovost ponudbe in nasploh videz pomurskih gostinskih lokalov.

— Delovno organizacijo Avtoradgona, ki je z umetnim nasipom ruševin in zemlje skazila podobo okolice Gornje Radgone.

— Avtobusno podjetje Murska Sobota zaradi raztrganih sedežev in nečistoče v avtobusih, s katerimi prevažajo goste po Pomurju, predvsem pa iz Moravskih Toplic v Mursko Soboto in obratno.

— Tozd Zvezda Murska Sobota za zapuščeno in propadajoče kegljišče v Čardi. Grajamo tudi Diano za isto pomanjkljivost doma.

— Anonimne junake, ki uporabljajo svojo odvečno energijo za razbijanje prometnih znakov in smerokazov ter tako kazijo pokrajino.

— Odgovorne, ki skrbijo za izvajanje del na pločniku ob Titovi cesti v Murski Soboti. Ne le, da so ovirali promet in pešce polovico poletja (delali le ob delavnikih do 15. ure), ampak so zaradi ene luči ponovno razdrli že narejeno.

Bernarda Peček

V Pomurju vse manj gostiln?

Ob nenehnem prizadevanju turističnih delavcev, da bi izboljšali in predvsem popestrili gostinsko ponudbo Pomurja, je vse presenetila novica, da so v kratkem času zaprli kar tri gostinske lokale. Kako torej popestriti gostinsko ponudbo, če ni gostinskih lokalov ali pa so ti le na enem območju?

Za takšno potezo se je odločil tozd Grozd Radenska iz Gornje Radgone, vzrok pa je bilo slabo poslovanje v lanskem letu. Tudi prvo četrtletje so končali s skoraj trimilijonsko izgubo, kar pa je zaradi priprav na glavno gostinsko sezono skoraj normalno, smo izvedeli v Grozdu. Ob polletju so se rezultati izboljšali, saj je bilo deset milijonov ostanka čistega dohodka, tako da jim je nekaj ostalo tudi za rezervni in stanovanjski sklad.

Zakaj je torej prav na začetku turistične sezone potrebno zapreti kar tri lokale naenkrat, katere je upravljal tozd Grozd, in sicer v Lutvercih, na Petanjcih in Kapeli? Vršilec dolžnosti direktorja, Janko Prelog, nam je odgovoril: »Ne moremo govoriti, da smo zaprli tri lokale naenkrat, saj smo dejansko le enega, in to gostilno Štrk na Petanjcih. Na Kapeli je bila gostilna dana v najem, pogodbo so odpovedali, lokal pa je celo namenjen prodaji. Glavni vzrok začasnega prenehanja poslovanja v Štrku je negativni finančni rezultat. Slabo poslovanje je bilo vse od začetka, saj je bilo v tem lokalu premalo gostov, stroški pa so zelo veliki. Tozd Grozd ima sedaj še osem obratov. Vsi so v glavnem na kmetijskem območju. Tu pa gre prodaja hrane zelo slabo, tudi pijače prodamo vse manj. Zato te lokale opuščamo.«

Je to prava odločitev ali ne, tega sedaj še ne moremo reči. Prav bi bilo, da bi Grozd dal možnost (in ponudbo) drugim, ki bi želeli poskusiti srečo z vodenjem gostinskega lokala. Iz preteklih izkušenj namreč vemo, da Grozd konkurence nima prav rad. Se bo torej poslovna politika največje gostinske organizacije v obmejni občini sedaj spremenila? Janko Prelog pravi: »V konceptu nadaljnjega razvoja našega tozda je usposobitev centralnih objektov Grozda: hotela z enotami, Janževega hrama, gostilne v Apačah in gostilne Biser v Gornji Radgoni. Posebno pozornost bomo namenili tudi kadrom.«

Kaj bo z zaprtimi gostilnami? Odgovora na to vprašanje nismo dobili. Kot smo že prej omenili — mogoče se bo našel kdo, ki bo z malo domišljije izboljšal gostinsko ponudbo, dodal kaj novega, zanimivega in tako napolnil prazne lokale. Je že tako, da se to, kar se ne posreči ali ne splača družbenim organizacijam, ponavadi splača zasebnikom.

Bernarda Peček

6

PETER NOVAK

Do Severnega rta in nazaj

Kamp je bil zgledno urejen, da si se lahko uredil po volji. Tudi kuhinja, pa še raženj nam je bil na razpolago. Moram pa povedati, da so bili pivsko razpoloženi domačini izredno pevsko nadarjeni. Sicer pa smo se že med potjo lahko prepričali, da so Finci pevski narod, saj njihov radijski program dopolnjujejo odlični pevski zbori. Drugi dan je bil rezerviran samo za Helsinke. Tokrat smo najprej poiskali stanovanje Pitkenanovih. To so bili namreč moji znanci s folklornega festivala v Beltincih. Vendar je od tega že celih šest let. Našli smo stanovanje, pa nam je novi lastnik dopovedoval, da te družine ni več in da se je preselila, žal nam ni vedel povedati, kam. Tako je bil spet ves trud zaman.

Že od daleč nas je mikal olimpijski stadion, kjer so bile leta 1952 olimpijske igre. Povzpeli smo se tudi na visok olimpijski stolp, od koder je bil prav lep razgled na to pribaltsko mesto. Vsi ti objekti so zgledno vzdrževani in seveda še služijo svojemu namenu. Medtem ko sta Bojana pletla po mestu, sem si privoščil kopanje v olimpijskem bazenu, seveda v ogrevani vodi. Nasmejani obrazi kopalcev so pričali, da je bilo poletje na vrhuncu. Ko smo se pozneje sprehajali po mestu, nikakor nismo mogli mimo nekaterih zgradb, da se ne bi pozanimali, čemu služijo in kdo je njihov tvorec, graditelj.

Ni se ti treba preveč truditi, da izveš, kdo sta Alvar AAlto in Sarinen. Ta dva moža sta skoraj simbol moderne arhitekture, znana širom po svetu. Med njune najimpozantnejše zgradbe sodi finski kulturni center Finlandia. To stavbo bi po svojem namenu lahko primerjali z našim Cankarjevim domom. Po zunanjosti pa zgradba z drznimi formami in z belim marmorjem sodi v sam svetovni vrh. No, take so bile namreč naše ocene, saj je bil tudi med nami bodoči ahitekt.

Dejstvo pa je, da so finski arhitekti med vodilnimi tvorci novih oblik v svetu. Njihovo načelo glasi: Vrniti človeka v naravo. Na poti smo se srečevali z mesti, kot so Ivalo, Inari in Karasjok. Ta mesta so namreč skoraj vsa iz lesa. Vemo pa, da je les najstarejši in najbolj zdrav za človekovo bivališče, samo imeti ga je treba in šele potem ga lahko rabiš.

Nedaleč od olimpijskih objektov pa je vdolbena v skalnato dno cerkev, ki je tudi ena od mestnih zanimivosti. Grajena je bila za olimpijske priložnosti in njen arhitekt je seveda Saarinen. V starem jedru mesta na vzpetini pa stoji ponosno bela pravoslavna katedrala z zeleno kupolo, grajena v 17. stoletju. Njena kupola, značilna za pravoslavne cerkve, se dviga nad staro mesto in ponosno zre na Baltik, tja proti Litvi.

Tudi tu smo se odločili za ladijsko vožnjo, vendar ne po kanalih, ker jih skoraj ni, vsaj takih ne, kot so bili v Göteborgu in Stockholmu. Vozili smo se med otočki daleč na odprto morje, seveda v spremstvu galebov. Tudi na tej ladji je bil svet v malem. Sam sem sedel med Indijkami, oba Bojana pa sta držala mladim Angležinjam lekcijo iz fotografiranja. Šlo je čisto za res, saj so si Angležinje druga za drugo snemale sončna očala.

Vračali smo se ob vzhodni obali mimo sodobnih modernih naselij in tu so, kot nam je omenil vodič, najdražja stanovanja v mestu in seveda v deželi. To so nizki stanovanjski kompleksi, obrnjeni proti morju, z veliko vmesnega prostora. Drseli smo naprej mimo potniškega pristaniščа. Našo pozornost so pritegnili štirje orjaški ledolomilci v svetlo rumeni barvi. Zakaj so rumene barve, nam ni vedel nihče pojasniti. Vodič nam je le omenil, da so posedke celo poletje na ladjah in da jih usposabljajo za zimske dni, ko bodo lomili baltski led in delali poti proti Sovjetski zvezi, Poljski in Švedski. Videli smo tudi najstarejši finski ledolomilec, ki je bil razstavljen le za radovedne oči turistov, očitno že malo pordel, ker je stal v bližini teh sodobnih orjakov.

Tako se je končala še ena prijetna vožnja in tudi naše bivanje v prijetnih Helsinkih se je iztekalo. Ob priložnosti, ko smo se v neki trgovini zalagali s fotografskim materialom, smo seveda bili spet najglasnejše stranke. Nenadoma nas vpraša trgovec, če imamo mogoče slivovko. Še sedaj mi ni jasno, kako je prebrisani trgovec, prišel na to idejo. Seveda smo imeli še dobre zaloge tega iskanega materiala. Prodali smo mu liter za 200 finskih mark. Tudi tu na Finskem je preventivni ukrep proti pijančevanju, da se alkoholne pijače prodajajo samo v posebnih trgovinah, kjer pa lahko kupuješ le v omejeni količini. Gotovo je to nekaterim premalo in se morajo tako na črni borzi dodatno oboroževati. Ugotovili smo, da bi se splačalo tihotapiti žgane pijače v te severne kraje.

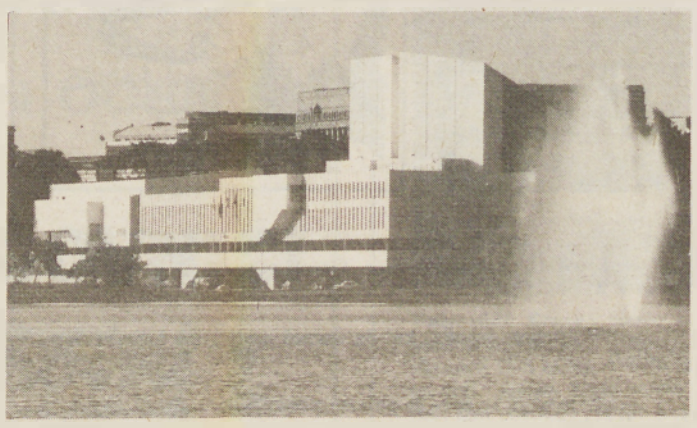

Helsinki — moderni kulturni center Finlandija arhitekta Aalto — Saarinen

Med jezeri in gozdovi

Namesto v Tampere smo ubrali pot proti Lahtiju in ni nam bilo žal. Popotnik lahko spozna Lahti že od daleč. Na to ga namreč opozorijo tri vzporedne smučarske skakalnice, ki se dvigajo iz skoraj ravne planote sredi gozdov. So obenem daleč najvišji objekt v Lahtiju. Mesto je, kot mnoga druga, skoraj zavito v zelenje. Nas so tu zanimali predvsem športni objekti, katerih skoraj nismo mogli zgrešiti. V podnožju skakalnic so bazeni z ogrevano vodo prav tako živahni kot v Helsinkih. Malo naprej pa se začenja travnik nogometnega stadiona. Tu je doma nogometni klub KUSSISI, večkratni prvak Finske, za katerega ne bi vedeli, če ne bi pred nekaj leti v tekmovanju za evropski pokal prvakov izločil našega Sarajeva. To je zelo moderen stadion, pravzaprav cel kompleks športnih objektov. Tu lahko gledalci poleti gledajo nogometne tekme, pozimi pa z istih mest spremljajo smučarske skoke. Nadaljevali smo pot skozi mesta, ki za naše uho zvenijo zelo tuje. Prek Mikkelia, Kupia smo prišli v Oulu. Čudna imena mest in še bolj čudna pokrajina, če pogledaš zemljevid. Drugače pa je, ko se voziš. Cesta se pač vije po kopnem, med gozdovi in le mostovi prečkajo ozke kanale, ki povezujejo nevidna vodna prostranstva. Zdaj smo lahko poslušali sovjetske radijske postaje v skoraj razumljivem ruskem jeziku. Zelo so nam ugajale ruske narodne pesmi, ki so netile v nas čut pripadnosti veliki slovanski družini.

Bolj iz radovednosti kot iz potrebe smo se ustavili v enem od številnih kampov v tej finski vodni pokrajini. Vljudni vratarki smo razložili, da se ustavimo samo za nekaj ur in tako dobili prost vstop. Tu ni bilo nobenih ograj, niti asfalta. Spustili smo se tik do jezera in se utaborili do večera. Pod drevjem je rasel le mah, da si po njem lahko brez skrbi skakal bos. Jezero je imelo rahlo rjavkasto barvo in voda se nam je na prvi pogled zdela ledena, ko pa smo jo občutili z bosimi nogami, nismo mogli verjeti občutkom. Torej sredi hladnih gozdov termalno jezero. Brez obotavljanja smo poskakali v vodo. To je bilo prvo kopanje — in tudi poslednje — v finskih jezerih. Tu ni gneče, domačini skoraj neslišno prihajajo in odhajajo. Na obali jezera je stalo nekaj hišic in nekaj turistov s prikolicami se je mimogrede ustavilo. Po jezeru pa je rahlo rezalo vodno gladino nekaj čolnov. Tudi sami smo najeli čoln in se podali proti sredini jezera. Od tu smo razločno videli bele hišice, raztresene po livadah na drugi strani jezera. Med njimi pa so igraje poskakovala mlada žrebeta. Prijetno bi bilo preživljati počitnice ob takih jezerih v kraljestvu miru. Vseeno smo zadovoljni in spočiti nadaljevali pot proti severu. Pri mestu Iisalmi smo zgrešili cesto, ker pa je bilo naše načelo, da se nikoli ne vračaj, ko potuješ naprej, smo tako po naključju odkrivali čarobne kotičke nam tako tuje dežele. Spotoma pa smo malo pomodrovali, da tu še gotovo ni stopala jugoslovanska, kaj šele prekmurska noga.

(Nadaljevanje prihodnjič)

NAMIZNI TENIS

Benko na pripravah članske reprezentance

V Radovljici so od 4.—20. avgusta priprave članske državne reprezentance na katere je zvezni kapetan Dušan Osmanagič poleg Kaliniča, Lupuleska, Šurbeka, Primorca, Mesaroša, Doboa, Poljaka ter dveh mladincev Smrekarja in Jakšiča, poklical tudi Sobočana Boruta Benka, kar je veliko priznanje za tega igralca, ki ima tako veliko priložnost, da se v prihodnosti priključi v širši izbor državne reprezentance.

Na republiških pripravah v Tolminu bodo v času od 15.—26. avgusta sodelovali Kuzma, Benkovič, Unger, Žitek in trener Veren, po zveznih pripravah pa se jim bo priključil Benko. V času od 19.—26. avgusta pa bodo na republiških pripravah še Ori, Smodiš, Rihtarič in Gerendaj.

Sicer pa so najboljši in najperspektivnejši Sobočani bili na kondicijskih pripravah na Pohorju v času od 26.—31. julija,zdaj pa vsi igralci kluba trenirajo dvakrat dnevno po 5 ur na dan v telovadnici SŠC in bo tako do konca meseca, pridružili pa so se jim tudi najboljši igralci Beltinec. Sobočani pa so gostili v času od 1.—8. avgusta igralce ŠD Slovenija iz Zahodnega Berlina, ki so bili zelo zadovoljni in kljub kratkemu času veliko pridobili. Sodelovanje je izredno koristno in je že postalo tradicionalno. Na desetdnevnih pripravah pa so tudi igralci in igralke slovenskega športnega društva Kras iz Zgonika pri Trstu, ki so v ženski konkurenci članice prve italijanske lige in bo za njih v novi sezoni igrala najboljša jugoslovanska igralka Batiničeva, vodi pa jih bivši trener Sobote Matjaž Šercer. Rezultati: SOBOTA II — SLOVENIJA I 9:0, SOBOTA III—SLOVENIJA II 9:0, SOBOTA II — SLOVENIJA I 25:0, SOBOTA III — SLOVENIJA I 13:12, BELTINCI — SLOVENIJA 4:5.

M. U.

Unger zmagovalec v Beljaku

Na tradicionalnem poletnem turnirju v Beljaku so Sobočani v razmeroma močni konkurenci, kar še zlasti velja za člane, dosegli dobre uvrstitve.

Pri mladincih je zmagal Mirko Unger, ki je v polfinalu premagal avstrijskega pionirskega reprezentanta Schlagerja, ki je na pravkar končanem evropskem prvenstvu v Atenah osvojil tretje mesto v dvojicah, z 2:0 in v finalu klubskega tovariša Žitka z 2:1, ki je tako osvojil drugo mesto. Lep uspeh je dosegel Rihtarič s tretjim mestom, med osmerico pa sta se uvrstila Ori in Smodiš. V močni članski konkurenci je Kuzma osvojil tretje mesto, ko je v četrtfinalu premagal avstrijskega mladinskega reprezentanta Schlacherja z 2:1 in v polfinalu izgubil z zmagovalcem turnirja Raidlom iz Dunaja, sicer drugim na lanskem članskem avstrijskem prvenstvu. Benkovič se je uvrstil med osmerico kjer je izgubil s finalisotm Nišavičem dvakrat na 19, Unger in Rihtarič pa med najboljših 16. V dvojicah sta Kuzma-Benkovič osvojila 3. mesto, dvojici Unger—Žitek inori—Rihtarič sta se uvrstili med osmerico.

M. U.

KAJAKAŠKI MNOGOBOJ

Še naprej dobri rezultati

Brodarski društvi Krog in Bistrica v letošnji sezoni še naprej dosegata lepe rezultate. Tako so se njuni tekmovalci dobro odrezali tudi na sobotnem kajakaškem mnogoboju, ki ga je organiziral Kajak-kanu klub iz Krške vasi. Na tekmovanju je sodelovalo okrog 50 kajakašev iz 7 slovenskih klubov.

V kategoriji K-1 člani je Miran Karas (Mura Krog) sicer v spustu dosegel najhitrejši čas, skupaj pa je zbral le toliko točk, da se je uvrstil na 4. mesto. V kategoriji K-1 mladinci je Simon Kovačič osvojil 3., Roman Kovačič 6. (oba Mura Krog), Ozbetič 8. in Roman Graj (oba Bistrica) 10. mesto. Med K-1 turisti je Jože Graj osvojil 3., Ivan Copot 4. in Stanko Donko (vsi Bistrica) 5. mesto. V kategoriji C-2 člani sta Gujtman—Kuzmič (Mura Krog) osvojila 3. mesto, na 5. mestu pa sta pristala v kanuju dvosedu Titan—Vrdoljak (Mura Krog), ki sta tekmovala v turističnem razredu. V kategoriji K—1 pionirji se je zelo dobro odrezal Andrej Utroša (Bistrica), saj je osvojil 1. mesto. Zvonko Gabor (Bistrica) pa je bil v isti kategoriji 3. Ekipno je BD Mura Krog zasedla 2., BD Bistrica pa 4.—5. mesto.

-aj

KOLESARSTVO

Dirka po Pomurju in kriterij slovenskih mest

Kolesarski klub Pomurje iz Beltinec, ki letos praznuje 40-letnico delovanja, bo v nedeljo, 16. t. m., organizator 18. tradicionalne dirke po Pomurju ter prvič prireditelj Kriterija slovenskih mest. Gre torej za dve prireditvi, ki so ju zaradi pomanjkanja finančnih sredstev združili. Tokrat pričakujejo rekordno število udeležencev, kar že potrjujejo prijave tekmovalcev. Kolesarski klub Rog iz Ljubljane je na primer prijavil kar 23-člansko ekipo, med njimi vse najboljše. Z najmočnejšimi ekipami pa bodo nastopili tudi mariborski Branik, kranjska Sava, ljubljanska Astra in vodilni jugoslovanski klub, Krka iz Novega mesta. Tako pričakujejo, da bo na neseljski dirki sodelovalo okrog 300 kolesarjev.

Nedeljska kolesarska dirka bo krožna po ulicah Murske Sobote. Štart in cilj bosta pred blagovnico Potrošnik na Titovi cesti. Proga pa bo tekla iz Titove po ulici Arhitekta Novaka — Gregorčičevi — Lendavski nazaj na Titovo. Organizatorji opozarjajo, da bodo te ceste v času dirke zaprte, in sicer od 8.30 do 14.00. Urejeni bodo obvozi — stanovalce, ki bodo rabili avtomobile, pa, da jih pred dirko parkirajo izven tekmovalnega območja. Prav tako organizatorji prosijo gledalce, da so med tekmovanjem disciplinirani in upoštevajo navodila redarjev in miličnikov, da ne bi bilo nesreč.

F. Maučec

ROKOMET

Bakovci se zavzeto pripravljajo

Rokometaši Bakovec, novi član slovenske lige, se že nekaj časa zavzeto pripravljajo za tekmovanje v novem okolju. Pretekli konec tedna so tudi izkoristili za skupne priprave v Lendavi, kjer so v hotelu Lipa imeli dobre možnosti za vadbo. Na pripravah je bilo 16 igralcev, vodil pa jih je trener Vlado Roškar ob pomoči tehničnega vodje Štefana Buzetija. S pripravami bodo nadaljevali doma. Vadijo trikrat tedensko, vsak teden pa tudi odigrajo tekmo ali dve. Upajo, da se bodo do začetka prvenstva dobro pripravili in da tudi uspehi ne bodo izostali. Njihova želja je vsekakor ostati v družbi najboljših slovenskih moštev.

NOGOMET

Mura:Tišina 4:1

Namesto tekme za pokal Nogometne zveze Slovenije, ki bi morala biti odigrana v nedeljo v Murski Soboti med Muro in Dravinjo iz Slovenskih Konjic, tekma bo v četrtek — 13. t. m., so soboški nogometaši odigrali prijateljsko tekmo s pomurskim ligašem Tišino. Srečanje se je končalo z zmago slovenskega ligaša. Strelci so bili: Jančar 2 ter Kosi in Savič po enega za Muro, častni zadetek za goste pa je bil avtogol Kosija.

MOTOKROS

Kampuš zopet zmagal

V Brežicah je bila mednarodna dirka v motokrosu, na kateri so sodelovali tekmovalci iz Avstrije, z Madžarske in iz Jugoslavije. V razredu do 80 ccm je sodeloval tudi Boštjan Kampuš in zopet zmagal ter tako še enkrat dokazal, da je v izvrstni formi. V finalni dirki, kjer so nastopili najboljši iz vseh kategorij, pa je moral Kampuš zaradi okvare motorja odstopiti.

MALI NOGOMET

Nočni turnir v Bakovcih

V Bakovcih bo v soboto, 15. avgusta 1987, nočni turnir v malem nogometu. Začel se bo ob 18.00 v športno-rekreacijskem centru. Nagrade: 100.000 din, dve praktični darili in pokal. Kavcija 10.000 dinarjev. Prijave zbirajo na tel. štev. 76 125.

VILI ŽIŽEK — PREDSEDNIK NK MURA MURSKA SOBOTA

Želja je medrepubliška liga

S tekmami za pokal Nogometne zveze Slovenije preteklo nedeljo se je začela nova nogometna sezona. Tekmovanje v

slovenski nogometni ligi pa se bo začelo 23. avgusta. O tem, kako so se pripravili na novo sezono pri edinem pomurskem predstavniku v slovenski ligi, Muri iz Murske Sobote, in kaj si od nje obetajo, o tem smo se pogovarjali s predsednikom kluba, Vilijem Žižkom.

— Po vsaki končani sezoni ponavadi pride do določenih kadrovskih sprememb. Do kakšnih je prišlo pri Muri?

»Res so tudi pri našem klubu nastale nekatere spremembe. Klub so zapustili Sršen, Kuhar, M. Jaušovec, D. Jaušovec, Bencak in Škalič, disciplinsko pa je bil kaznovan Škapar. K nogometnemu klubu Mura pa so prišli: Balantič, Kutoš, Krizmanič, Trbovič, Vuzem, Savič in Zadravec. Do spremembe pa je prišlo že ob koncu pretekle sezone v strokovnem vodstvu. Trenerja Cirkvenčiča, ki odslej dela z mladino, je zamenjal Škrbič.«

— Kako pa ste se pripravili na novo sezono?

»S pripravami smo začeli 20. julija in treniramo štirikrat tedensko. Treningi so dobro obiskani, kar je tudi jamstvo za uspeh. Odigrali pa smo že tudi več prijateljskih tekem s Hodošani,. Varteksom, Hodošem in Slobodo, nekaj pa jih bomo še. Mislim, da bomo do začetka prvenstva dobro pripravljeni.«

— Letošnja sezona je pomembna tudi zaradi reorganizacije tekmovanja, saj bo prišlo do ustanovitve medrepubliških lig. Ali računate na uvrstitev v to ligo?

»Naša želja in cilj sta, da bi v slovenski ligi zasedli mesto med prvimi štirimi moštvi in se uvrstili v medrepubliško ligo. Če bi to dosegli, pa je seveda nujno, da se okrepimo z nekaterimi kakovostnimi igralci. To je seveda povezano s finančnimi sredstvi, ki pa nam primanjkujejo.«

— Finančna sredstva so torej največji problem v klubu?

»Res je. Sredstva predstavljajo največji problem v našem klubu in si jih moramo zagotavljati s trdim delom. Lani smo prejeli od ZTKO 6,200.000 dinarjev za tekmovalno sezono. Ker pa stroški nenehno naraščajo in ker sta izpadla iz lige mariborska kluba Železničar in Kovinar, ki sta nam najbližje, lendavska Nafta pa se ni uvrstila v slovensko ligo, bomo morali potovati v Koper, Izolo in Novo Gorico, kar predstavlja po današnjih cenah okrog dva milijona dinarjev. Zato si bomo morali tudi v prihodnje prizadevati in iskati vse možne vire zbiranja sredstev od združenega dela in drugod, računamo pa tudi na sredstva gledalcev.«

F. M

STRELSTVO

Odlični rezultati v Kančevcih

SD Goričko Kančevci je v okviru praznovanju 30-letnice delovanja pripravila tradicionalno odprto tekmovanje v streljanju s polavtomatsko puško. Sodelovalo je 56 strelcev in strelk oziroma 17 ekip iz soboške občine, pokroviteljstvo pa je prevzel OŠTO Murska Sobota. Na tekmovanju so bili doseženi odlični rezultati, saj je kar 15 strelcev nastraljalo nad 80 krogov. Janez Horvat, član SD Noršinci, in Saša Šmidlehner, mladinec ABC Pomurke — MI pa sta dosegla nova rekorda strelišča.

V ekipni konkurenci je zmagala SD Noršinci (Horvat, Bukovec, Vogrinčič) z 255 krogi pred SD Gančani, 231, drugo ekipo SD Noršinci, 229, SD Koloman Kučan Križevci, 220, in SD Tromejnik Gornji Petrovci, 218 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Janez Horvat (Noršinci) z 91 krogi pred Sašom Šmidlehnerjem (ABC), 91, Aleksandrom Harijem (Križevci), 89, Francem Weindorferjem (Krog), 88 in Dragico Vogrinčič (Noršinci), 86 krogov. Najboljši so prejeli pokale, kolajne in praktična darila. Posebno nagrado pa je prejel Saša Šmidlehner.

F. Matko

40 LET KOLESARSKEGA KLUBA POMURJE

FERI MAUČEC

2

ZANESENJAKI IMAJO ZASLUGE ZA OBSTOJ KLUBA

Osvojeno drugo mesto sedemnajstletnega Ferija Forjana na mladinski kolesarski dirki po Vojvodini leta 1961 je bilo pravo navdušenje za ljubitelje kolesarstva v Pomurju, zlasti pa za mladino in prizadevne amaterske delavce v klubu. Ocena, da gre za zelo talentiranega kolesarja, ki se lahko razvije v vrhunskega tekmovalca. Forjan je imel namreč v zadnji etapi dirke okvaro na kolesu, sicer bi postal zmagovalec dirke. Žal pa se zaradi skromnih materialnih in drugih možnosti v klubu napovedi strokovnjakov niso uresničile. Lep uspeh so beltinski kolesarji dosegli leta 1963 na tretji tradicionalni dirki za memorial Tršan-Vošpernik. Med 28 kolesarji iz Roga, Ljubljane, Odreda, Mladosti iz Kranja, Hrastnika in Prekmurja so zasedli vsa prva štiri mesta. Zmagal je Forjan s povprečno hitrostjo 33,2 km na uro pred Lipičem, Kavašem (mlajšim) in Grabarjem. Ker je tokrat prvič potekala dirka po gorski progi od Ljubljane do Rakitne, so strokovnjaki dajali prednost kolesarjem iz Kranja, Ljubljane in Hrastnika. Tako je ekipa Beltinec drugič zapored zmagala na tej spominski dirki in osvojila prehodni pokal v trajno last.

Z naraščanjem števila motornih vozil je v tem času začelo upadati zanimanje mladih za kolesarski šport. Vedno manj pa je bilo tistih, ki so bili pripravljeni za lasten denar kupiti sorazmerno draga kolesa. Manj pa je bilo tudi delavoljnih članov v klubu. V tem času je opravila veliko vlogo peščica zanesenjakov, ki jih je vodil ustanovitelj kluba in osemindvajsetletni predsednik Andrej Mlinarič, ki pa je bil v Sloveniji bolj znan kot odličen jahač. Za obstoj kluba so imeli velike zasluge bratje Ivan, Mirko in Jože Kavaš, ki so k aktivnosti pritegnili celotno družino. Tekmovalci so bili zares pravi amaterji, saj je imel vsak svoje kolo, na tekmovanja pa so se vozili na lastne stroške in s seboj nosili domačo hrano. Take razmere pa niso vplivale na kakovost tekmovalcev, ki so obdržali primat v turistični konkurenci. Celo več! Prav ta generacija je ponesla ime Kolesarskega kluba Prekmurje iz Beltinec širom po domovini. Beltinski kolesarji so namreč dosegli odlične rezultate na republiških in državnih prvenstvih ter na tradicionalnih turističnih dirkah, kot so memorial Tršan—Vošpernik, Zajc—Sevičnik, leta 1963 pa so tudi postali ekipni zmagovalec na dirki na Krim. Za ekipo so vozili Forjan, Mirko Kavaš, Grabar in Kopič.

V letu 1964 je Kolesarski klub Prekmurje iz Beltinec organiziral dve pomembnejši dirki — za prvi maj in dan borca. Na prvi, ki je bila dolga 60 km, je Mirko Kavaš zasedel drugo, Franc Kolar pa četrto mesto. Na sedmi tradicionalni dirki Po Pomurju, ki je bila posvečena dnevu borca, je bil Jože Grabar četrti, Janez Benko je bil šesti, Mirko Kavaš pa sedmi. Tudi v letu 1965 je klub organiziral dirki ob prvem maju in dnevu borca. Dirka Po Pomurju je bila tokrat dvodnevna in dolga 150 km, na njej pa je nastopilo 21 kolesarjev. Najboljši pomurski kolesar je bil Franc Kolar, ki je zasedel drugo mesto. Beltinski kolesarji so tudi naslednje leto sodelovali na spominski dirki Tršan—Vošpernik v Zalogu ter v postavi Mirko Lipič, Mirko Kavaš, Jože Kavaš in Stanko Janežič že tretjič zmagali. Mirko Lipič je med posamezniki zasedel drugo mesto. Lipič in brata Kavaš so se uveljavili tudi na republiškem prvenstvu za turiste in klubu priborili drugo mesto v ekipni konkurenci.

Kolesarji Beltinec po zmagi na dirki na Krim leta 1963. Od leve proti desni: Kopič, Forjan, M. Kavaš in Grabar. V ozadju s pokalom kolesar in dolgoletni športni delavec v klubu, Janez Sreš.

Vsi so na cilj pripeljali v času zmagovalca. Na dvodnevni kolesarski dirki po Pomurju je v prvi etapi (Beltinci—Lendava) zmagal Lipič, ki je končni uvrstitvi kot najbolje uvrščeni pomurski kolesar zasedel drugo mesto. Enako uvrstitev je dosegla tudi ekipa Beltinec. Tokrat so Beltinčani organizirali štiri dirke ter sodelovali na šestih tekmovanjih po Sloveniji, ob obisku tovariša Tita v Pomurju pa so tudi sodelovali še v štafeti. V letu 1967 so se kolesarji Beltinec ponovno izkazali na spominski dirki Tršan—Vošpernik. Ekipno so namreč zmagali in drugič osvojili prehodni pokal v trajno last. Med posamezniki pa je bil prvi Jože Kavaš. Zmagal je tudi na meddruštveni dirki ob dnevu mladosti na 65 km dolgi progi, ko so sodelovali še kolesarji Roga in Hrastnika.

KOLESARJI BELTINEC PRVAK SLOVENIJE

V letu 1967 so kolesarji Beltinec poleg četrte zmage na spominski dirki Tršan—Vošpernik dosegli še en velik uspeh. Zmagali so namreč na dirki za prvenstvo Slovenije med turisti na 40 km dolgi poti od Ljubljane do Ribče in nazaj. Med posamezniki pa je Miroslav Kavčič zmagal in postal republiški prvak. Janežič je bil tretji, Mirko Kavaš četrti in Ferčak šesti. Na deseti jubilejni kolesarski dirki po Pomurju domačini niso imeli sreče. Jože Kavaš, ki je bil po mnenju strokovnjakov najboljši tekmovalec, je zaradi čakanja klubskih kolegov ostal brez prvega mesta, Belinčani pa so bili tudi ekipno drugi. Zmagal je ljubljanski Rog, drugič zapored, in osvojil prehodni pokal Vestnika v trajno last. Tega leta pa so kolesarji Beltinec postali tudi zmagovalec meddruštvene dirke v Hrastniku. To so bili vsekakor razveseljivi rezultati, zlasti če upoštevamo, da so Beltinčani delali v zelo težkih razmerah, vendar zelo zagnano in požrtvovalno.

(nadaljevanje)

ARK
SALON POHIŠTVA
Lesna industrija Idrija n. sol. o. 65281 Spodnja Idrija

KAKO DO NOVE SPALNICE?
STARO ZA NOVO
informacije:
LESNA INDUSTRIJA IDRIJA
tel. 065 / 71-266, 71-267
vsak dan od 8.–18. ure, tudi v soboto in nedeljo!

Bukovnica: proslavili 60-letnico gasilskega društva

Gasilci in krajani Bukovnice so skupaj z gasilci iz sosednjih krajev in gostov proslavili pomemben jubilej — 60-letnico uspešnega delovanja gasilskega društva. Ob tej priložnosti so prebrali kroniko, iz katere povzemamo nekatere značilnosti razvoja in delovanja društva. Pred šestdesetimi leti so Janez Puhan, Jožef Horvat, Štefan Glavač in Štefan Zelenko ustanovili gasilsko društvo. Takrat je društvo štelo 16 članov. Šele leta 1933 so si člani gasilskega društva z lastnimi sredstvi kupili obleke, leto dni kasneje pa so enobatno ročno brizgalno zamenjali za dvobatno. Po osvoboditvi je v okviru društva tri leta delovala tudi ženska desetina. Za društvo je pomembno leto 1965, ko so se odločili za gradnjo vaško-gasilskega doma, s čimer so dobili tudi svoj prostor. Šele leta 1974 pa so si s sredstvi, ki so jih zbrali v Bukovnici in okoliških krajih, kupili novo motorno brizgalno. Ves čas delovanja je društvo tudi skrbelo za usposabljanje vodstvenega kadra. Kasneje so si tudi kupili sireno in orodni voz, vse do lanskega leta pa so morali čakati na orodno gasilsko vozilo. Le-to je stalo milijon dinarjev, 500.000 dinarjev so prispevali krajani Bukovnice in okoliških vasi, drugo polovico pa sis za varstvo pred požarom občine Murska Sobota. S prevzemom orodnega gasilskega vozila se je krajanom Bukovnice izpolnila dolgoletna želja. To je namreč eden najmanjših krajev v soboški občini, vendar pa so krajani veliko prispevali za njegov vsestranski razvoj. Ponosni pa so tudi na tokratnega jubilanta — gasilsko društvo, ki je v svojem delovanju opravil pomembno poslanstvo pri požarnem varstvu.

Feri Maučec

Člani gasilskega društva Bukovnica leta 1933, ko so dobili prve uniforme.

ČERNELAVCI

Novo gasilsko vozilo

Gasilsko društvo Černelavci sodi med starejša društva v občini Murska Sobota, saj je pred dvema letoma praznovalo šestdesetletnico. Kot primestno društvo mora pomagati pri vseh večjih požarih tudi v mestu Murska Sobota. Z razvojem tehnike in iznajdbo različnih vnetljivih snovi se povečuje tudi požarna nevarnost. Pomagati resnično in uspešno pa se da samo z zadostnim znanjem in sodobno tehniko. Tega se zavedajo tudi v društvu, zato stalno skrbijo za izobraževanje svojih članov, obenem pa tudi za izpopolnitev gasilne in reševalne opreme.

Na zadnjem občnem zboru so si zadali nalogo, da bodo kupili novo orodno vozilo. Vendar to ni bilo lahko. Društvo svojih stalnih prihodkov nima, zato si sredstva zagotavljajo s prirejanjem veselic in zbiranjem prostovoljnih prispevkov. Zares je žalostno, da je potrebno za tako zahtevne in humane naloge iskati sredstva na ta način. Toda dobra volja premaga vse težave. Požrtvovalni černelavski gasilci so uspeli zbrati nekaj svojih sredstev. Obiskali so sovaščane in jih zaprosili za prostovoljne prispevke, za pomoč pa so zaprosili tudi delovne organizacije v Murski Soboti, vendar je bil tam, razen nekaj izjem, odziv zelo slab. Tako zbrana sredstva niso zadostovala za nakup novega gasilskega vozila, zato so kupili navaden kombi. Člani društva s poveljnikom Antonom Rančigajem na čelu so se lotili preureditve vozila za gasilske namene. V večernih in nočnih urah so rezali, varili, preurejali in tako opravili čez sedemsto delovnih ur. Za preureditev sta nekaj denarja primaknili tudi Občinska gasilska zveza Murska Sobota in vaška skupnost Černelavci.

Kaj in koliko se da narediti z dobro voljo in prostovoljnim delom, bomo videli v nedeljo, 16. avgusta, ko bodo vozilo predali namenu.

K. Lončar

Sodobna gasilska oprema za društva

Občinska gasilska zveza Lendava ob vsakoletnem izobraževanju gasilskih društev skrbi tudi za posodabljanje opreme. V času, v katerem živimo, se uporablja čedalje več lahko vnetljivih snovi, katerih gašenje zahteva več znanja in sodobno opremo. V programu občinske gasilske zveze za daljše obdobje je predviden nakup srednje velikih avtocistern v tistih društvih, ki so na posebno pomembnih požarnovarnostnih okoliših. Tako naj bi v vseh večjih vaseh dobili novo opremo tja do leta 1999. Te dni sta dobili novi avtocisterni gasilski društvi v Čentibi in Genterovcih. Nakup te sodobne opreme so podprli tudi vaščani, saj so v obeh primerih zbrali skoraj polovico potrebnih sredstev, manjkajoči del pa je zagotovila gasilska zveza. V prihodnjem letu bo gasilska zveza kupila še dve avtocisterni. S posodobitvijo gasilske opreme bo čim prej potrebno urediti tudi požarnovarnostni center v Lendavi, kjer bi lahko to opremo servisirali in popravljali. Za Čentibo in Genterovce pa velja, da bodo morali za vozili priskrbeti tudi primeren prostor.

Jani D.

SPODNJA ŠČAVNICA

50 LET GASILSTVA

Gasilsko društvo Spodnja Ščavnica letos praznuje 50-letnico obstoja. Društvo ima prostoren gasilski dom, v katerem se odvija poleg gasilske tudi družabna dejavnost Krajevne skupnosti Spodnja Ščavnica in kulturna dejavnost kulturnih skupin; v zadnjem času tudi folklora mladih.

Seveda so v času obstoja društva skrbeli tudi za gasilsko opremo in kadre. Lepe uspehe imajo tudi z mladimi, ki se udejstvujejo v pionirski desetini.

L. K.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

NEURJE OVIRA PROMET

Ni še dolgo, kar je neurje s točo uničilo posevke in poti na Goričkem, že smo priča novim v radgonski, ljutomerski in lendavski občini. V noči od nedelje na ponedeljek je neurje s točo divjalo okoli Verženja, Banovec, Cvena ter nad Lendavo in Dolgo vasjo. Na cestah so nastale naplavine in močno ovirale promet, medtem ko so lokalne ceste v Lendavskih in Dolgovaških goricah zaprte za ves promet. Večdnevno deževje je premočilo bankine ob cestah, in prav te postajajo nevarna past za voznike motornih vozil.

RAKETA PADLA NA HIŠNO TERASO

Rakete proti toči, ki jih te dni izstreljujejo v večjem številu, da bi zaščitili polja in posevke, včasih odpovejo in padejo na napačna mesta. Tako je 3. avgusta raketa padla na teraso nenaseljene stanovanjske hiše Štefana Pala iz Lipe. Tu je dogorela, večje škode ni bilo.

STRELA ZANETILA POŽAR

3. avgusta je udarila strela in zanetila požar na gospodarskem poslopju Janeza Kovača iz Strehovec. Zgorel je del ostrešja v velikosti 15 × 8 m. Zgorela sta tudi slama in seno, škode pa je za 1,5 milijona dinarjev.

OPEKA PADLA NA PEŠCA

3. avgusta se je zgodila prometna nezgoda v Žižkih. Voznik tovornega avtomobila Ignac Žerdin iz Žižkov je vozil opeko na gradbišče. Z neprimerno hitrostjo je pripeljal v oster ovinek, zato je s tovornjaka padlo 50 opek v trenutku, ko sta po levi strani šla pešca Ignac Škrget in njegova žena Jožica iz Žižkov. Opeka je padla na pešca in ju poškodovala.

ZADEL PEŠCA

3. avgusta se je na lokalni cesti v naselju Boračeva voznik osebnega avtomobila Bojan Škerget iz Turjancev želel vključiti v promet s parkirnega prostora. Pri tem ni bil dovolj pazljiv in je zadel pešca Jožeta Sorčana in ga poškodoval.

BANKINA SE JE VDRLA

Vozniki motornih vozil bi v teh dneh morali upoštevati, da so bankine ob cestah premočene in ne vzdržijo večje obremenitve. 5. avgusta je Josip Babič peljal tovorni avtomobil iz Turnišča proti Radmožancem. Pri srečevanju z avtobusom je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na bankino, ta pa se je vdrla. Tovorni avtomobil se je prevrnil, nastalo pa je za 4,3 milijona dinarjev škode.

TESNO PREHITEVANJE

8. avgusta se je zgodila prometna nezgoda v Sotini. Ekard Volfgang iz Avstrije je vozil osebni avtomobil proti Kuzmi. V Sotini je dohitel in začel prehitevati tri kolesarje. Zaradi tesnega prehitevanja je zadel kolo Karla Rogana iz Sotine in ga zbil v jarek. Rogan se je hudo poškodoval.

Pomurski zdravstveni center TOZD Pomurske lekarne Murska Sobota

RAZPISUJE dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

ORGANIZIRANJE IN VODENJE DELA V GALENSKEM LABORATORIJU

za mandatno dobo 4 let.

Kandidati za razpisana dela in naloge, morajo, poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

— da imajo VII/1 stopnjo strok. izobrazbe VIP farmacevtske usmeritve — dipl. inženir farmacije,
— 3 leta delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: PZC TOZD Pomurske lekarne M. Sobota, Kocljeva 2.
Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku objave.

ABC POMURKA
DELOVNA ORGANIZACIJA
AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

ABC POMURKA — AGROSERVIS M. Sobota obvešča lastnike traktorjev, da bo 1. septembra 1987 od 9. ure naprej v DO Agroservis — pred odsekom tehničnih pregledov — PREGLED DOMA IZDELANIH TRAKTORSKIH LOKOV IN KABIN, ki ga bodo opravili predstavniki Zavoda SR Slovenije za varstvo pri delu in izdali potreben atest.

Vse zainteresirane prosimo, da svoj pregled prijavijo do 25. 8. 1987 na naslov DO ABC Pomurka-Agroservis M. Sobota, telefon 21-630 inter. 39.

Če vaša septična jama (greznica) ne sprejema, ne absorbira fekalne vode, pokličite pooblaščeno podjetje

BALKAN

Balkan zagotavlja brezhibno delovanje greznic.
Gradimo 30 odstotkov ceneje z garancijo za opravljeno delo.
Postavljamo kanalizacijske mreže vseh dimenzij za družbeni in zasebni sektor. Gradimo nove septične jame s posebnimi materiali.
Vse informacije dobite po telefonu 061/226 513, Ulica Milke Kerinove 15, LJUBLJANA.

lesnina

Lesnina, proizvodno in trgovsko podjetje z lesom, lesnimi izdelki, pohištvom, gradbenim materialom, n. sol. o., Ljubljana tozd tovarna pohištva Mizarstvo Ljutomer, n. sub. o., Ljutomer, Rada Pušenjaka 1

RAZPISUJE

po sklepu delavskega sveta temeljne organizacije dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

DIREKTORJA
TEMELJNE ORGANIZACIJE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

— da imajo višjo ali srednjo izobrazbo ekonomske, tehnične, lesne ali pravne smeri,
— da imajo 5 let delovnih izkušenj.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let.
Pisne vloge z dokazili naj kandidati naslovijo na razpisno komisijo tozda Mizarstvo Ljutomer, n. sub. o., Ljutomer, Rada Pušenjaka 1.
Razpisni rok je 8 dni od objave. O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

znak ki vam daje
GARANCIJO
kvalitete
IZOLACIJE SERVIS & CO PTUJ
SLAVKO FURMAN — PTUJ
pri železniški postaji HAJDINA
generalna popravila vseh znamk zamrzovalnikov in hladilnikov
ZA OBNOVO OHIŠJA DAJEMO
TRILETNO GARANCIJO
vaša cenjena naročila lahko oddate nonstop po telefonu št. 062/771-637
za storitve v vašem domu ne zaračunavamo KILOMETRINE

KEKEC PAŠTETA
ABC POMURKA
MESNA INDUSTRIJA n. sol. o.
MURSKA SOBOTA
. . . JE PAČ PAŠTETA KEKEC!

DO Pomurski zdravstveni center Murska Sobota

RAZPISUJE

dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

vodenje delovne skupnosti

za mandatno dobo 4 let.

Kandidati za razpisana dela in naloge morajo, poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

— da imajo VII/1 stopnjo strokovne izobrazbe, visoko ekonomske ali pravne smeri
— 5 let delovnih izkušenj ter organizacijske sposobnosti.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: DO Pomurski zdravstveni center M. Sobota, Arh. Novaka 2/b.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku objave.

URADNE OBJAVE

Leto XXIII | Murska Sobota, dne 13. avgusta 1987 | Št.: 20

URADNE OBJAVE OBČINSKIH SKUPŠČIN: GORNJA RADGONA, LENDAVA, LJUTOMER IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin Vinčec

170. Ugotovitve in stališča o oceni gospodarskih gibanj, skupne in splošne porabe v prvem polletju 1987 ter uresničevanju resolucije občine Murska Sobota v letu 1987
171. Ugotovitve in stališča o uresničevanju stališč, priporočil in sklepov o gradbeni dejavnosti v občini Murska Sobota
172 Odloča o uvedbi komasacijskega postopka v delih k. o. Strehovci, in k. o. Dobrovnik
173. Sklep o valorizaciji cen geodetskih storitev v občini Gornja Radgona
174. Sklep o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 2000 v občini Lendava

170

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave št. 12/80, 36/81 in 11/84) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 16. julija 1987 sprejela

UGOTOVITVE IN STALIŠČA O OCENI GOSPODARSKIH GIBANJ, SKUPNE IN SPLOŠNE PORABE V PRVEM POLLETJU 1987 TER URESNIČEVANJU RESOLUCIJE OBČINE MURSKA SOBOTA V LETU 1987

Zbori Skupščine občine Murska Sobota so na seji, dne 16. julija 1987 obravnavali Oceno gospodarskih gibanj, skupne in splošne porabe v prvem polletju 1987 ter uresničevanje resolucije občine v letu 1987 in

ugotovili:

Ocenjena gospodarska gibanja so zaradi sprememb zakona o celotnem prihodku in dohodku na nižjem nivoju kot v predhodnih obračunskih obdobjih.

Podatki iz ocene kažejo, da se resolucijske usmeritve le delno uresničujejo. Pod resolucijsko načrtovano rastjo je zlasti rast družbenega proizvoda in industrijske proizvodnje ter produktivnosti dela. Naloge glede prestrukturiranja gospodarstva se ne uresničujejo, ker ni ustreznih programov in kvalitetnih sredstev za njihovo realizacijo.

Na razmeroma slabe poslovne rezultate vplivajo močno naraščanje cen in inflacije, visoke obrestne mere, slaba likvidnost OZD, prisotnost disparitete cen, zlasti v kmetijstvu in živilskopredelovalni industriji, težave pri oskrbi z nekaterimi surovinami in repromateriali, slaba kvaliteta teh, zaostajanje pri izvajanju načrtovanih naložb, upadanje realnih osebnih dohodkov, poslabšanje kupne moči prebivalstva idr.

Zaradi disparitet in neugodnega dohodkovnega položaja v kmetijstvu prihaja do stagnacije v proizvodnji zlasti v živinoreji.

Pri izvoznikih so bili prisotni problemi zaradi nestimulativnih ukrepov novega deviznega zakona, ob tem pa tudi zaradi večmesečnih zamud pri plačevanju izvoznih stimulacij, kar je zelo neugodno vplivalo na dohodek OZD izvoznic. Omejitve deviznih sredstev za uvoz surovin, repromaterialov in opreme so zavirale normalni potek proizvodnje ter povzročilo likvidnostne težave pri plačevanju s tujino.

Število iskalcev zaposlitve v občini stagnira, vendar je precej mladih, ki po končanem šolanju ne morejo opraviti pripravništva.

Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti izkazujejo velike presežke sredstev do katerih prihaja iz določenih razlogov interventnih zakonov, prav tako pa nastajajo precejšnja neizkoriščena sredstva v SIS materialne proizvodnje zaradi nepravočasno pripravljene dokumentacije za načrtovane investicije.

Vse oblike porabe so usklajene z določili resolucije.

Na podlagi ugotovitev iz ocene in razprave so zbori občinske skupščine sprejeli naslednja

stališča:

1. Vse OZD naj sproti analizirajo svoje poslovne rezultate in planske usmeritve za letošnje leto ter uresničevanje resolucijsko zastavljenih ciljev in usmeritev. V primeru ugotovljenih odstopanj je potrebno takoj sprejeti ustrezne ukrepe za odpravo motenj in zagotoviti realizacijo vseh sprejetih nalog za leto 1987.

2. V OZD kjer poslujejo z izgubo oz. na meji rentabilnosti je treba podrobno analizirati vzroke za neugodna gibanja ter podvzeti aktivnosti za izboljšanje poslovnih rezultatov.

3. Podvzeti je treba ustrezne ukrepe za zagotovitev ugodnejših pogojev poslovanja zlasti za dejavnosti, ki so v planskih aktih opredeljene kot prioritetne.

4. Služba družbenega knjigovodstva naj ugotovi na podlagi polletnih podatkov učinek revaloriziranih sredstev glede na nova zakonska določila in oceni njihov vpliv na poslovne rezultate.

5. V razreševanju neugodnega dohodkovnega položaja kmetijstva se mora v večji meri vključiti tudi širša družbenopolitična skupnost ter zagotoviti boljše pogoje poslovanja.

6. DO Radenska naj, glede na sprejete naloge iz resolucije občine Murska Sobota za leto 1987, pripravi poročilo o aktivnostih pri izgradnji novega hotela v Moravskih toplicah.

7. Glede na izkazane potrebe po novi obrtni coni z možnostjo skupne gradnje obratovalnic s stanovanjsko hišo se naj pripravi dokumentacija in vse potrebno za njeno aktiviranje.
Obrtno združenje skupno s komitejem za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj ugotovi vzroke za stagnacijo drobnega gospodarstva v občini in predlaga aktivnosti za pospešitev razvoja te dejavnosti.

8. Zagotoviti je treba racionalno porabo sredstev samoupravnih interesnih skupnosti in glede na ugotovljene presežke sredstev skupne porabe, oceniti možnost za znižanje prispevnih stopenj SIS družbenih dejavnosti.

9. Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja in zmanjšanim materialnim možnostim si mora Pomurski zdravstveni center prizadevati za ohranitev dosedanjega nivoja zdravstvenega varstva prebivalstva.

10. V vseh sredinah je treba odgovorneje pristopiti k načrtovanju in zagotavljanju ustreznih strokovnih kadrov.

11. Skupnost za zaposlovanje naj oceni možnosti za zmanjšanje števila iskalcev zaposlitve in pripravi predlog za zaposlovanje pripravnikov.

12. Skupne strokovne službe družbenih dejavnosti naj ocenijo vpliv prenosa določenih opravil iz skupnosti v OZD na zmanjšanje zaposlenosti v strokovnih službah ter analizirajo smotrnost porabe sredstev za razne oblike socialne pomoči.

Številka: 402-6/87-3
V M. Soboti, 27/7-1987

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Andrej Gerenčer l. r.

171

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 25. junija 1987 sprejela

UGOTOVITVE IN STALIŠČA O URESNIČEVANJU STALIŠČ, PRIPOROČIL IN SKLEPOV O GRADBENI DEJAVNOSTI V OBČINI MURSKA SOBOTA

Zbori občinske skupščine so na seji, dne 25. junija 1987 obravnavali Informacijo o uresničevanju stališč, priporočil in sklepov o gradbeni dejavnosti v občini M. Sobota (Ur. objave občin Pomurja, št. 23, z dne 20. oktobra 1980), ter

ugotovili:

Pogoji poslovanja so se v gradbeništvu v zadnjih letih močno poslabšali. Rezultati gospodarjenja so pod povprečjem občine in ne nudijo pogojev za hitrejši in kvalitetnejši razvoj. Zastarela strojna oprema, pomanjkanje gradbenih del, visoka fluktuacija, zlasti mladih strokovnjakov in nizki osebni dohodki dodatno negativno vplivajo na neugoden položaj gradbeništva v občini.

V zaostrenih pogojih gospodarjenja je bilo uresničevanje sprejetih stališč, priporočil in sklepov zahtevna naloga, ki so jo nosilci posameznih nalog v okviru danih možnosti v pretežni meri tudi realizirali.

Opravljene so bile določene naloge na področju organiziranja, specializacije in delitve dela med OZD gradbeništva, izgradnje gradbenoindustrijskega obrata v Lipovcih, vzdrževanja družbenih stano-

vanj, drobnega gospodarstva, nudenja kompletnejših ponudb za izgradnjo objektov agroživilstva ter vključevanje mladinskih delovnih brigad pri izvajanju del nizkih gradenj.

Projektive, izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih, povečanje interesa mladih za gradbene poklice, racionalizacijo gradnje in izvajanje del v okviru dogovorjenih rokov, toplotno izoliranje objektov ter organiziranje enotne strokovne službe za gradbeni in finančni nadzor so bile le delno realizirane.

Na podlagi ugotovitev iz informacije in razprave na zborih občinske skupščine ter glede na spremenjene pogoje poslovanja in nujnosti nadaljnjega kvalitetnejšega razvoja gradbene dejavnosti v občini je Skupščina občine sprejela naslednja

stališča:

1. V planskih dokumentih občine Murska Sobota je potrebno dati večji poudarek hitrejšemu razvoju gradbeništva in tekoče analizirati poslovne rezultate te dejavnosti;

Nosilci: IS SO, OZD gradbeništva

ROK: stalna naloga.

2. OZD gradbene dejavnosti se morajo še nadalje medsebojno poslovno-tehnično povezovati z namenom večje specializacije in ustreznejše delitve dela. Za kvalitetnejšo, racionalnejšo in cenejšo gradnjo ter strokovno svetovanje je potrebno okrepiti sodelovanje gradbenih organizacij s potencialnimi investitorji;

Nosilci: OZD gradbeništva, investitorji.

ROK: stalna naloga.

3. Nadalje je treba krepiti enotno strokovno službo za gradbeni in finančni nadzor pri Zavodu za ekonomiko in urbanizem ter si ob že obstoječi službi pri Živinorejsko veterinarskem zavodu za področje agrokompleksa prizadevati, da se nadzor zlasti nad negospodarskimi investicijami postopoma prenaša na enotno strokovno službo, ki mora poslovati po tržnih zakonitostih;

Nosilci: Zavod za ekonomiko in urbanizem, ŽVZ, Samoupravna stanovanjska skupnost.

ROK: Do konca srednjeročnega obdobja.

4. Združevati je potrebno sredstva za skupna vlaganja in s prenosom novih proizvodnih programov iz razvitejših območij zagotoviti večjo zadedenost kapacitet gradbeništva;

Nosilci: OZD gospodarstva, IS

ROK: stalna naloga.

5. Povečati je treba prizadevanja za izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih v gradbeništvu, dati večji poudarek znanju in kreativnemu delu ter dosledneje uveljavljati nagrajevanje po delu. OZD gradbeništva si morajo skupno z izobraževalno skupnostjo in Izvršnim svetom prizadevati za ponovno pridobitev programa »gradbinec« v usmerjenem izobraževanju. Z ustrezno štipendijsko politiko in boljšim nagrajevanjem je potrebno vzpodbuditi mlade za gradbene poklice.

Nosilci: OZD gradbeništva, Občinska izobraževalna skupnost, Zavod SR Slovenije za šolstvo, Izvršni svet

ROK: Stalna naloga.

6. Zaostriti je treba odgovornost projektantov, izvajalcev in investitorjev za vsestransko kvalitetnejšo gradnjo ter ob tem v večji meri vključiti tudi inšpekcijske službe.

Nosilci: projektanti, izvajalci, investitorji, uprava za inšpekcijske službe občin Pomurja

ROK: Stalna naloga.

7. Večjo pozornost je treba nameniti strokovnemu izpopolnjevanju zasebnih obrtnikov ter z dodatnim izobraževanjem obrtnikov in njihovih delavcev izboljšati kvaliteto dela;

Nosilci: Obrtno združenje M. Sobota, Splošna obrtna zadruga Prekmurka.

Rok: Stalna naloga.

Predsednik SO M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

Številka: 351-4/87-1
V M. Soboti, dne 25. junija 1987

172

Skupščina občine Lendava izdaja na podlagi 81. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 17/86), 202. člena zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list SFRJ, št. 32/87) in 277. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, št. 37/81 in 29/83) ter sprejete odločitve na sejah zborov združenega dela in krajevnih skupnosti, dne 6. 7. 1987 naslednjo

ODLOČBO

1. Uvede se komasacijski postopek v delih k.o. Strehovci in k.o. Dobrovnik. Meja komasacijskega območja poteka:

Od tromeje parcel št. 1627, 1628 in poti parcelna št. 2919 k.o. Strehovci, se nadaljuje po zahodnem in južnem robu parc. št. 1627, preseka parc. št. 1625, 1624, 1622 in 1621, se nadaljuje po severnem robu parcel št. 1620, 1617 in 1616, preseka parc. št. 1614/2 in se nadaljuje po zahodnem robu parc. št. 1613, seka to parcelo in se nadaljuje po severnem robu parc. št. 1611 in 1610, preseka parc. št. 1608, 1607, 1606 in 1605, poteka po severnem robu parc. št. 1604, preseka parc. št. 1602, 1601, 1600, 1599, se nadaljuje po severnem robu parc. št. 1598, 1596 in 1594, poteka po vzhodnem robu parc. št. 1594 do ceste Murska Sobota—Lendava (parc. št. 2937) kjer se obrne in poteka po severnem robu te ceste do zahodne meje parcele št. 1617, seka cesto Murska Sobota—Lendava, poteka po zahodni meji parcele št. 1577 do parcele št. 1750, po severnem robu parc. št. 1750 in 1749, po zahodnem robu parc. št. 1749, 1752 in 1753, preseka pot parc. št. 2921 in poteka po njenem južnem robu do parc. št. 1782, se obrne in poteka po vzhodnem robu te parcele, po severnem robu parc. št. 1790, po severnem robu in zahodnem robu parc. št. 1791, po severnem robu parc. 1807/1 in 1807/2 do potoka parc. št. 2945 (katastrska meja med k.o. Filovci in k.o. Strehovci), poteka po njegovem vzhodnem robu do parc. št. 2560, po njenem severnem robu do ceste Rankovci—Strehovci (parc. št. 2936), jo preseka in se nadaljuje po vzhodnem robu te ceste do parc. št. 2492, poteka po njenem zahodnem robu, preseka parc. št. 2492, 2491, 2490, 2489, 2488, 2487, 2486 in 2485, poteka po severni meji parc. št. 2484 preseka parc. št. 2482, 2481, 2480, 2478, 2475, 2473, 2472, 2471, 2470, 2469 in 2468, poteka po zahodni meji parc. št. 2466, po severni meji parc. št. 2467, preseka parc. št. 2465, poteka po severni meji parc. št. 2464, preseka parc. št. 2462, poteka po severovzhodni meji parc. št. 2461, preseka parc. št. 2459, 2458, 2456, 2379, 2378, 2376, 2375, 2374, 2373, 2372, 2371, 2370, 2369, 2368, 2367, 2366, 2365, 2364, 2363, 2362, 2361, 2360, 2359 in 2358 poteka po zahodnem robu parc. št. 2357, preseka pot parc. št. 2928 in se nadaljuje po zahodnem robu poti parc. št. 2927 do parc. št. 1954, kjer preseka to pot in se nadaljuje po južnem robu parc. št. 1954, po zahodnem in severnem robu parc. št. 1974, po severnem robu parc. št. 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983 in 1992, po zahodnem robu parc. št. 1993, seka to parcelo in se nadaljuje po severnem robu parc. št. 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 in 2009, seka parc. št. 2010, poteka po severnem robu parc. št. 2013, 2017 in 2018, seka parc. št. 2019, 2024, 1026/1, 2029/1 in 2030, poteka po severni meji parc. št. 2031, 2032, 2038, 2039, 2044, 2045, 2046 in 2047, seka parc št. 2043, poteka po severni meji parc. št. 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053 in 2054, seka parc. št. 2055, poteka po severni meji parc. št. 2057, seka parc. št. 2059, 2060, 2061, 2063, 2064, 2067, 2069 in 2068, poteka po severnem robu parc. št. 2070 in 2071 in po zahodnem robu parc. št. 2072 do poti parc. št. 2925, poteka po južnem robu te poti do parc. št. 2115, poteka po zahodnem robu te parcele do ceste Murska Sobota—Lendava, po južnem robu te ceste do parc. št. 2659 k.o. Dobrovnik, kjer se obrne in se nadaljuje po vzhodnem robu te parcele, po severnem robu poti parc. št. 8312, seka to pot in se nadaljuje po zahodnem robu parc. št. 3176, 3166, 3161, 3155, 3156, 3157, 3168, 3147, 3136, 3134, 3124, 3114, seka parcelo št. 3111 in se nadaljuje po zahodni meji parc. št. 3109, 3106, 3105, 3099, 3098, 3100/2, seka parc. št. 3097, poteka po zahodni meji parc. št. 3090, 3089, in 3086, seka parcelo št. 3085 in dalje po zahodni in severni meji parc. št. 3083 do ceste Turnišče—Dobrovnik (parc. št. 8282), po severozahodnem robu te ceste do poti (parc. št. 8314) po južni meji te poti do parc. št. 4700, po njeni zahodni meji do predvidenega melioracijskega jarka, ki poteka ob severni strani poti (parc. št. 8315), po severni strani tega jarka do ceste Turnišče—Dobrovnik, po severozahodni meji te ceste do katastrske meje med k.o. Dobrovnik in k.o. Filovci, poteka po zahodni meji parcele št. 2854 po južni meji parcel št. 2853 do št. 2821/1, po vzhodni meji parc. št. 2821/15, 2820/1, 2819/1 in 2820/3 po južni meji poti (parc. št. 2932) do katastrske meje in se nadaljuje po katastrski meji med k.o. Filovci in k.o. Strehovci, seka potok parc. št. 2945 in pot parc. št. 2919 ter se nadaljuje po južnem robu te poti do tromeje, kjer smo pričeli z opisom meje komasacijskega območja.

2. Komasacijsko območje zajema parcele, ko so navedene ločeno po katastrskih občinah. Seznam lastnikov parcel in parcel je na vpogled pri Komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj — Odsek za kmetijstvo.

3. Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj pri skupščini občine Lendava (v nadaljnjem besedilu komite) imenuje komisijo za izvedbo komasacijskega postopka (v nadaljnjem besedilu komisija).

4. Z uvedbo komasacijskega postopka je na komasacijskem območju prepovedan promet z zemljišči, parceliranje zemljišč, graditev in sajenje nasadov ter gozdnega drevja. Izjemoma je dovoljen promet z zemljišči do konca razgrnitve elaborata obstoječega stanje zemljišč komasacijskega sklada, če gre za zmanjšanje števila lastnikov in solastniških deležev, če gre za formalno dokončanje pravnega posla, za prenos lastništva na zemljišču, ki je dejansko že opravljen, ali če postane zemljišče družbena lastnina. Potrdilo o tem, da gre za izjemen primer, izda komite.

5. Komite določi rok in način razgrnitve idejne zasnove. Pozivamo komasacijske udeležence in druge, ki imajo na tem območju kakšen na zakon oprt pravni interes, da podajo pisne pripombe na idejno zasnovo v času razgrnitve, katere obravnava komisija. Komite lahko v upravnem postopku odloča o manjših spremembah meje komasacijskega območja, če gre za povečanje ali zmanjšanje površine komasacijskega območja do 5 %.

6. Komite določi rok in način razgrnitve elaborata obstoječega stanja zemljišč na komasacijskem območju in elaborat vrednotenja zemljišč na komasacijskem območju. Zoper razgrnjene podatke teh dveh elaboratov lahko komasacijski udeleženci podajo pisne ugovo-

re, ki jih komisija obravnava v komasacijskem postopku. O njih se odloči z odločbo o novi razdelitvi zemljišč.

7. Komite določi rok in način razgrnitve elaborata nove razdelitve zemljišč na komasacijskem območju. Stranke v postopku imajo možnost podati pripombe in predloge na ta elaborat v času razgrnitve. Komisija obravnava pisne pripombe in predloge v komasacijskem postopku in predlaga spremembe elaborata. O spremembah elaborata se odloči z odločbo o novi razdelitvi zemljišč.

8. Če se na komasacijskem območju zaradi zemljišč poveča ali zmanjša površina poti, melioracijskih jarkov in drugih objektov se dodeli vsakemu komasacijskemu udeležencu sorazmerno z vloženim zemljiščem manjša oziroma večja površina zemljišč.

9. Pri razdelitvi zemljišč iz komasacijskega sklada se bodo poleg 89. člena zakona o kmetijskih zemljiščih za območja, za katera je več oziroma ni interesentov upoštevala naslednja načela:

— na zemljiščih ob gospodarskih objektih imajo prednost lastniki gospodarskih objektov

— v posamezni tabli ima prednost tisti lastnik — uporabnik, ki je imel v tej tabli pred komasacijo v posesti večji del zemljišča

— udeležencem, se dodeli zemljišče v tablah, ki so bližje njihovemu gospodarskemu sedežu

— zemljišča nad cesto Murska Sobota—Lendava se združujejo ločeno od zemljišč pod omenjeno cesto

— za komasacijske udeležence, ki prejmejo zemljišče v določeni tabli se upošteva vrstni red lastnikov v tej tabli pred uvedbo komasacijskega postopka

— v komasacijskem postopku se bodo upoštevala načela po takem vrstnem redu kot so navedena v tej odločbi, če to ni v nasprotju z zasnovo ureditve komasacijskega območja in proizvodnim programom.

10. Mejnih znamenj (mejnikov), ki so postavljena v mejnem ugotovitvenem postopku, ni dovoljeno uničevati, poškodovati ali samovoljno premeščati, kot to določa 12. člen zakona o zemljiškem katastru (Ur. list SRS, št. 16—142/74).

11. Skupščina občine Lendava pooblašča Geodetski zavod SRS, da v njenem imenu opravlja mejni ugotovitveni postopek, razgrnitev elaborata obstoječega stanja zemljišč na komasacijskem območju, elaborata vrednotenja zemljišč na komasacijskem območju in seznanitev komasacijskih udeležencev z dodeljenimi zemljišči v naravi.

12. Podatki o parcelah, zajetih v komasacijo so na vpogled pri Geodetski upravi Skupščine občine Lendava, podatki o lastništvu teh parcel pa pri zemljiški knjigi Temeljnega sodišča v Murski Soboti, enota v Lendavi.

13. Posameznemu komasacijskemu udeležencu se vroči odločba o uvedbi komasacijskega postopka v taki obliki, da izrek odločbe vsebuje le tisti del, ki se nanaša na posameznega komasacijskega udeleženca. Odločba o uvedbi komasacijskega postopka brez druge točke izreka se objavi v glasilu Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Ljutomer in Murska Sobota. Celotna odločba je na vpogled pri komiteju.

Obrazložitev:

V skladu z 81. členom zakona o kmetijskih zemljiščih (Ur. list SRS, št. 17/86) se komasacijski postopek uvede, če je zasnova komasacijskega območje opredeljena v dolgoročnem planu, meja komasacijskega območja ter materialna podlaga za izvedbo komasacije pa v dogovoru o temeljih družbenega plana ter v srednjeročnem planu občine, če je izdelana idejna zasnova ureditve komasacijskega območja, ter proizvodni program.

Komasacijska dela, ki se bodo izvajala na območju k.o. Strehovci in k.o. Dobrovnik, so predvidena v dolgoročnem planu občine Lendava, ki je bil sprejet dne 12. 12. 1985, v dogovoru o temeljih družbenega plana, ki je bil sprejet dne 10. 6. 1986 in v srednjeročnem planu, ki je bil sprejet dne 10. 6. 1986.

Predlagatelj Kmetijska zemljiška skupnost občine Lendava je dne 3. 4. 1987 predlagala uvedbo komasacijskega postopka zemljišč v delih k.o. Strehovci in k.o. Dobrovnik. Predlagatelj je predložil izdelano idejno zasnovo ureditve komasacijskega območja in proizvodni plan.

Komasacijsko območje obsega 267 ha. Iz idejne zasnove ureditve komasacijskega območja in tudi iz seznama zemljišč, ki so predmet komasacije, je razvidno, da so tu parcele povprečne površine 0,14 ha. Zaradi razdrobljenosti, slabe kvalitete in neprimerne oblike zemljišč ni mogoče intenzivno obdelovati niti ne na njih dobro gospodariti. Z izkopom melioracijskih jarkov se je število parcel še povečalo, na nekatere parcele pa je onemogočen dostop z javne poti. S komasacijskim postopkom se morajo navedene razmere izboljšati tako, da bo na teh zemljiščih večja in cenejša kmetijska proizvodnja.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo ni pritožb, dopusten pa je upravni spor. Upravni spor se sproži s tožbo. Tožba se vloži pri Vrhovnem sodišču SR Slovenije ali pa se mu pošlje po pošti v 30 dneh po prejemu te odločbe. Tožbo se lahko da na zapisnik pri Vrhovnem sodišču SRS ali pri drugem rednem sodišču.

Predsednik
skupščine občine
Rudolf LEINER

Številka: 462-1/87-3
Datum: 29. 7. 1987

Na podlagi 16. člena Zakona o geodetski službi (Ur. list SRS št. 23/76) ter na podlagi Odloka o cenah geodetskih storitev v občini Gor. Radgona in Lendava, sta izvršni svet Skupščine občine Gor. Radgona, na seji 9. 7. 1987 in izvršni Skupščina občine Lendava, na seji 16. 7. 1987, sprejela

SKLEP
o valorizaciji cen geodetskih storitev

1. člen

S tem sklepom se določajo cene geodetskih storitev za potrebe občanov, državnih organov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, društev in civilnih oseb, ki jih opravlja občinski upravni organ, pristojen za geodetske zadeve občine Gornja Radgona.

2. člen

Cene iz prvega člena tega sklepa so:

Zap. Vrsta in obseg geodetske storitve	Cena
1. PARCELACIJA	
1.1. parcele	
1.1.1. do 0,3 ha na dva dela	72.000 din
1.1.2. za vsak nadaljni začeti 0,3 ha	17.900 din
1.1.3. za vsako dodatno novo parcelo	13.800 din
1.1.4. za prenos gradbene parcele iz projekta v naravo	27.600 din
1.2. za vsako na novo nastalo parcelo obodne parcelacije	61.200 din
1.3. za razlasitev dolžinskega objekta za vsakih 100 m	91.400 din
2. MEJNI UGOTOVITVENI POSTOPEK	
2.1. ugotovitev in izmeritev meje med dvema mejnima točkama	55.200 din
2.2. za vsako nadaljno mejno točko	13.800 din
3. PRENOS POSESTNE MEJE PO PODATKIH ZEMLJIŠKEGA KATASTRA	
3.1. grafični kataster	
3.1.1. določitev posestne meje med dvema mejnima točkama	71.600 din
3.1.2. za vsako nadaljno mejno točko	17.900 din
3.2. numerični kataster	
3.2.1. določitev posestne meje med dvema mejnima točkama	44.000 din
3.2.2. za vsako nadaljno mejno točko	13.800 din
4. IZDELAVA GEODETSKIH NAČRTOV ZA PROSTORSKE IZVEDBENE AKTE	
4.1. izdelava načrtov za površine do 0,3 ha	63.400 din
4.2. za vsak nadaljni začeti 0,3 ha	23.500 din
5. IZDELAVA POSNETKOV NOVEGA STANJA	
5.1. izdelava načrtov za površine do 0,1 ha	52.600 din
5.2. za vsak nadaljni začeti 0,1 ha	19.400 din
5.3. posnetek komunalnega voda za vsakih 100 m	
5.3.1. za vod krajši od 500 m	52.600 din
5.3.2. za vod daljši od 500 m	48.500 din
6. ZAKOLIČENJE OBJEKTOV	
6.1. stavbe in objekti do 200 m² tlorisne površine	26.100 din
6.2. stavbe in objekti nad 200 m² tlor. površine	dejan. čas
6.3. dolžinski objekti	dejan. čas
7. CENE GEODETSKIH STORITEV NA GOZDNEM OBMOČJU SE POVEČAJO ZA 50 % OD ZGORNJIH CEN.	
8. CENA URE	
Za geodetske storitve, ki se obračunavajo po dejansko porabljenem času, veljajo naslednje cene:	
A — terensko geodetsko delo	6.000 din
B — pisarniško geodetsko delo	5.600 din
C — risarsko geodetsko delo	3.000 din
D — figurantska in druga pomožna dela	2.200 din
9. CENA PREVOŽENEGA KILOMETRA ZNAŠA	160 din
10. SPLOŠNO	
— posebej se obračunavajo materialni stroški (mejniki, obrazci, prevozni stroški, poštnina).	
— ob prekinitvi postopka plača naročnik vse stroške, ki so nastali do prekinitve.	
— če opravljamo metive na izrecno željo naročnika v zimskem času, to je od 1. 12. do 1. 3., se cena poveča za 30 %.	
— geodetske storitve se obračunajo po ceniku, ki velja ob zaključku dela.	

3. člen

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati sklep Izvršnega sveta Skupščine občine Gornja Radgona o valorizaciji cen geodetskih storitev, ki je bil sprejet na seji, dne 11. 3. 1987 (Ur. obj. št. 9/87).

4. člen

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati sklep Izvršnega sveta Skupščine občine Gor. Radgona o valorizaciji cen geodetskih storitev, ki je bil sprejet na seji, dne 11. 3. 1987 (Uradne objave št. 9/87) ter sklepa Izšnega sveta Skupščine občine Lendava o valorizaciji cen geodetskih storitev, ki je bil sprejet na seji, dne 19. 3. 1987 (Uradne objave št. 9/87).

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah.

Številka: 38-1/86-2
Datum: 17. 7. 1987

Predsednik
IS SO Lendava
Jože KURONJA, l. r.

Predsednik
IS SO Gor. Radgona
Janko SLAVIČ, l. r.

174

Na podlagi 55. člena Zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Uradni list SFRJ, št. 46/85) 39. člena statuta občine Lendava (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Ljutomer, Lendava in Murska Sobota, št. 37/81, 29/83 in 9/86 je Skupščina občine Lendava na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, dne 6. 7. 1987 sprejela

SKLEP

o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 2000

1. člen

Javno se razgrne osnutek sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 2000.

2. člen

Navedena dokumentacija bo javno razgrnjena od 5. 8. 1987 do 10. 9. 1987 v prostorih Skupščine občine Lendava, soba št. 15/I in soba št. 18/I.

3. člen

V času javne razgrnitve si osnutek sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega plana lahko ogledajo organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti ter delovni ljudje in občani ter nanj podajo pisne predloge oz. pripombe najkasneje do 25. 8. 1987. Predloge oz. pripombe je možno dati tudi ustno na zapisnik pri komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Lendava.

4. člen

Ta sklep se objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Ljutomer, Lendava in Murska Sobota.

Številka: 30-3/81
Lendava, dne 4. 8. 1987

Predsednik Skupščine
občine Lendava
Rudi LEINER, l. r.

Radijski in televizijski spored od 14. do 20. avgusta

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — NAJLEPŠE ŽELJE S ČESTITKAMI IN POZDRAVI, 16.30 — Aktualno; 16.55 — Obvestila, 17.00 — Turistična oddaja, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — »21-232« — propagandno-glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.25—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 18.40 Poročila. 18.45 Dr. Who: Ladja v vesolju, 2. del angleške otroške nanizanke. 19.10 Risanka. 19.26 Vreme. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 E. Dark: Brezčasna dežela, 3. del avstralske nadaljevanke. 20.55 Zgodovina izumov: Izumi za kratkočasje, 6. del. 21.50 Tv dnevnik. 22.05 Poletna noč, Ciklus Clauda Chabrola: Krvava svatba, francoski film (do 00.35)

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 Tv dnevnik. 17.30 Orkester se oblači, otroška oddaja. 18.00 Izobraževalna oddaja. 18.40 Številke in črke — kviz. 19.00 Domači ansambli: Ansambel Vilija Petriča (samo za Lj 2). 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Tito — generalni sekretar KPJ, dokumentarna oddaja. 20.50 Poročila. 21.00 Krvavi wisky, ameriški film. 22.30 En avtor, en film (do 22.50).

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Cagney in Lacey, 21.15 Jugotonove zvezde, 22.00 Dnevnik, 22.20 Glasbeni magazin, 23.50 Program plus.

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Komisar, 21.25 Pearl Harbour, 22.55 Mož, ki je ustrelil Liberty Valancea (film).
DRUGI PROGRAM
16.20 Luč pravičnih, 17.15 Svet živali, 18.00 Tednik, 18.30 Hardcastle in McCormick, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Afrika, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Šport, 22.15 To je bil delček Dunaja, 23.00 Umetnine.

TV MADŽARSKA

9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.35 Nepričakovana srečanja, pon. TV filma. 11.45 Telovadba za invalide. 17.10 Spored za 3 dni. 17.15 Za upokojence. 17.45 Teka. 18.00 Okno, služnostni program. 19.00 Za boljši jezik. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Cirkus, gostovanje kitajskega cirkusa. 21.30 Lestenci v Ermitažu, kratki film. 21.50 Ponovi igro, Sam, ameriški film. 23.00 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke. **18.00** Nora ljubezen — telenovela. **19.00** Odprta meja. **19.30** TVD Stičišče. **19.45** Veronica: telenovela. **20.30** Brahmsove simfonije, orkester Dunajske filharmonije dirigira Leonard Bernstein. **21.05** Mednarodni natečaj »Mario del Monaco« — II. del. **23.00** Gradovi — dokumentarec. **00.20** Novice v nemščini in angleščini.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža, 17.40 — Reklame-glasba, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232).

TV LJUBLJANA

16.45—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 17.00 Poročila. 17.05 Baletni trenutek. 17.20 Zgodba o goskici. 17.10 Zdravnikov učenec (del. naslov), sovjetski film. 18.40 Španska državljanska vojna, 11. del dokumentarne serije. 19.10 Risanka. 19.26 Vreme. 19.30 Tv dnevnik. 19.50 Zrcalo tedna. 20.15 Spoznaj svojega zajčka, ameriški film. 21.45 Tv dnevnik. 22.00 Poletna noč, Sever in Jug, 7. del ameriške nadaljevanke (do 00.30)

Oddajniki II. TV mreže:
16.40 Zgodbe iz tovarne, ponovitev TV nadaljevanke. 17.40 Otroška predstava. 18.40 Dallas, ameriška nadaljevanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Tito — generalni sekretar KPJ, 2. del dokumentarne serije. 20.50 Glasbeni večer — (tudi za JRT 2). 21.50 Poročila. 21.55 Svet na zaslonu (samo za Lj 2). 22.35 Jazz — vključitev. 22.55 Športna sobota (do 23.15).

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
8.35 Poletno dopoldne, 16.35 Tv koledar, 16.45 Narodna glasba, 17.15 Tv spored, 18.00 Šport, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pred mrakom (film), 22.15 Dnevnik, 22.30 Program plus

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
14.25 Moje hčere (film), 16.20 Počitnice s kitom (film), 17.45 Vsakdanja mačja zgodba, 18.15 Tv okno, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dobrodošli v klubu, 21.45 Šport, 22.20 Srečni vitezi, 23.20 Hollywoodski raj.
DRUGI PROGRAM
9.00 Matineja, 14.20 Tedenski tv spored, 14.45 Opera, 16.10 Oh ti Drombuschi, 17.10 To je Elvis (film), 18.50 Šport, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Razgaljenje (film), 22.05 Pearl Harbour (film), 23.25 Serpico (film).

TV MADŽARSKA

8.35 Angleščina. 9.05 Za cicibane. 9.25 Za otroke. 10.10 Opičji otok, kratki film. 10.40 Družina Komlosi. 11.25 Naš ekran. 15.00 Pravljica. 15.55 Kodalyeve metode. 16.25 Indija, reportaža. 17.00 Dnevnik. 17.15 Igra Barkochba. 17.55 Popevkarska TV lestvica. 18.45 Družina Smola, risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Grease (Pomada), ameriški glasbeni film. 21.55 Dr. Fischer, TV film. 23.35 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. **18.00** Nora ljubezen — telenovela. **19.00** Umetnost — dokumentarec. **19.30** TVD Stičišče. **19.45** Veronica — telenovela. **20.30** Televizijski film v dveh delih po romanu Maria Tobina. Igrajo: Luigi Di Berti, Ana Maria Gerardi. Režija: Giovanni Fago. **21.45** TVD Vsedanes. **22.00** Skrivnosti morja: Jacques Cousteau. **23.30** Kuba: dokumentarec. **00.20** Novice v nemščini in angleščini.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232).

TV LJUBLJANA

9.50—13.05 in **16.10—23.20 Teletekst RTV Ljubljana,** 10.05 Poročila, 10.10 Živ žav: risanke, Smrkci, 11.00 Dr. Who: Ladja v vesolju, ponovitev 2. dela angleške nadaljevanke, 11.25 Alpki večer 87, 3. oddaja, 12.00 Kmetijska oddaja TV Sarajevo, 13.00 Poročila, 16.30 Poročila, 16.35 Zdravnik umirajočega časa, 3. del slovaške nadaljevanke, 17.45 Morski vragi, angleški film, 19.10 Risanka, 19.24 Iz TV sporedov, 19.26 Vreme, 19.30 TV dnevnik, 20.00 V. Radovanovič: Tudi toj je sreča, 4. del nadaljevanke TV Beograd, 20.50 Poletna noč, Zdravo, Sever in Jug, 8. del ameriške nadaljevanke.

Opombe:
LJ emitira za JRT 1 ob 15.00—16.40 Nedeljsko popoldne: H. Svetel: Višnjani, komična opera

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.45 Vsi smo bili v šoli (film), 15.00 Višnjani (opera), 16.40 Morje, ljudje, obale, 17.20 Film, 18.55 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pretežno vedro (drama), 20.55 Zabavna oddaja, 21.40 Dnevnik, 22.00 Športni pregled, 22.45 Program plus.

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
14.30 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Solnograški knez Wolf Dietrich, 23.35 Jour Fixe.
DRUGI PROGRAM
9.00 Matineja, 14.00 Športno popoldne, 16.55 Narodna glasba, 17.40 Spandau balet, 18.30 Okay, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Veliki Gatsby (film), 22.40 Hotel, 23.25 Šport, 23.45 Mesto zločina.

TV MADŽARSKA

8.55 Pisarna na Piccadillyju, 3. del. 9.20 Risanka. 9.45 Dnevniki o prijateljstvu. 10.20 Pesnik A. Jozsef. 10.55 Nogomet: Vac—Bp. Honved. 14.10 Formula 1, iz Zeltwega. 17.15 Delta. 17.40 Oglejmo si skupaj. 18.25 Pravljice. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.10 Žalosten morilec, francoska krimikomedija. 21.35 Lepa beseda, književnik o književniku. 22.45 Poročila.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. **18.00** Nora ljubezen: telenovela. **19.00** Glasbena oddaja. **19.35** Waterpolo: Jugoslavija:Madžarska — Evropsko prvenstvo. **20.30** Film: Kid Blue. Igrajo: Denis Hoper, Waren Oates, Peter Boyle. Režija: James Frawley. **22.00** Automobilizem: Formula 1 Avstrija. **23.30** Louvre — dokumentarec

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Športna oddaja, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.15 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV LJUBLJANA

18.10—23.25 Teletekst RTV Ljubljana, 18.25 Poročila, 18.30 Radovedni taček: Konj, 18.45 Pamet je boljša kot žamet: Zgodba o detektivu Jodu, 18.50 Sedem stopnic do glasbe: Dva zmerjavca, 19.10 Risanka, 19.24 Iz TV sporedov, 19.26 Vreme, 19.30 TV dnevnik, 20.00 B. Taylor—Bradford: Bogatašinja, 3. del angleške nadaljevanke, 20.55 Poletna noč, vmes ob 22.00 TV dnevnik, Sever in Jug, 9. del ameriške nadaljevanke

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik, 17.30 Basnodrom, otroška oddaja TV Skopje, 17.45 Skriti zaklad, otroška oddaja, 18.00 Beograjski TV program, 19.00 Indirekt, oddaja o športu, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Argumenti, zunanjepolitična oddaja, 20.30 Znanost in mi, 21.15 Poročila, 21.20 Portreti igralcev: Burt Reynolds, 21.50 Osvobajanje, ameriški film, 23.20 Mali koncert

Opomba:
Bg: Tito in nacionalno vprašanje, dokumentarna oddaja, Mejaši, dokumentarna oddaja, Svet o Titu, Slavnostna akademija — 50 let

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Modra halja (drama), 21.10 Evropska civilizacija na pohodu, 21.45 Dnevnik, 22.05 Program plus.

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Kojak, 22.05 Pretežno jasno, 23.05 Arhitektura na razpotju.
DRUGI PROGRAM
15.50 EP v plavanju, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Hardcastle in McCormick, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Podeželski zdravnik, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Moška zadeva (film), 23.40 FBI.

TV MADŽARSKA

NI SPOREDA.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. **18.00** Nora ljubezen — telenovela. **19.00** Odprta meja. **19.30** TVD Stičišče. **19.45** Veronica — telenovela. **20.30** Film: Kid Blue — ponovitev. **22.20** TVD Vsedanes. **22.30** Satira in humor v Italiji. **23.10** Hazel — telefilm. **24.00** Novice v nemščini in angleščini.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V živo, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

16.45—00.00 Teletekst RTV Ljubljana, 17.00 Poročila, 17.05 Plesne domislice: Plesna skupina Igen iz Celja, 17.25 Strassbourg: EP v plavanju, prenos, 19.00 Risanka, 19.24 Iz TV sporedov, 19.26 Vreme, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 M. Duchaček — P. Sudek: Rubikova kocka, češkoslovaška drama, 21.30 Zdravilne vode: Portoroške terme, 22.00 TV dnevnik, 22.15 Poletna noč, Sever in Jug, 10. del ameriške nadaljevanke, Samo bedki in konji, 12. del

Oddajniki II. TV mreže:
15.00 Strassbourg: EP v vaterpolu — YU—Španija, prenos, (slov. kom.), 17.10 TV dnevnik, 17.30 Mali svet, otroška oddaja, 18.00 Izobraževalna oddaja, 18.40 Številke in črke — kviz, 19.00 TV koledar, 19.10 Risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kiparske tehnike odlivanje v kovine, dokumentarna serija, 20.30 Poulenc: Sonata za klavir štiriročno (samo za Lj2), 20.45 Žrebanje lota, 20.55 Poročila, 21.00 Narodna glasba, 21.50 Muppet show, 22.15 Po Jugoslaviji, izobraževalna oddaja, 22.40 Kronika dubrovniških poletnih prireditev

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Lulu (nadaljevanka), 21.05 Signali, 22.35 Dnevnik, 22.55 Program plus.

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Izgubljeni v džungli, (dok. film), 21.15 Dallas, 22.00 Kulturni žurnal, 22.10 Taki, kot smo bili (film).
DRUGI PROGRAM
13.55 EP v plavanju, 16.00 Človek informacij, 16.45 Evropski narodni parki, 17.30 Usmeritev, 18.00 Kviz, 18.30 Hardcastle in McCormick, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kviz, 21.15 Poročila, 21.20 Šport.

TV MADŽARSKA

9.20 Počitniška matineja, filmi za otroke. 11.10 Delta, pon. 11.35 Telovadba za invalide. 16.55 Spored za 3 dni. 17.00 Velika deželа Aljaska, poljudnoznanstveni film. 17.50 Za najstnike. 18.40 Mini studio. 18.45 V 80. dneh okoli Zemlje, risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Verdi, 2. del italijanske biografske serije. 21.15 Studio '87. 22.15 Vprašanja o Ustavi. 22.50 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. **18.00** Nora ljubezen: telenovela. **19.00** Odprta meja. **19.30** TVD Stičišče. **19.45** Veronica — telenovela. **20.30** Film: Rio Conchos. Igrajo: Richard Boone, Tony Franciosa. Režija: Gordon Douglas. **22.00** TVD Vsedanes. **22.15** Zločin in kazen — 3. del TV nadaljevanke. **23.25** Telovadimo z Barbaro Bouchet. **00.15** Novice v nemščini in angleščini.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iščemo odgovore na vaša vprašanja, 18.30 — Mladinska oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

16.45—00.00 Teletekst RTV Ljubljana 17.00 Poročila, 17.05 Pravljice iz lutkarjevega vozička: O možu, ki ni znal nobene zgodbe, 17.25 Strassburg: EP v plavanju, prenos, 19.00 Risanka, 19.24 Iz TV sporedov, 19.26 Vreme, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Zürich: Atletski miting, prenos, 23.15 TV dnevnik, 23.30 Poletna noč, Sever in Jug, 11. del ameriške nadaljevanke (do 02.00)

Oddajniki II. TV mreže:
14.00 Strassbourg: EP v vaterpolu — YU:Italija, prenos, 17.10 TV dnevnik, 17.30 Zgodbe modrega telefona, 18.00 Izobraževalna oddaja, 18.40 Številke in črke - kviz, 19.00 TV koledar, 19.10 Risanka, 20.00 Film tedna — Ciklus Jamesa Deana: Upornik brez razloga, ameriški film, 21.45 Umetniški večer

Opomba:
18.10—19.30 Doboj: Rokomet CSKA:Sloga

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sreda, 23.00 Dnevnik, 23.20 Program plus.

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pojmo v dežju (film), 21.55 Pravni Dunajčan ne zatone, 22.40 Šport.
DRUGI PROGRAM
17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Bill Cosby, 18.30 Hardcastle in McCormick, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Afrika, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 22.30 Agent Richard (film).

TV MADŽARSKA

9.05 TV doktor, zdravniški nasveti. 9.15 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.25 Studio '87, pon. 17.10 Stari mojstri, z. nemški TV film. 18.00 Človek se rodi za srečo, dokumentarni film. 18.55 Cim cim, literarne uganke za otroke, Zoltan Iszlai. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Jozsef Katona: Bank ban, TV igra. 22.35 Glasba, glasba, glasba, glasba ... 23.15 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. **18.00** Nora ljubezen — telenovela. **19.00** Odprta meja. **19.30** TVD Stičišče. **19.45** Veronica — telenovela. **20.30** Film: Naprej je prosto. Igrajo: Aldo Fabrizi, Andrea Checchi, Adriana Benuzzi. Režija: Mario Bonnard. **22.10** TVD Vsedanes. **22.25** Mali moderni svet — 1. del tv nadaljevanke po romanu Antonia Fogazzara / Režija: Daniele D'anzia. Igrajo: Aldo Reggiani, Lorenza Guerrieri.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Kulturna oddaja, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.10 — Miš-maš, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

16.35—00.00 Teletekst RTV Ljubljana, 16.50 Poročila, 16.55 Pomlad v dolini ribnikov, 17.10 Brundo na gugalnici, 17.25 Strassbourg: EP v plavanju, prenos, 19.00 Risanka, 19.24 Iz TV sporedov, 19.26 Vreme, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Tednik, 21.05 Maupassantove novele, 6. — zadnji del francoske nadaljevanke, 22.10 TV dnevnik, 22.25 Poletna noč, Sever in Jug, 12. del ameriške nadaljevanke (do 01.35)

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik, 17.30 Deske v glavi, otroška oddaja, 18.00 Kulturna dediščina: Živeti v Senju, 18.40 Varaždin: rokomet (Ž) — Belinka—Olimpija:Spartacus (Budimpešta), prenos, (slov. kom.) v odmoru ... 20.00 Akademska folklorna skupina France Marolt (tudi za JRT 2), 20.40 Poročila, 20.45 Dokumentarni večer, 22.15 Knjige in misli

TV ZAGREB

PRVI PROGRAM
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 20.55 Miniature, 21.05 Maščevanje Pinka Panterja (film), 22.40 Program plus.

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
9.00 Poročila. 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Jutrišnji cirkus, 21.15 Humor je adut, 21.50 Lepotec (film), 23.15 Šport.
DRUGI PROGRAM
14.25 EP v plavanju, 16.15 Napitki življenja, 17.00 Planet Zemlja, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Hardcastle in McCormick, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjepolitični raport, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Šport, 22.20 Klub 2.

TV MADŽARSKA

8.50 Cvetlični karneval. 9.30 Zaprisega novih oficirjev. 10.30 Obrambni dan, parada. 14.00 20. avgust, praznik ustave; prenosi, reportaže in dokumentarni filmi o prazniku. 17.55 Lik kralja Štefana v madžarski zgodovini. 18.45 Tom in Jerry, risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.10 Pesniki o pokrajini, ljudeh, domovini. 20.45 Dan ustave, nadaljevanje prazničnega sporeda do 23.00, vmes TV dnevnik ob 22.20.

TV KOPER

17.00 Program za otroke. **18.00** Nora ljubezen — telenovela. **19.00** Odprta meja. **19.30** TVD Stičišče. **19.45** Veronica — telenovela. **20.30** Film: Naprej je prosto. Igrajo: Aldo Fabrizi, Andrea Checchi, Adriana Benuzzi. Režija: Mario Bonnard. **22.10** TVD Vsedanes. **22.25** Mali moderni svet — 1. del tv nadaljevanke po romanu Antonia Fogazzara / Režija: Daniele D'anzia. Igrajo: Aldo Reggiani, Lorenza Guerrieri.

prodam

SILAŽNI KOMBAJN SK 80 prodam. Slavko Mavrič, Logarovci 38 a, Križevci pri Ljutomeru. IN-18323
ŠKODO Š 100 (ZA DELE), vozno prodam. Janko Trstenjak, Branoslavci 29 a, Ljutomer. IN-18322
TAM 2001, kategorije B, karambolirana, ugodno prodam. Emilijan Rudolf, Radoslavci 19, p. Bučkovci. IN-18317
OPEL MANTO (karambolirano) prodam. Lipa 37, telefon: 71 711. M-17902
HRASTOVE PLOHE PRODAM. Telefon: 70 279. M-17903
ŠKODO 110 L, generalno obnovljeno, registrirano do februarja 1988, poceni prodam. Moščanci 42, telefon: 77 033. M-17904
ELEKTRIČNO KITARO TAMAKI poceni prodam. Telefon: 77 033. M-17905
SIPOV ENOREDNI OBIRALNIK ZA KORUZO PRODAM. Kobilje 28, p. Dobrovnik. M-17906
GRAMOFON GARARD Z ZVOČNIKI prodam. Telefon: (069) 22 276. M-17907
STAREJŠO HIŠO V BRATONCIH prodam. Lipovci 86. M-17908
OSEBNI AVTO ŠKODA 110, letnik 1975, prikolico za avto in majhne pujske, stare osem tednov, prodam. Franc Kaučič, Bakovci, Ob Muri 16. M-17909
OPEL MANTA naprodaj. Skakovci 62. M-17911
CITROEN GSX, letnik 1978, obnovljen, prodam. Stanko Sreš, Ižakovci 143. M-17-880
NOVO STANOVANJSKO HIŠO prodam. Lipovci 52. M-17883
ZLAHTNO MEŠANO BELO VINO z analizo, približno 1500 l, prodam. Informacije: Kobilje št. 31, telefon: 70-416. M-17900
LADO STANDARD, karambolirano, registrirano, vozno, in kombinirani štedilnik, rabljen, prodam. Naslov v upravi lista. M-17914
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK (2 plin, 4 elektrika) in 300 l belega vina prodam. Velika Polana 45. M-17917
KOMBINIRANI ŠTEDILNIK (2 plin, 2 elektrika) prodam. Kovačič, Murska Sobota, Alija Kardoša 4. M-17921
TELICI, breji sedem mesecev, kontrola A, po izbiri, prodam. Radovci 10. M-17925
JAWO 350, letnik 1983, ugodno prodam. Informacije vsak dan med 17. in 18. uro. Telefon: 26-082. M-17926
TELICO, brejo devet mesecev, prodam. Roman Klemenčič, Lešane 1, p. Apače. M-17927
ZASTAVO 750, obnovljeno, prodam ali zamenjam za APN 4, APN 6 ali ELEKTRONIK 90 z doplačilom. Anton Jug, Vanča vas 18, p. Tišina. M-17928
PODKLETENO HIŠO V III. GRADBENI FAZI, 260 m² stanovanjske površine, v Murski Soboti, prodamo. Telefon: 21 177. M-17413
STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem, sadovnjakom, po želji tudi z njivami, na Gorici pri Murski Soboti, prodam. Informacije vsak delavnik po telefonu: (061) 322 869. M-17669
ELEKTRONIK 90, letnik 1981, prodam. Rakičan, Cankarjeva 41. M-17913
ŠKODO 100 L, dobro ohranjeno, prodam. M. Sobota, Finžgarjeva 20. M-17931
KOSO ZA TRAKTOR DEUTZ prodam. Pinter, Nemčavci 34. M-17929
PEVSKO OZVOČENJE SUPER SONIC (200W) nujno prodam. Cena 65 SM. Telefon: 25-457. M-17930
LAŠKI RIZLING, 200 l, po ugodni ceni prodam. Telefon v večernih urah: 22 212. M-17934
KOMBAJN EPLLE MOBIL 211 HT prodam. Jožef Farkaš, Trnje 39. M-17935
NOV MOTOKULTIVATOR MIO 350 ugodno prodam. Telefon: 23 038. M-17936
BOBNE TROVA prodam. Bratonci 109. M-17937
ŠKODO 105 S, letnik 1977, prodam. Sraka, Murska Sobota, Lendavska 19 a. M-17938
KRAVO s teletom in kravo, brejo pet mesecev, kontrola A, prodam. Renkovci 63. M-17940
VEČ BETONSKIH CEVI, profil 80, prodam. Prelog, Vaneča 63 a. M-17942
STAREJŠO HIŠO in 3 HA ZEMLJE prodam ali dam v najem. Naslov v upravi lista. M-17943
TRAKTOR ZETOR 4911 prodam. Veržej, Frana Kozarja 10. M-17944
OSEBNI AVTO ŠKODA 110, registriran do maja 1988, prodam. Rakičan, Cvetkova 68. M-17945
101 GTL 55, letnik 1985, prodam. Turnišče, Pod logom 20. M-17947
KOSO ZA TRAKTOR STEYR, brane, jermenico in plug, 10-colni, prodam. Lemerje 13. M-17948
DOMAČE RDEČE VINO, 500 l (jurka, klinton), od 5 l naprej, prodamo. Albert Erhatič, Boreci 19, Križevci pri Ljutomeru. M-OP

Kam na kozarček in pico? Na Hotizo v Osmico!

PRIKOLICO, 5 t, prodam. Alojz Kovač, Zagajski Vrh 23 a, Gornja Radgona. GR-13588
GOLF JGL, letnik december 1981, in kravo, staro sedem let in brejo šest mesecev, prodam. Hajdinjak, Spodnja Ščavnica 16. GR-13589
TRAKTOR ZETOR 35 S 11, registriran, v voznem stanju, prodam. Karel Fleisenger, Spodnji Ivanjci 31. GR-13590
TRAKTOR ZETOR 7011, s prikolico, prodam. Franc Horvat, Ziberci 17, p. Apače. GR-13591
RDEČE VINO prodam. Marija Kozar, Pristava 19, Ljutomer. IN-18325
TRAKTOR STEYR, 18 KS, z reduktorjem in koso prodam. Jože Lupša, Berkovci 16, p. Videm ob Ščavnici. IN-18324
TELICO, brejo pet mesecev, prodam. Anica Zamuda, Zasadi 11, Križevci pri Ljutomeru. M-18329
GOSPODARSKI OBJEKT (8 × 20 m), s parcelo ali brez nje, prodam. Telefon: (069) 82 048. M-18328
MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan, Tomšičeva 8. M-FH

GOSTILNA ŽELEZEN, BEZNOVCI, vabi v petek, 21. avgusta, ob 19. uri na
VRTNO VESELICO
Zabaval vas bo ansambel STOPAR iz Mengša. Cenjenim gostom bodo postregli z lovskim bogračem, jedmi z žara, bujto repo in dobro kapljico. Vabljeni!

ABC POMURKA

kmetijstvo, živilska industrija, trgovina in gostinstvo, o. sol. o. Murska Sobota

CENTER ZA RAZVOJ IN MARKETING

ODKUPIMO
STAR LESEN KMEČKI VOZ Z »LESTVICAMI«.

Ponudniki naj se oglasijo čim prej na naslov: ABC Pomurka, Lendavska 9, Murska Sobota, tel. (069) 21-580.

Voz bomo potrebovali za ureditev razstave na Zagrebškem velesejmu.

GOSTILNA ŠIPLIČ, PUŽEVCI vabi 14. in 15. avgusta na

DOMAČE KOLINE

in pristno štajersko kapljico. Za obisk se priporočajo!

PRALNI STROJ GORENJE, 12-programski, ugodno prodam. Ogled v soboto popoldne in v nedeljo. Ivanovci 34. M-17953
ALFA SUD, letnik 1974, generalno obnovljen, po ugodni ceni prodam. Tropovci 55. M-17954
MLADO KRAVO, staro tri leta, drugič breja v devetem mesecu, prodam. Gornji Črnci 35. M-17955
RAČUNALNIK AMSTRAD CPG 464, z zelenim monitorjem, in moped avtomatik, ugodno prodam. Informacije: 21 604. M-17956
MOTORNO KOLO PUCH 250, letnik 58, PUCH 125, letnik 48, in moped T-12, prodam. Jože Kološa, Andrejci 48. M-17957
3,60 m³ SIPOREKSA, 20 cm, 6 nosilcev (4,60 m), 120 kosov polnil, večja, in armaturno mrežo prodam. Agrotehnika, telefon: 76 158. M-17958
MALE PUJSKE prodam. Hocheger, Tišina 41, telefon: 46 374. M-17960
FORD SIERRA 1,6, letnik 1984, prodam. Informacije po telefonu: 75 815, ali Banuta 10. M-17961
KRAVO, brejo s tretjim teletom (uvoženo seme), kontrola A, prodam. Ludvik Kovač, Andrejci 68. M-17962
ZAMRZOVALNO OMARO, 210 l, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-17963
KARAMBOLIRANO ZASTAVO 101, tudi po delih, ugodno prodam. Franc Vičar, Ključarovci 40, p. Križevci pri Ljutomeru. M-17964
IMT 567 prodam. Janko Horvat, Pečarovci 19, telefon: 77 101. M-17965
126 P, letnik 1977, odlično ohranjen, prodam. Vidonja, Večeslavci 82. M-17966
RENAULT 4, po zelo ugodni ceni, naprodaj. Naslov v upravi lista. M-17967
KORUZO V ZRNJU prodam. Lipovci 168. M-17969
ZASTAVO 101, karambolirano (tudi po delih), ugodno prodam. Borut Flisar, Martjanci 74. M-17970
MALE PUJSKE PRODAM. Janez Borovič, Krog, Brodarska 25. M-17972
BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam. Naslov v upravi lista. M-17974
OBRAČALNIK MARATON 140 b za kosilnico BCS, prodam. Cena po dogovoru. Rojs, Očeslavci 27. M-17975
REZERVOAR ZA OLJE — VALJNI, nov, prodam. Murska Sobota, Štefana Kuzmića 7, telefon 22 885. M-17977
BARVNI TELEVIZOR GORENJE ugodno prodam. Geza Maček, Puconci 22 c. M-17978
FOTOAPARAT CANON T 50, z objektivom 35—70 mm, prodam. Telefon: 22 529. M-17979
STAREJŠO ZASTAVO 750 prodam. Ogled vsak dan od 17. do 19. ure. Bojan Škrilec, Murska Sobota, Stara 3. M-17980
OPEKO MODUL, večjo količino, prodam. Štefan Lukač, Lipovci 54. M-17984
PEUGEOT 204, letnik 1976 (za 60 SM) in pony ekspres (za 15 SM), prodam. Ludvik Penhofer, Beltinci, Prekmurska 4 (Jugovo). M-17986
ZASTAVO 750 prodam. Glavica, Murska Sobota, Stara ulica 3. M-17988
ZASTAVO 750, letnik 1976, in VESPO, letnik marec 1987, prodam. Telefon: 26 246. M-17989
ZAMRZOVALNO SKRINJO LTH, v dobrem stanju, prodam. Kidričeva 2 b, Murska Sobota, telefon: 24 837. M-17990
ZASTAVO 750, letnik 1982/december, prevoženih 25.000 km, ugodno prodam. Lang, Pertoča 42. M-17992
RENAULT 4, letnik 1984, prva registracija 1985, prevoženih 23.000 km, prodam. Jakob, Lipovci 103, telefon: 71 013. M-17993
DOMAČE RDEČE VINO, JURKO, večjo količino, prodam. Cena 500 din/liter. Dušan Stojanovič, Simoničev Breg 12, Gornja Radgona, telefon zvečer: 74 461. M-17997
ZASTAVO 101 prodam. Rakičan, Panonska 51, telefon: 23 361. M-17099

GOSTILNA TIBI HORVAT iz NEMČAVEC vabi 15. in 16. avgusta na DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO. Za posladek pa vam postrežejo s sladoledom, ledeno kavo ter presno pogačo. Vabljeni!

ŠTEDILNIK ZA CENTRALNO KURJAVO, rabljen eno leto, prodam. Vadarci 90. M-17995
AVTO GS SPECIAL IN MOPED AVTOMATIK prodam. Džuban, Vrtna 3, telefon: 22 422. M-18000
POHIŠTVO ZA SPALNICO, termoakumulacijsko peč in avto 126 P, letnik 1979, prodam. Trplan, Murska Sobota, Stara 6, telefon: (069) 24 934. M-23501
ZASTAVO 750, letnik 1977, registrirano do februarja 1988, rabljena okna z roletami 80 × 140, 120 × 140, 80 × 80 in 90 × 80, strižno kosilnico SK 600 R 1 za motokultivator MIO Standard prodam. Alojz Šela, Murska Sobota, Ul. generala Maistra 22. M-23503
CIKLON ZA DROBILEC BLISK DB 350, nov, ceneje prodam. Bakovci, Panonska 18, telefon: 76 091. M-23504
VINO (jurka, klinton), večjo količino, po 400 din liter, naprodaj. Alojz Kovač, Drobtinci 2, p. Apače pri Gornji Radgoni. M-23507
LADA 1500 SL, letnik 1976, potrebna popravila, registrirana do oktobra, ugodno naprodaj. Naslov v upravi lista. M-23508
RENAULT 4, dobro ohranjen, poceni prodam. Milan Hajdinjak, Pertoča 30, po 15. uri. M-23509
ZASTAVO 101, letnik 1977, v dobrem stanju, prodam. Kobilje 41. M-23511
PEUGEOT 204, letnik 1977, v dobrem stanju, prodam. Štefan Smej, Kapca 99, Lendava. M-23512
VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI, 13-colni, gume 700 × 16, ugodno naprodaj. Murski Petrovci 15. M-23513
ENOOSNI TRAKTOR S PRIKOLICO, primeren za vinograd, z vsemi možnimi priključki, prodam. Cena po dogovoru. Rakičan, Cankarjeva 41. M-23514
RENAULT 4, letnik 1977, prodam. Grad 1. M-23515
DVE KRZNENI JOPI št. 38, vrtno motorno kosilnico in bojler, 100 l, ugodno prodam. Domjan, Z. Velnarja 1. M-23516
ŠKODO 105 S, moped V 14 in MOPED (dve prestavi), prodam. Kovač, Selo 89. M-23517
TRAKTOR IMT 533 de luxe in zastavo 101, letnik 1975, ugodno prodam. Ivanci 4, p. Bogojina. M-23518
AVTOMATIK A 3 prodam. Cena 200.000 din. Murska Sobota, Prešernova 67. M-23519
SEJALNICO OLT ZA ŽITO, 18-vrstno, tribrazdni plug, 12-colni in molzni stroj westfalija, prodam. Brezovci 57. M-23521
BALIRKO ZA SENO IN SLAMO, proizvodnja Panonija, stara eno leto, in trgalec zmaj za koruzo, enovrstni, prodam. Jože Mataj, Krog, Brodarska 12, telefon: 25 301. M-23520
KNJIGE ZA I. LETNIK KOVINARSKE SMERI prodam. Vidonci 3, p. Grad. M-23522
VRTNO GARNITURO, novo, akvarij, priklop za zastavo 101 in dirkalno kolo (10 prestav), prodam. Jože Pertonci, Krog, Ulica ob Ložiču 18, telefon: 26 150. M-23524
LADO 1200, v dobrem stanju, prodam. Tropovci 51. M-23525
KOBILO z žrebetom in konja prodam. Radovci št. 66. M-23526
DVA TRAKTORJA ŠTORE 504 s prednjim pogonom in »lindner 45«, koso in jermenico, prodam. Karel Krenos, Gornji Slaveči 124, p. Kuzma. M-23528
VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI PRODAM ali menjam za drva ali slamo v balah. Telefon: (069) 78 275. M-23531
DIANO 6 LC, letnik 1979, v dobrem stanju in starejši električni štedilnik, ugodno prodam. Ulica ob kanalu 11. M-23531
ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Zlatko Gasparič, Kokoriči 16, Križevci pri Ljutomeru. IN-10337
ZASTAVO 750, letnik 1979, registrirano do junija 1988, ugodno prodam. Potočnik, Krapje 2 b, telefon: (069) 82 080. IN-18334
NOV MARSHALL 4203 COMBO TER TOM SCHOLT ROCKMAN ZA KITARO prodam. Telefon: (069) 81 375. IN-18332
TRAKTOR JOHN DEERLANZ, žitni kombajn (traktorski priključek) in samonakladalno prikolico, 17 m³, prodam. Bohinec, Cven 28, Ljutomer. IN-18333
TRAKTOR IMT 67, star tri leta, prodam. Cena 250 SM. Angela Heric, Radoslavci 36, p. Bučkovci. IN-19338
KARAMBOLIRANO ŠKODO 105 L, letnik 1981, prevoženih 36.000 km, prodam. Lovro Janežič, Mali Brebrovnik 2, p. Ivanjkovci pri Ormožu. IN-18335
MLADICE, nemške ovčarje z rodovnikom, odličnih staršev, prodam. Murska Sobota, Kroška 79. M-23533
DVOOSNO PRIKOLICO s poviški, v dobrem stanju, prodam. Telefon: 069 76 848. M-23534
CITROEN GS 13 SUPER ugodno prodam. Murska Sobota, ulica Slave Klavore 1, ali telefon: 23 433. M-23535
ZASTAVO 101, letnik 1978, na novo registriran, prodam. Vadarci 27, telefon: 76 856. M-23536
MERCEDES 406, keson 4 × 2 m, in OPEL REKORD 1700, letnik 1975, naprodaj. Horvat, Murska Sobota, Gregorčičeva 9, telefon: 23 296. M-23537

Popravljamo vse vrste barvnih in črno-belih tv sprejemnikov (tudi tujih). Manjše napake odpravimo takoj, večje pa v 2 do 6 dneh.
Izdelujemo tudi razne elektronske naprave po naročilu. Odprto ob delavnikih od 7. do 15. ure, v soboto od 8. do 12. ure. Priporoča se RTV servis, Marjan Zemljič, Ljutomer, Glavni trg 1.

FORD 12 nujno prodam. Telefon: 22 209. M-23532
ZASTAVO 101 prodam. Murska Sobota, Mikloš Kuzmiča 36. Informacije popoldne: telefon 26 082. M-23538
AVTOMATIK prodam. Informacije ob nedeljah. Naslov v upravi lista. M-23540
ZASTAVO 101 KONFORT, letnik 1980, prodam. Pečarovci 70. M-23542
SILAŽNI KOMBAJN, nov, prodam za 2,200.000 din. Telefon: 79 054. M-23545
DIANO, generalno obnovljeno, prodam. Naslov v upravi lista. M-23543
FORD CAPRI prodam. Trnje 51. M-23544

kupim

JEČMEN, 1000 kg, kupim. Telefon: 78-216. M-17949
FIAT 126 P ali DIANO 6 (lahko karambolirano ali nevozno), kupim. Naslov v upravi lista. M-17959
ADAPTER ZA KORUZO ZMAJ 141, 142, 4-vrstni, kupim. Telefon: 72-652. M-17981
ŽELEZNE GREDE (traverze), štirimetrske ali sedeminpolmetrske, kupim. Peilschmidt, Hodoš. M-23539

zaposlitve

ŠIVILJE POZOR!
Serijsko šiviljsko delo dam na dom. Plačilo dobro. Dušan Stojanovič, Simoničev breg 12, Gornja Radgona. Telefon zvečer: 74-461. M-17998
VDOVO z mlajšo hčerko ali dekle, ki je končala osemletko, zaposli za stalno starejši upokojenec brez otrok na manjši vrtnariji. Zaželjena je s kmetije — dobro plačilo, soba in hrana v hiši, nastop takoj. Vlado Molnar, Koroška 59, 64000 Kranj, telefon: 064 22-709. M-OP

Sobe

TRI FANTE—ŠTUDENTE, sprejmemo za sostanovalce v Ljubljani. Naslov v upravi lista. M-17912
SOBO V MURSKI SOBOTI nujno išče mamica z otrokoma. Naslov v upravi lista. M-17951
ENOSOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI IŠČE mlad par, brez otrok. Naslov v upravi lista. M-17973
DVA DIJAKA SPREJMEM V OPREMLJENO SOBO V SREDIŠČU MESTA MARIBOR. Marija Domjan, Maribor, Slovenska 8. M-23523

Razno

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižnice št. 27422-5, izdano pri HKS KZ Panonka M. Sobota. Jože Herženjak, Ivanci 78. M-17918
GOSPODINJE!
Tri leta garancije za menjavo izolacije na vseh vrstah zamrzovalnikov, ki zunaj točijo, se rosijo, ledenijo! Telefon (062) 413-606, od 8 do 10. in od 17. do 19. ure vsak dan. Viktor Pajek. M-17923
PREKLIC!
Preklicujem veljavnost indeksa št. 251, izdanega na Družbenoslovni šoli v Ljutomeru. Irena Kurnik, Stročja vas 73, Ljutomer. M-17924
SKROMNA IZOBRAŽENKA PRI ŠTIRIDESETIH s sinom, želi spoznati prijatelja, nekadilca. Pišite pod šifro: »Lepo je na deželi«. M-17932
PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala 1., 2. in 3. letnika Srednje zdravstvene šole v Rakičanu, za šolsko leto 1975/1976, 1976/1977 in 1977/1978. Vera Koren, Lendava, Lendavske Gorice 557. M-17939
PREKLIC!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižnice št. 323832, izdano pri HKS KZ Panonka Sobota. Pavel Gjerek, Bukovnica 26, p. Bogojina. M-17952
PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala, izdanega leta 1964 na Osnovni šoli Bogojina. Darinka Šeruga, Vučja Gomila 98. M-17968
IZGUBLJENO!
28. julija se je v okolici Puconec izgubil ŠKOTSKI OVČAR, črnobeli, sliši na ime LESI. Osebo, h kateri bi se pes zatekel prosimo, da pokliče po telefonu: 72-540 ali se oglasi osebno. Ernest Matuš, Puconci 21 b. M-23506
PROSTORE ZA PREUREDITEV V ATELJE V MURSKI SOBOTI VZAMEM V NAJEM ALI KUPIM. Naslov v upravi lista. M-23529
PREKLIC!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižnice št. 258, izdano pri HKS Kmetovalec Ljutomer. Angela Makoter, Pristava 16, Ljutomer. IN-18321
KMETOVALCI!
Menjavam gume na ličkalnikih koruze. Valje si označite, snamite ter dostavite na naslov: Stanko Praprotnik, Hum 32 (Krčevina), 62270 Ormož, telefon: 062 701-593 (po cesti v Pavlovcih levo ter drugo cesta desno). IN-18330
IZGUBLJENO!
Pred enim tednom se je v neznano zatekla siva tigrasta mačka. Najditelja ali osebo pri kateri je, prosimo, da nam sporoči po telefonu 23-444, ali v Černelavce, Avnojska 82. M-MM

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 80. letu starosti zapustila naša draga mama in stara mama

Ana Vereš

roj. Pucko
iz Bratonec 29

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, ji poklonili vence in cvetje, jo pospremili na njeni zadnji poti, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala medicinskemu osebju internega in kirurškega oddelka bolnišnice v M. Soboti, g. župniku iz Beltinec in kanoniku iz mariborske škofije, cerkvenim pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS Andreju Mlinariču iz Trnja za poslovilne besede, predvsem pa vsej botrini.

Bratonci, 2. avgusta 1987

Žalujoči: sin Štefan, sin Jože z družino, hčerka Marija z možem ter vnuka Etjan in Sandra

Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni zapustil dobri mož, oče in dedek

Ivan Smej

iz Odranec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za poslovilne besede, osebju pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu ter vsem drugim.

Žalujoči: žena Marija, sin Ivan, sin Štefan z družino, sin Vlado z družino ter hčerka Marija, Cvetka in Elizabeta z družinami

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I. Ureja uredniški odbor:
Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Jus Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Majda Horvat, Bojan Peček, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383: direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Polletna naročnina 7.000 din, naročnina za delovne organizacije 15.000 din, letna naročnina za tujino: 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Cena posamezne številke je 350 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga

Marija Sečko

roj. Hajdinjak
iz M. Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali in jo pospremili na zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje.
Posebej hvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka, govorniku KS in DO Mura, tozdu Perilo.

M. Sobota, 24. julij 1987

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

ZAHVALA

V 46. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, sin, brat in svak

Jože Horvat

iz Bratonec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem. Posebna hvala duhovnikom, govorniku Cigutu in cerkvenemu pevskemu zboru.

Žalujoči: žena, oče, bratje in sestra, drugo sorodstvo ter vsi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

Umrla je naša draga žena, mama, stara mama in prababica

Terezija Bernjak

iz Poznanovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste drago pokojnico pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: mož Franc, sin Elemir in hčerka Helena z družinama, vnuk Branko in vnukinja Slavica z družino

Tiho, mirno ste zaspali,
v hipu smo ostali sami,
le spomin na vas bo z nami,
hvala vam za vse, kar ste nam dali.

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Jožef Pozvek

iz Vidonec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih kakor koli pomagali, darovali vence in šopke ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem in govornici KS za poslovilne besede.

Žalujoči: žena Irma, sin Jože ter hčerke Rezka, Marija in Angela z družinami, brat Ivan ter sestri Rozalija in Terezija z družinami

Ko živela sem, ljubila sem vas,
zdaj, ko me več ni
ljubite me v spominu vi.
Ko se me spomnite,
mi prižgite svečke.

V SPOMIN

5. avgusta je minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama in prababica

Helena Talijan

iz Vučje Gomile

Grenko je spoznanje, da te ni več med nami, vendar spomin na tebe v naših srcih ne bo nikoli zbledel. Hvala vsem, ki se je še spominjate in prižigate svečke na njenem grobu.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi oče, brat in stric

Jožef Počič

iz Sela

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in šopke.
Posebna hvala medicinskemu osebju internega oddelka za nego med boleznijo ter družinam Rajnar, Ernesta Grabarja iz Sela in Peček iz Pordašinec.
Hvala tudi g. duhovniku Škaliču za pogrebni obred, gasilcem iz Sela, govorniku KS Selo—Fokovci za poslovilne besede in godbi na pihala iz M. Sobote za odigrane žalostinke.

Darmstadt, M. Sobota, Selo, Maribor, 30. julija 1987

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

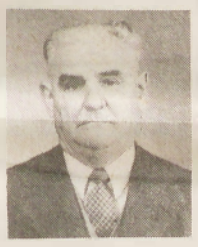

ZAHVALA

1. avgusta nas je nepričakovano v 70. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče in dedek

Jožef Jerebic

iz Odranec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in lajšali našo bol. Hvala sorodnikom, botrini in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter za sv. maše.
Prisrčna hvala župniku Kozarju in cerkvenim pevcem za pogrebni obred, planiškemu oktetu za odpete žalostinke, sodelavcem OŠ Turnišče in Mariji Marič za slovo ob odprtem grobu.
Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Odranci, 6. avgusta 1987

Žalujoči: sin Ivan in hčerka Vera z družinama

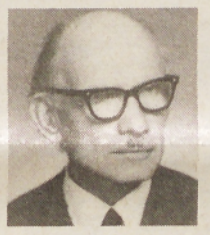

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek in tast

Alojz Rogač

iz Gorice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom ter drugim, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.
Prisrčna hvala vsem za darovano cvetje in vence ter prispevek v humanitarne namene.
Hvala g. duhovniku za lep pogrebni obred, predstavnici KS Puconci za poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke ter predstavnikom DO za ptt promet M. Sobota in TMK Lipovci.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

Nismo dovolili, da bi vaju izgubili,
ali usoda rekla je tako,
da to, kar najbolj smo ljubili,
za vedno je odšlo.

V SPOMIN

V mesecu juliju se v žalosti spominjamo tragične smrti sinka

Zlatka Kuliča

iz Mačkovec

12. avgusta pa je minilo žalostno leto, odkar ni med nami dragega moža in očeta

Franca Kuliča

iz Mačkovec

Spoznavamo kruto resnico, da se nikoli več ne vrneta, ostala pa bosta v mislih in srcih do konca naših dni.
Hvala vsem, ki postojite ob njunem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: žena, hčerka in vsi, ki so ju imeli radi

Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe ljubi mož in atek ni,
da bi skupaj še bili.

ZAHVALA

V 31. letu starosti nas je zapustil naš dobri mož, atek, sin, brat, zet in svak

Venčeslav Ferenčak

iz Odranec

Ob boleči in nenadni izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Posebna hvala kolektivu OZD Mura iz M. Sobote in kolektivu Panonije IMP Blisk, govorniku za poslovilne besede, izrečeno sožalje, darovane vence in za vso pomoč.
Posebna zahvala g. župniku in pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Odranci, 30. julija 1987

Žalujoči: žena Trezika, hčerka Sonja, sin Jernej, oče, mama, brat, tast, tašča in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po kratki in težki bolezni je v 75. letu starosti tiho odšel od nas

Ludvik Szep

kolar
iz Domanjševec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam kakor koli pomagali, darovali vence in šopke ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.
Iskreno se zahvaljujemo medicinskemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v M. Soboti, posebno dr. Perkiču za vso zdravniško pomoč.
Posebna hvala dr. Kiršnerju in sestri Eriki, ki so mu lajšali bolečine na domu. Hvala g. duhovniku, pevcem, godbi na pihala in govorniku KS za poslovilne besede.
Vsem še enkrat — najlepša hvala!

Žalujoči: žena Irena, sin Ludvik z ženo, hčerka Rozika z možem in hčerka Irena z možem iz Avstrije, vnukinje Agi, Valerija, Suzana, Irena in Anamari ter drugo sorodstvo

Današnji dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dan!
(Gregorčič)

ZAHVALA

Ob boleči in nepričakovani izgubi drage žene, mame, babice in prababice

Ane Gjerkeš

roj. Čizmazija
iz Turnišča

se zahvaljujemo botrini, sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, pokojnici darovali cvetje in vence ter za sv. maše.
Iskrena hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevkam za odpete žalostinke in govornici KS Turnišče za poslovilne besede.

Žalujoči: mož Alojz, sinova Alojz in Anton z družinama ter vsi, ki so jo imeli radi

JUTRO PO NEURJU

Podoba je grozljiva. Polomljena kuruza, uničena polja s peso, polomljena stebla in listi buč, prevrnjene in poškodovane počitniške prikolice, zvita pločevina avtomobilov, prevrnjeni telefonski in električni drogovi ... Toča in orkan sta opravila svoje.

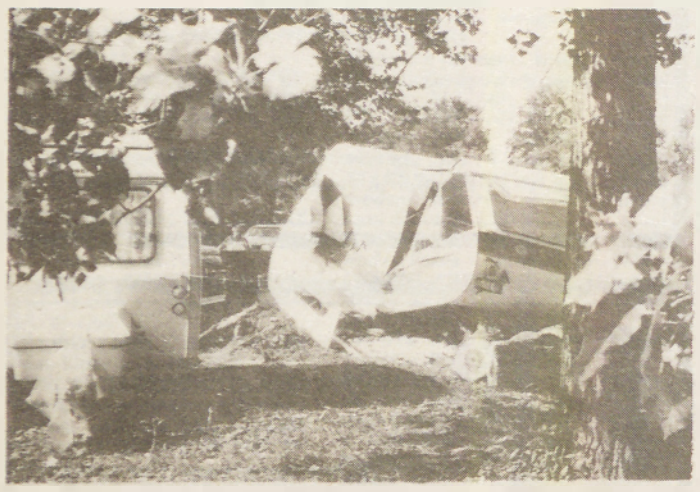

Največ škode je orkan naredil tudi v termalnem kopališču Banovci. Počitniške prikolice je prevračal kot vžigalične škatle, topole, pa podiral na avtomobile in prikolice. V tej prikolici, ki je popolnoma uničena, nanjo se je prevrnil topol, je bila med nesrečo Jožefa Murata iz Kidričevega, njen mož Jožef pa je skušal zavarovati avtomobil. Na srečo ni bil nihče poškodovan. Topol pa je prevrnilo tudi na avtomobil R 4 Ivana Sedeja iz Ljubljane.

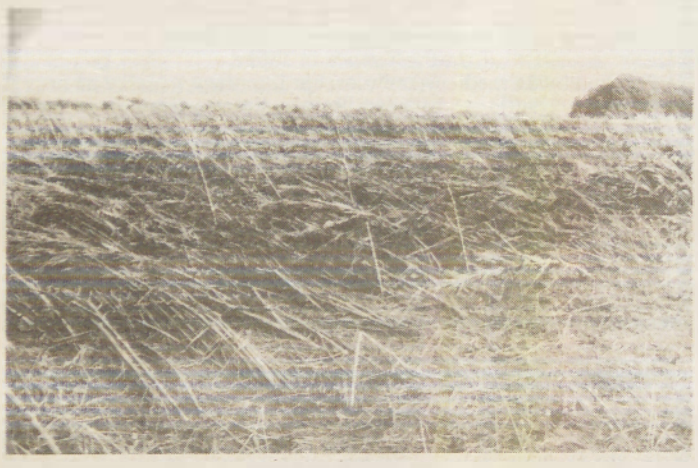

Orkan je na koruznih poljih dobesedno sekal koruzna stebla. Tudi sončnice niso ostale vzravnane. Ponekod je uničeno tudi več kot 50 odstotkov koruze. Na sliki pa so polja v okolici Krapja.

Njiva buč golic v okolici Stare-Nove vasi. Kar je dozorelo, bo ostalo, vse drugo pa je uničeno.

Vaje gasilcev

Gasilci Vanča vasi so v nedeljo pripravili vaje tišinskega sektorja. V suhem tridelnem napadu in športnem delu je nastopilo 22 gasilskih desetin, od tega 15 članskih, 5 pionirskih in 3 mladinske. Med člani so bili prvi Rankovci, pri mladincih Petanjci in pri pionirjih Petanjci.

F. K.

Vaške igre v Veščici in Krogu

Vreme je bilo minulo nedeljo organizatorjem vaških iger v Veščici in Krogu precej naklonjeno, zato se je v obeh krajih zbralo veliko gledalcev. V Veščici so merili svoje sposobnosti in moči v raznih disciplinah tekmovalci iz vseh štirih vasi černelavske krajevne skupnosti, zmagala pa je Veščica.

Nekoliko okrnjeno pa je bilo tekmovanje v Krogu. Tekmovalcev iz krajevnih skupnosti Turopolje in Dokležovje ni bilo, bakovskih pa je bilo premalo, zato so se pomerili le domačini in tekmovalci iz Satahovec. Zmagal je Krog.

— js —

Srebrni breg na Triglavu

Da ljubezen do gora in planinarjenja Prekmurcem ni tuja, dokazujejo tudi člani športnega društva Srebrni breg. Iz svoje baze — 404 metrov nadmorske višine — so se že nekaj let zapored odpravili v slovenske gore, njihov letošnji cilj pa je bil premagati približno 300 kilometrov poti in 2460 metrov višinske razlike.

Šest fantov je prejšnji teden gledalo z najvišje možne točke v Jugoslaviji. Kot pravijo, je vzpon potekal brez posebnih težav, za vse nejeverne, ki smo doma čakali njihovo vrnitev, pa so v dokaz, da so bili zares ob Aljaževem stolpu, prinesli še fotografije.

In v glavah že rojijo nove ideje. Morda bo naslednji višinski cilj precej nižji, bo pa zagotovo bolj množičen, kajti planinstvo postaja vse bolj redna in priljubljena panoga športnega in rekreativnega delovanja članov društva.

Srečko Kalamar

ODMEV

ODPRTA VRATA DOMA ZA MALOŠTEVILNE, tak naslov članka je v 29. številki Vestnika. Pisec se je kritično dotaknil vseh tistih, od sorodnikov do pristojnih služb, ki se niso udeležili dneva odprtih vrat. Med temi omenja, da ni bilo nikogar tudi iz društva upokojencev. Za naše radgonsko društvo moram priznati, da ni bilo nikogar, ker tokrat nismo dobili nobenega vabila, kot je bilo v navadi pretekla leta. Vedno smo se udeležili. Pomeni, da je bil kratek stik nekje drugje — morda zaradi visoke poštnine.

Jože Kos, predsednik DU Gornja Radgona

MORAVSKE TOPLICE (V SLOVENSKIH GORICAH), MURSKA SOBOTA

SREČANJI OB BAZENIH

Prva turistična prireditev konec minulega tedna naj bi bila že v petek zvečer v Vogričevcih (občina Ljutomer), a se je dobesedno potopila v dežju in so

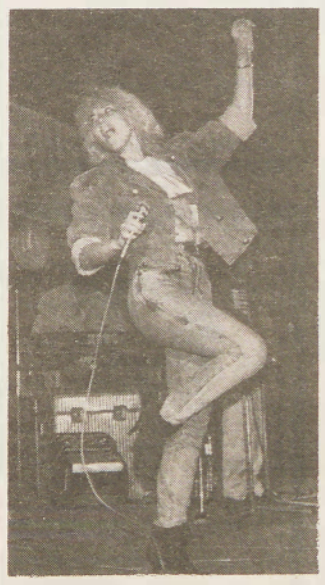

jo odpovedali. Zato pa je sonce v zadnjem trenutku rešilo obe srečanji ob bazenih, v Moravcih pri Bučkovcih in v Murski Soboti. V Prlekiji so pripravili prireditev pod geslom Zrno do zrna pogača in na njej najprej podelili priznanja zaslužni krajan za posebne dosežke v kmetijstvu in delu v krajevni skupnosti, nadaljevali pa z družabnimi igricami, humorjem, ki ga je pripravil Dodo, in ob zvokih ansambla RŽ. In ko se je v Moravcih že najbolj razživelo, so v Murski Soboti šele začenjali. Tokrat s četrtim srečanjem ob bazenu. Popoldansko sonce nikakor ni bilo dovolj, da bi ogrelo publiko — prišlo jih je od 4.500 do 5.000 — in vsi so nestrpno čakali osrednjo točko: Lepo Breno. A tudi ta ni mogla ogreti navdušencev, saj je revico samo zeblo in je vse svoje čare skrila v tesne kavbojke. Čeprav bi morale navdušiti tudi družabne igrice, ki jih je vremenu primerno, torej precej hladno, vodil Mito Trefalt, ni pomagalo niti ime, še manj pa že znane igre, da bi publika postala nekoliko bolj živahna. Še najbolj je verjetno navdušila Murina modna revija. In če vse skupaj ni dovolj ogrelo navdušencev, je to storila pijača: več kot 2.000 litrov piva, 1.000 in več litrov vina, po 9.000 steklenic kokakole in ore, pa še kakšen tisočak radenske. Vse to je zalivalo številne porcije odojkov, čevapčičev in piščancev, da o vročih hrenovkah ne govorimo. Skratka — nekateri so se zabavali, drugi dolgočasili, tretji pa pasli firbce. In da ne pozabimo: prihodnje leto bo 5. srečanje ob bazenu. Pa na svidenje.

D. L.

FINALE MURINE MODNE REVIJE — Bila je noč, in to Soboška, v temno pa so bile odete tudi manekenke in manekeni na Murini modni reviji. Uspela je kot izziv lepi Breni in dolgočasnemu razgibavanju Mita Trefalta ter množici obiskovalcev ob bazenu, zaradi drugačne glasbe in videne elegance jesensko-zimske kolekcije. Njena prefinjenost in klasika je bila sicer na trenutke v razkoraku s podajanjem manekenov-naturščikov (med katerimi imata dva smisel za profesionalno korakanje po modnih stezah) in danimi možnostmi na pretesnem odru. bb

Dvajset učencev in učenk soboških srednjih šol usmerjenega izobraževanja je deset dni preživelo v partnerskem mestu Murske Sobote Ingolstadtu v ZR Nemčiji.

Foto: Schneweis

Za polovico ceneje

Tudi v pomurskih prodajalnah se je z iztekajočim se poletjem začela sezonska razprodaja poletne konfekcije, metrskega blaga in drugih tekstilnih izdelkov, po katerih včasih posegamo že zato, ker se pač splača. V vrtoglavem plesu cen se namreč močno pozna, če kupimo kak kos otroške garderobe na primer za polovico ceneje in bo v omari počakal do naslednjega poletja, ali pa prišel prav še letos, če bo kaj topleje. Zato je bila v ponedeljek, ko je bil prvi dan razprodaje, največja gneča prav na Potrošnikovem otroškem oddelku.

Veliko kupcev pa je zavilo tudi v Murino prodajalno v Murski Soboti, kjer so posamezni modeli občutno cenejši. Tako prihajajo na svoj račun vsi, ki radi nosijo izdelke konfekcijskega giganta z jamstvom kakovosti, brez iskanih šifer v tovarni oblačil in perila zaposlenih. Ponudba je pestra in po zanimanju sodeč bodo do jeseni police prazne za nove modele iz jesensko-zimske kolekcije. To pa je tudi osnovni namen sezonskih razprodaj, ki so aktualne te dni.

bb

Vsak četrti krvodajalec

V Ini Nafti Lendava dajejo krvodajalstvu že od vsega začetka obstoja delovne organizacije zelo velik pomen. Nekoč so kri dajali za svoje najbližje v delovnem kolektivu, z leti pa so se vrste krvodajalcev razširile, tako da jih je po najnovejših podatkih v delovni organizaciji nekaj čez 300. V Ini Nafti Lendava je torej vsaki četrti zaposleni krvodajalec. Za svoje delovanje so dobili že številna priznanja. Društvo krvodajalcev se udeležuje vseh krvodajalskih akcij v okviru občinske organizacije RK, po potrebi pa dajejo kri tudi v bolnišnico. Na občnem zboru društva so se dogovorili, da bodo svoje vrste še razširili. Za svoje članstvo pa bodo organizirali tudi izlete po domovini.

Jani D.

GOBE PO DEŽJU — Zdajle v tem vremenu, ko ne moremo poročati o gneči na mejnih prehodih, o gneči na cestah, v kopališčih ... lahko poročamo o gneči v gozdovih. To, da po dežju rastejo gobe, je samo po sebi umevno in v minulih dneh se je v naših gozdovih kar trlo gobarjev in vsak je lahko prišel na svoj račun. Jurčka, ki ga vidite na fotografiji, nam je prinesel gobar iz Prosenjakovec, ki svojega imena, pa tudi mesta, kjer ga je našel, ni hotel izdati. Da ne bi vsi gobarji zdrveli tja, saj kaže, da tam rastejo nadstropni jurčki. Ali pa jih je toliko, da v »pritličju« za vse ni prostora.

ZAKAJ TAKO?

Monopol servisa in serviserjev bi lahko poimenovali slabe izkušnje in brezupno iskanje rezervnih delov za posamezne izdelke bele in druge tehnike v naših prodajalnah. Ni jih, imajo pa jih na servisih, kjer pa iskani del dobiš le, če ti ga v hišo prinese serviser. Seveda je njegov obisk drag, in ker je velikokrat nepotreben, saj bi si kak del lahko zamenjali sami, se postavlja vprašanje zakaj tako. Ob ugotovitvi, da je na sosednjem Hrvaškem to drugače. O tem se je prepričala znanka, ki je pred kratkim prišla iz Lendave v Mursko Soboto, da bi kupila pregorelo ploščo za kuhinjski štedilnik in je bila njena pot zaman. Iskanega dela v ustreznih prodajalnah ni dobila, ker ga nimajo v zalogi, v servisu Gorenje pa so ji povedali, da rezervnih delov ne prodajajo. Več sreče je imela naslednji dan v Čakovcu, kjer je brez težav kupila potrebni rezervni del za štedilnik in zdaj na njem spet lahko kuha. Očitno so republiške kuhinje različne in tisto, kar pri nas ni, je pri južnih bratih mogoče. bb

DO KOD LAHKO SEGA BREZBRIŽNOST — Tako se upravičeno sprašujejo stanovalci bloka na Cvetkovi ulici 14 v Murski Soboti, kjer delavci SGP Pomurje po naročilu stanovanjske skupnosti popravljajo streho. Zadnje deževje je povzročilo veliko škode v stanovanjih, kamor teče voda curkoma ob stenah, zato so se marsikje odlepile tapete, stanovalci pa si pomagajo z lavorji. Kljub večkratnim opozorilom se odgovorni niso zganili — to so storili šele v ponedeljek, ko je ogorčenje ljudi prekipelo. Pričujoči posnetek je nastal v otroški sobi družine Škalič. Foto: D. Loparnik, tekst: M. Jerše.